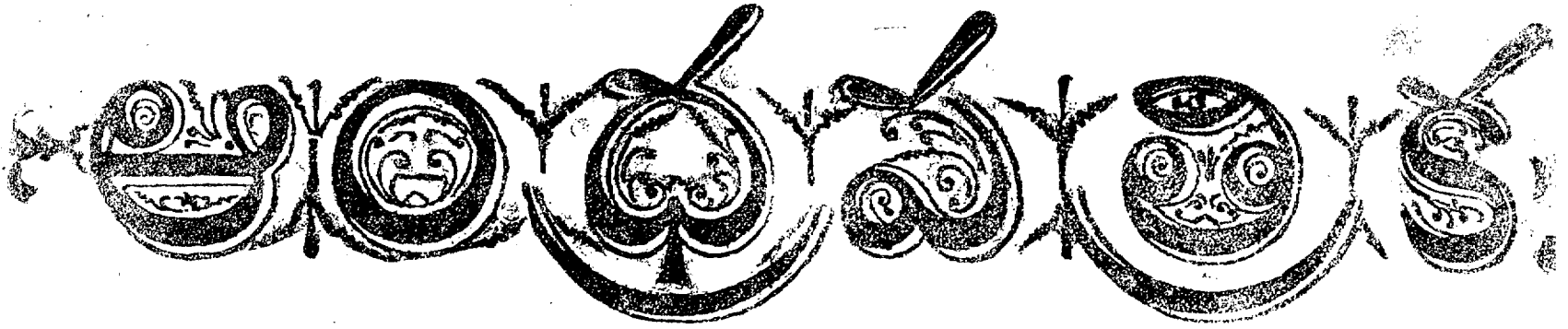

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

Telephone No. 544.

311256

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ ఫిబ్రవరి నెల 7-వ తేది శనివారము
(శ్రీ) రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, మాఘమాస శుద్ధ చతుర్థి ౧౪.

No. 255
సంచిక ౨౫౫

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిద నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పొన్నపు మెప్పుల బారదోలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేశమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
దేశములలో కూడ వాడునున్నారు.

చక్క-నిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

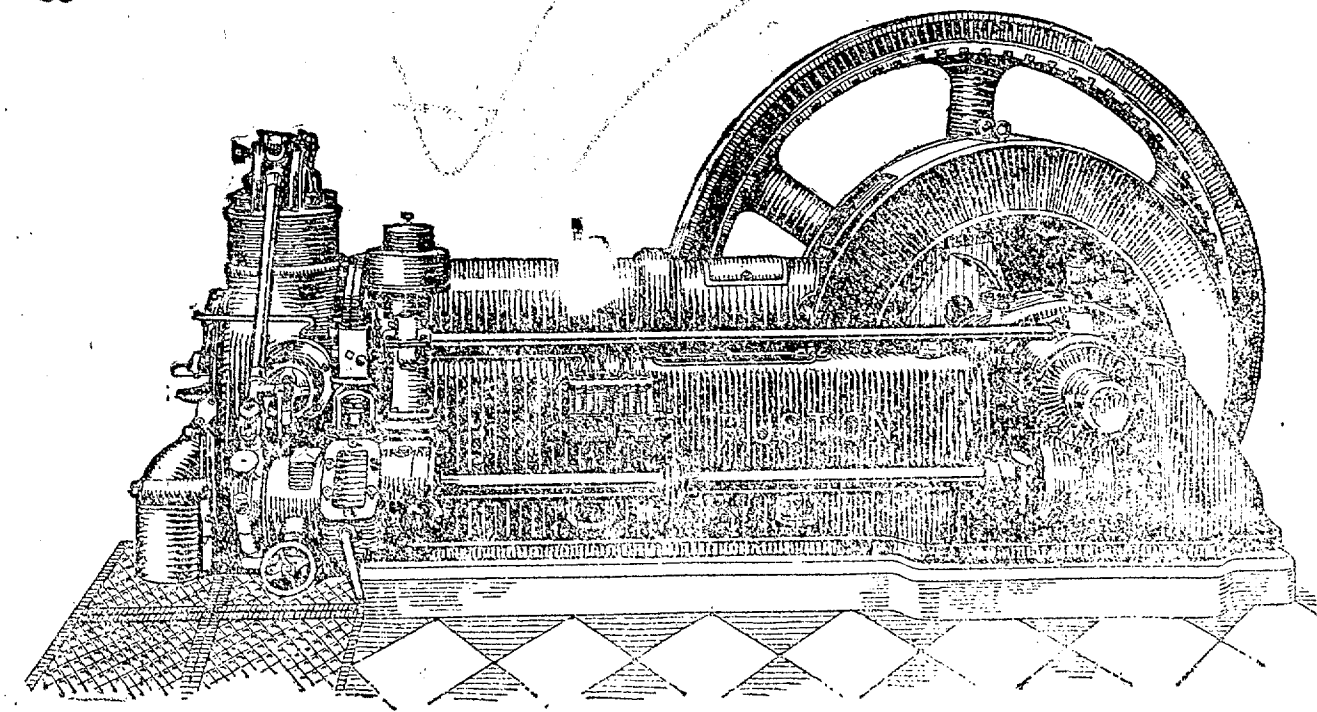
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుళెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

ది రస్ట్ క్రాడ్ ఆయిల్ ఎంజిను

ప్రస్తుతము బజారులోనున్న
ఆయిల్ ఎంజిను లన్ని టికంటెను
మిక్కిలి పోడిమిగలది.
తక్షణమే కదులును.
హాట్ బల్బు, ఫ్లవ్, మాగ్నెటా,
మున్నగునవి లేవు

పొయ్యికి మిక్కిలి సరసమైన
నూనె చాలును.
కొద్దినూనెతో పనిచేయును.
చతురత ఏమియు ఉండ
నవసరము లేదు.

నెం 4512 రు, చిత్రముగల మా క్యాటలాగును వ్రాయును (388)
మద్రాసులో ఫోల్ విజంట్లు, మాస్సి అండుకో విమిటెడ్, ఎంజినీరు పాల్ వెటె నెం 60, మద్రాసు.

లాటరీ

కొండాపురంలో గొప్ప జిన్నింగ్ గ్రవుండ్ నట్ ప్యాక్టరి
లాటరీ

గవర్నెంటువారి L. Dis. 3505-1924 గా తెలియపరచి లాటరీ మూలముగా

విక్రయించుచున్నాము

ప్రకటన.

లాటరీ కలంపు తేదీ 1925 ఫిబ్రవరి 22.

మంచితరుణము

రూ 52500 కు లాటరీ.

టిక్కెట్టు 1-కి రూ 5-0-0

10500 టిక్కెట్టు మాత్రమే

మణిఆర్జునస్వామి సొమ్ముపంపిన టిక్కెట్టు పంపబడును.

కమిషన్ ఏజంట్లు కావలెను. మంచి కమిషన్ యివ్వబడును. అన్ని విషయములకు క్రింది ఆడనుకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

లాటరీ కలంపు పెద్దమనుష్యులు

మ॥ రా॥ శ్రీ, డివ్ లాబహద్దూర్ పి. కేశవపిల్లెగారు, గుత్తి.

" బి.పి. దేవరాజులు నాయుడుగారు, పల్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు, కడప.

" కె. కోటిరెడ్డిగారు, బాల్కర, కడప.

ఆడను:-

శి. యు. పెద్దరామారెడ్డి.

బి. శి. మల్లారెడ్డి.

పోస్టు కొండాపురం
M. S. M. Ry.

కడపజిల్లా.

వైద్యరత్న
పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి కృతమందులు
ఆయుర్వేదాశ్రమము
జార్జిటౌన్ మదరాసు
అమృతామృతము

ను ప్రసిద్ధ శాస్త్రీయాయుర్వేదవిద్యవ్యాపకములు దొరకు స్థలము

క్యాటలాగులు కోరువారికి ఉచితముగా పంపబడును

ఆయుర్వేదాశ్రమము, 151, గోవిందప్ప నాయకవీధి, జార్జిటౌన్, మద్రాసు.

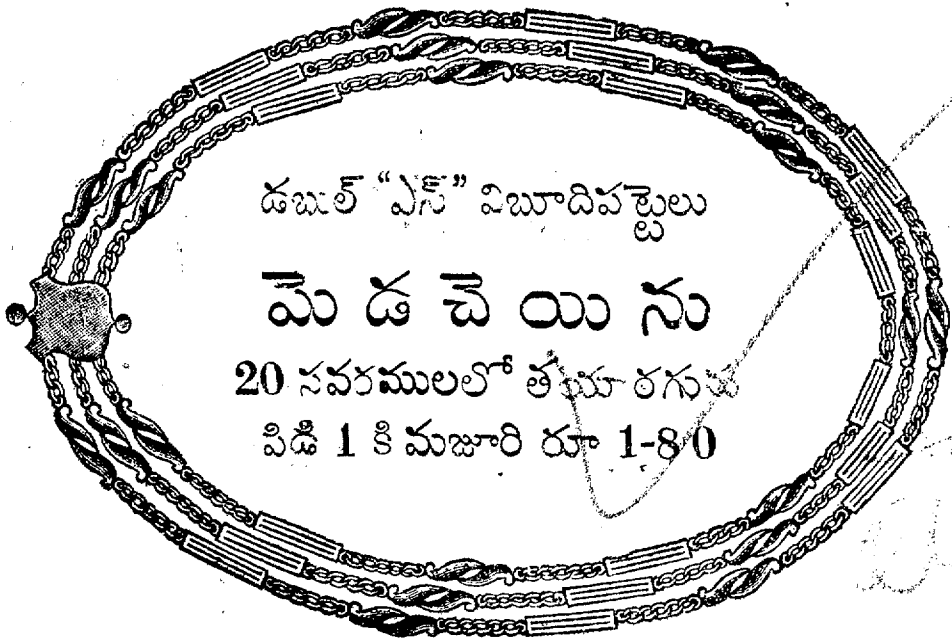
కరంచందు చలిదాసు

బంగారు, వెండి నగల వర్తకులు, సావు కారు వేట, మద్రాసు.

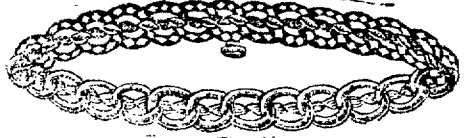
దరఖాస్తు పంపిన క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

వాణిమూద్రాక్షరశాల, బెజవాడ

నమకము న్యాయము, యదార్థముగల దుకాణమునందే మీరు లావాదేవి చేయుదు

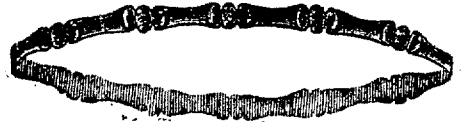

సుమాగాజులు

3-8 సవరములలో తయారగును. జత 1 కి చేదారం సహా మజూరి రూ 25-0-0

బాంబుగాజులు

3-6 సవరములలో తయారగును జత 1 కి చేదారం సహా మజూరి రూ 6.0-0

క్యాటలాగు కావలసినవారు వ్రాసిన యినామ గా పంపబడును

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ

నగలవర్తకులు, 25 చై నాబాబాదుర్తి బార్జి శాసన మద్రాసు.

టెలిఫోను నెం. 8021

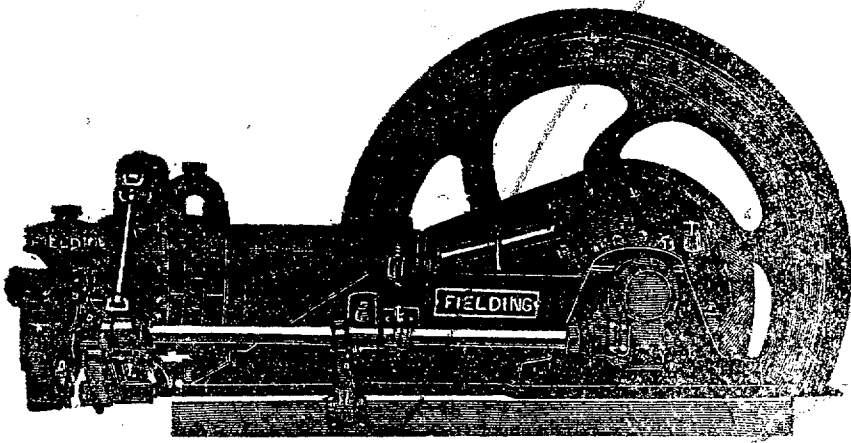
తంతివిలాసము "ఉమ్మడియాక్"

కడచిన 30 సం॥ రములనుండి మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందినది, నమ్మకమైనది, కల్తీలేని వెండికి, నవరముబంగారుకు శ్రేష్ఠమైన మణులకు, పూచి యివ్వబడును.

ప్రసిద్ధి కెక్కిన "ఫీల్డింగ్" వేటెంటు శమిడికల్ క్విక్ సారింగు క్రాడు ఆయిలు ఇంజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

586

యీ యింజను సుమారు రెండే నిమిషములలో వేవరై జరు చుచున్నంతలో నుండగనే ప్లాట కాగలదు. యెటువంటి క్రాడు ఆయిలుతోనైనను అతిసంతృప్తికరముగా పనిచేయును. క్రాడు ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యీ యింజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును, యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ యేజెంట్లు:-

టెలిఫోన్ నెం 690 రు. డి. యల్. శాస్త్రి ఆంధ్రు కో., పోస్టుబాక్సు నెం 203 రు. 12, తంబు కెట్టిపిడి, మదరాసు.

శ్రీయుత పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు పంతులుగారి

సాక్షి

ఇదియొక యపూర్వ మైన గ్రంథరాజము. కథ గాదు. కల్పనముగాదు. పరి బంధ మంతకన్న గాదు. పు రాణితోహాససంబంధమునలే గాదు. చిత్రముగ్రంథముల చదువుడు! చదివి యానం

మొదటిభాగము 4.00 రెండవభాగము 2.00 మూడవభాగము 1.8.0 నాల్గవభాగము 1-12.0

దింపుడు!! తెలుగుభాషలో నిదివఱకెన్నఁ దిట్టిగ్రంథము చూచి పోయినాము. జరమాలశాస్త్రి, కాలాచార్యులు' బొట్టయ్య శెట్టి, వాణిదాసుడు, సాక్షి అను విదుగురుసంఘము. ఈసంఘముచే వర్ణింపబడు విషయములు బహు చను తార్కరముగ నుండును. మొదటినుండి చివరవఱకును కడుపు చెక్కులగునట్లును నవ్వు పచ్చుచుండును. పరిచయము చేయునపుడు - ఏమియుఁ దోఁపకుండ నప్పడు - అనేక విషయములు దెలిసికొనగోరునప్పుడు - బాలురకు, యువకులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు చదువుల కింపగుగ్రంథ మింతకన్న తెలుగులోలేదు. ఒకమాటు చదివిననా గ్రంథమును వదిలరు. మనోహరమును ప్రాణగంభీరము నగు శైలితోనున్న నుటయొగకరముగ గ్రంథము లేదు. జంఘాలశాస్త్రి యుపన్యాసభోరణి, కాలాచార్యుల రచనాశైలి పుణి, వాణిదాసుబంధుర ప్రబంధరచనాశక్తి సాక్షి విషయ నివేదనాశైలి, అభిప్రాయసమంజసత చతురదగినవి. పత్రికాంగధురీడు, పత్రికాత్మకానుభవము సాగింపను చదువదగినది. ఒకయొడి సంభాషణాచార్యులు - ఇంకొకయొడి పాత్రావిలపనైఖరి - నురియొడి యొడి అపూర్వవర్ణనా గాంభీర్యము - చదువరుల కెంతయో సంతస మొసంగును.

మరియువాడు:-

పానుగంటి రాజారావు విరావురం

గోదావరిశిల్పా అండ్ ప్రింటింగ్ హౌసువలెను.

Madras-Races 1924-25.

చెన్నపురి

గుట్టపు వందేములు 1924-1925

ఈదిగున తెలుపబడిన తేదీలలో వందేములు జరుగును. 1925 సం॥కిం ఫీల్డరింగుల ౪, ౧.

8 వ ఎక్స్ప్రెస్ రేసు

మొదటిదినము 18-2.25 తేది మధ్యాహ్నము.

రెండవదినము 21-2.25 శనివారము.

ఎల్లెక్ట్రిక్ బోటాల్ రేసులు మధ్యాహ్నము

ప్రవేశకట్టుకము:-

మొదటితరగతి: పురుషులకు రూ 5. స్త్రీలు రూ 3. రెండవతరగతి: ,, ,, 1. ,, 0.8-0.

బీచ్, చార్జు, ఎక్స్పోరు మొదలగు స్టేషనుల

నుండి స్పెషలుబండ్లు పోవును.

ఇతర వివరములకు గోడలకు అంటించియుండు తూ చెడనోటీసులను చూడనోరెండు

5 నిమిషములలో గుర్రము

జేహమునందు ఎల్లవోట్లయందును. అనావశ్యము లైన గోరములను ఎల్లికేయును 5 నిమిషములలో గుర్రము. ధర రూ 1-3 (1.8-0)

అన్ని పూర్ణస్థావర, పార్కుటర్నెమ్మదాను

మానప్రతినిధి సీని మాత్రులు

30 మాత్రులు 0-10-0 (నది అగాలు)

పెనులభము! (పోస్టుఖర్చులుప్రత్యేకము) గుణముధికము!

కరీరములో ఉన్నాధిక్యముచే కలిగిడి ప్రైవేట్ కాల

కీమతల వివాదములను. ఆల్బర్టు, అరుచి, ఆఫురింగులు,

అగ్నిమాంధ్యము, అలిబాబాము, ఎక్స్ప్రెస్, సర్వాంగముల

యందు బలమయియు, పిక్చులు, పార్క్సుములు, కిగన్యు

ప్రెస్సు, అనులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి సోషల్

లను బోగోట్టి జేహమును మండి యాలోగ్యమునకు

జెచ్చును.

ఈ మాత్రము మేహవార పోస్టులను వెంటనే

సూచ్యము. యిందు అనేక విషయము చేసెనవి. అనుభవము

గల బేషధముగుటచేతను పరమహంసక్రిత యని చెప్ప

కమును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియబడు.

విరువాదు:-

అంబుచ్చే

పోస్టు నిడుకూలు, ముద్రాక్షు, పుస్తకము

డిజిటల్ మిల్ స్టోర్ కంపెనీ, లిమిటెడ్

బెజవాడ

1913 సం॥ యిండియన్ కంపెనీల ఆక్ట ప్రకారం రిజిస్టరు చేయబడినది. భాగము 1-కి రు. 100 లు చొ॥ యివ్వవలెను దరఖాస్తుతో రు 20 లును, అల్లాటుమెంటు అయినప్పుడు 20 లును, మిగతా రు 60 లును మూడు సమమైన వాయిదాలలో యిచ్చే వర్పాటు.

ఈ కంపెనీ మిల్లుల యజమానులచే స్థాపించబడినది.

బెజవాడ, బందరు, యేలూరు, రామవరప్పాడు, దుగ్గిరాల, పెంటపాడు, గుడివాడ, తాడేపల్లి గూడెము, నిడదవోలు, గణపవరము, కవుతరము, పెదవేగి.

వగైరా గ్రామాదులలోని అనేకులు పెద్ద పెద్ద రయిను మిల్లులవారు యీ కంపెనీలో భాగస్వాములుగా చేరమున్నార.

కంపెనీ ప్రారంభించిన సంవత్సరము, 100 కి రు 4-0-0 చొప్పున భాగస్వాములకు డివిడెండు పంపిపెట్టబడినది.

ఆయిలు యింజనులు, స్టీముయింజనులు, పోర్టుబల్ యింజనులు పంపులు వగైరా మిల్లుసామానులు కావలసినవారు కుండుగా మాకు వ్రాసినచో బొంబాయి, కలకత్తా, చెన్నపట్నములలో గల యితర కంపెనీలవారి ధరలకంటె సరసమైన ధర లో ప్రత్యేకపు సదుపాయమిచ్చి సప్లయి చేయబడును.

గుడ్లవల్లేటి గోపాలరావు,

వి. యస్. చిన్న సామి, బి.వి.,

మేనేజింగు డైరెక్టరు.

బ్రాంచి ఆఫీసులు:—

జనరల్ మేనేజరు.

118 ఆస్ట్రేలియన్ స్ట్రీటు, చెన్నపురి.

ఆరబ్ బిల్డింగు, లోహార్ చాల్ బొంబాయి.

7/3 టుల్జోర్పుహాసు కార్నరు, కలకత్తా.

తంజివిలాసము:— అజ్ మెరర్ కలకత్తా- టెలిఫోను నెం. 379.

కా మి ని యా నూ నె

వెంట్రు క లే అండుము.

రాలిపోకుండు జాగ్రత్తపడుడు.

వెంట్రుకలువి ద్వనవుడు ఊడకమున్నే త్వరవడకపోయిన ఊడ నొందలుపెట్టి పూర్తిగ పాడగును అట్లుకాకుండు

నేడే కామియానూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకల కేబాడ్యమున్నను మాన్సి ఈ దివ్యావధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును. కపివరీక్షవల్ల మీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రపరచును. బుడ్డి నెల 1 రూపాడయి. 3 బుడ్లఖరీదు రూ 2-10-0.

126

ఏపీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

రిజిస్టరు చేయబడినది)

మీకు ఏసువానన ద్రవ్యము లేక అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు

అవున్న బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 } మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ }
క్రాం బుడ్డి 0.12-0 } మన్నిదిశలను వ్యాపించును.
క్రాం బుడ్డి 0.8-0 }

పై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులము ప్రతివోటను విక్రయింప బడును. లేకున్న పోయిన కెంటుగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 బామ్మనకిడు, బొంబాయి అని వ్రాసిన జడయగలరు

బంబాయిలోని హుంబాకి నుక్రసిద్ధముగ

నానాదిధములగు రిహల్టర్స్ అరులేక

కంపెనీవారిచే చేయబడ్డది. (8068)

బదుతోటాలు యెక్కువగా ప్రాపికము ౧౦౬౩ సం॥

ధరలు
పరసము.
వ్యటణాగు
ఆచితము

మీకు 36 బంగారముల వారము శివ్వరి. కేబాల్ పెట్టుకో లింగును ముడ దొరకును. యు. మీ బామ్మనూనెను శిట్టి అండు: కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

రెడ్డి రాణి

కవిరమావతి

నం॥ర చందారు 3

వారకాంత

(కాంతము) విటులయను, విటు కలెయను అద్భుతచర్యలు, వివిధరస చదివితీరవలయును. వెల 12

మిదునానురాగము (పేరుగన్నవల) వెల 12

నరసింహకాఠికావృత్తి (అపహరణ గృహ్య న్యాయములకు తెలుగు

తాత్పర్యముగల స్మార్తగ్రంథము రు. 1-10-0

రెడ్డిబ్రదర్స్ రాయవరము, గోదావరిజిల్లా.

స్వదేశికాంపు ఫర్మి చరు

(1) కాంపు ఈజి చేర్ 1 వ రకం రు. 8. 2 వ రకం రు. 7.

(2) మడత కాంపుకాటు 1 వ రకం రు. 15, 2 వ రకం రు. 18.

(3) ఎక్కు కాన్ వాసుచేర్ రు. 4.

(4) కాంపుచేర్ 1 వ రకం రు. 8.8-0, 2 వ రకం రు. 8. క్యాటలాగు, యితర వివరములకు వ్రాసిన పంపబడును.

పి. విరాస్వామినాయుడు అండ్ సన్స్

వర్సారావుపేట, గుంటూరు జిల్లా

బ్రహ్మసూత్రార్థ చంద్రిక

తెనుగు వచనము

రెండుసంపుటములు (ప్రతి 1 కి రు. 12. రై త్తిరీయాపనివత్తు, సజీక " 8. ద్వారకాపనివత్తులు, సంస్కృతమునకు సరియైన తెనుగు " 8. అపకపీయము, నూతనముదితము రావుసా హేబు గడిగు సోకటరామమూర్తి పంతులుగారి పరిష్కృతము పరిష్కరల పీఠికతో నున్నది. " 8-0

వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు

అండు సన్స్

292, ఎస్పీనేడు, మద్రాసు.

సిటీ మోటారుపాఠశాల మద్రాసు

టెలిఫోను నెంబరు 148

ఇచ్చట మంచి అనుభవముగలవారిచే మోటారు బండిని నడుపువిధానము, మెకానిజమ్, మొంగిలగనవి నేర్పబడును. మరియు మోటారుబండ్లు చురమతులగు, రంగులు వేయుట వగైరా అన్ని పనులును చేయబడును. యోగ్యతాపత్రములు మంజూరి పుణులైన ఆటో ఇంజనీర్లచే ఇయ్యబడును. అన్ని విధములైన ధరలు సరసముగా యివ్వబడును. వివరములు తెలియగోరువా రీ కిందివిలాసమునకు వ్రాయు యును. మేనేజరు,

సిటీ ట్యాక్సీ కంపెనీ, 1736

2/3 అంపర్స్ వీధి, జి.టి. మదరాసు.

(బ్రాడ్వేకు పడమటికిది)

ఆంధ్ర శబ్ద చింతామణి

వ్యాఖ్యానము

క ర్తా:— పోరినంది రామశాస్త్రిలుగారు ఆంధ్రవాద్యయమునందలి ప్రథమకవియగు నన్నయ భట్టాచార్యుడు రచించిన ఆంధ్రవాక్యకరణమున కిది చక్కని తెలుగు వ్యాఖ్యానము. అనేక ప్రాచీన భారతప్రతులను విమర్శించి వన్నయభట్టు స్మృతములకు సంస్కృతాంధ్రములయందు ఆంధ్ర భారతలక్ష్యముల నుదాహరించుచు వ్రాయబడిన ఆపూర్వముగ వ్యాఖ్య. ఆంధ్రశబ్ద చింతామణి నన్నయ క ర్తృకము కాదను వారి వాదములన్నియు సప్రమాదముగా ఖండింపబడినవి. భాష నేమరు తెల్లరు ముఖ్యముగా చూడదగిన విశేషము తెన్నియో లవు. వెల 0-12-0. పోస్టేజీ వేణు.

7, తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

దక్షిణాంధ్రమున

[సోమయాజుల వెంకటేశ్వరరావు శర్మగారు]

(౨)

మాతృభాషను ముఖ్యభాషగాను స్వీకరించుచున్న సుమారు 40 లక్షల దక్షిణాంధ్రులలో సంచలనము గలిగించి తిరిగి వారిభాష నుద్ధరింప వలయునను దృఢసంకల్పముతో ఏర్పడినసంఘము ప్రథమమున ఇచ్చటి పరిస్థితిని చక్కగా గమనించి, ఏయేమార్గముల ననుసరించి పనిజేసిన సంఘాద్వైతము నెఱవేరునో చూచుకొనవలయును. ప్రచారముచేయుటకు అనేకమార్గము లుండినను ప్రథమమున ముఖ్యముగ ఏదోయొక మార్గముననే పనిజేయవలసి యుండును. అనేకమార్గముల నవలంబించి కార్యతీత్రమును విస్తృతమున రూపుదిద్దుకొని సంఘము అందుకుతగిన శక్తి గలిగియుండినచే గాని సంభవముగాదు. అదియుగాక తాను జేయదలచినపనిని చేయుట సమర్థమున వివరించినచేగాని ప్రజలదృష్టుల నాకర్షించి సహానుభూతిని బడయజాలదు. దక్షిణాంధ్రులకు మన మేవిధమున దోడ్పడవలయునో నాకు తోచినంతవరకు క్రమముగా విన్నవించెదను. విచక్షణు లిందలి సాధక బాధకముల నరయుదురు గాక.

(౧) ప్రభుత్వపాఠశాలలు

అరవజిల్లాలయందు తెలుగుబాతులవారి సంఖ్య 85 లక్షలకు పైనున్నదని తెలియుచున్నది. కొన్ని చిన్న చిన్న బాతులు కాలక్రమమున అరవవారిలో కలిసిపోయి అరవమునే మాతృభాషగా గలిగియున్నవి. నానాటికి ద్రావిడభాషాపదము లెక్కువలయునను మిగిలినవారిభాష ఇప్పటికిని తెలుగుగానే యున్నది. ముఖ్యముగా ఏబదిసంవత్సరములనుండి వీరిభాష స్వస్వరూపమున కొలువోవుచున్నదని యెల్లరును జెప్పుచున్నారు. ఇప్పుడును వారిలోని నృద్ధులను విచారించగా, వారు తమ బాల్యమునందు పాఠశాలలో తెలుగునుగూడ నేర్చుకొనియుండి యున్న తెలియుచున్నది. అందుకు నిదర్శనముగ ఇప్పటిముసలివారికి తెలిసినభాషయు రామదాసానికి రైసలును సుమతి వేమనకతకాదిపద్యములును ఇంకా అనేక ఆంధ్రసాంప్రదాయములును; వీరి పుత్రప్రాంతాది ప్రస్తుత జనాంగమునకు తెలియదని మనము కనుగొనవచ్చును. ప్రభుత్వపాఠశాలలు దేశములో ఎక్కువగవ్యాపించినది మొదలు ఆంధ్రబాలికా బాలకులకు తెలుగువాసనయే తగులుటలేదు. ఎన్ని అనర్థములకైనను ఇదియేమూలము గదా? ఇట్లేల యుండవలయును? ఇవటివారు శ్రద్ధలయేల వహింపజో తెలియదు. శిల్పరాంధ్రులైనను ఈవిషయమునుగమనించియుండలేదు. దేశభాష అరవమైనను 85 లక్షలకు పైను సంఖ్యగలిగి ఎంతయోపము చెల్లించుచున్న పీరివిడ్డలకు కొంతవరకైనను మాతృభాషను నేర్చుట కేర్పాటుచేయవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వమువారిపైనలేదా? నిజశీలిగమనించినచో వీరిమాతృభాష నశించుటకును, వీరు తమవృత్తిత్వములు కొలువోవుటకును ప్రభుత్వపాఠశాలలే ముఖ్యకారణమని తెలియగలదు. వీరిదేశమునందు స్థిర నివాసము లేరగుకొని మామూలునువందల సంవత్సరములైనదిగదా! ఇంకవరకును టీటింగని వీరిభాష 50; 60 సంవత్సరముల నేర్పరూపమున పోగొట్టుకొనుట కిదిగాక మరేమి కారణము? పూర్వమును పాఠశాలలో తెలుగుగూడ నేర్పరూపముండెడిది. దేశభాషయైనందున అరవమునందును, మాతృభాషయైనందున తెలుగునందును విద్యగరవులు ఆవశ్యకమని నాయకరాజులను తరువాతివారును అట్లేచేయుచు వచ్చిరి. ప్రస్తుతము అట్టివిధానము సామాన్యజనులేమి చేయుగలరు? దక్షిణాంధ్రప్రముఖు లీ విషయమై శ్రద్ధవహింపరైరి. ప్రభుత్వపు విద్యాశాఖాధికారులను మిన్నకుండిరి. అడుగిది ఆమ్రైవను పెట్టుదుగదా? సంచలనము లేని కారణమున అక్షరములనుగూడ ముఖ్యభాషనంతటి దుస్థితి సంభవించిది.

ఈవిషయమై దక్షిణాంధ్రభాషాభివృద్ధి సంఘమువారు చేయవలసినదేమియో విచారించుటకు ముందు కొన్ని విషయములను తెలిసికొనవలసియున్నది. దేశపరిస్థితుల ననుసరించి దక్షిణాంధ్రులను ఎంతవరకు స్వభాషను వృద్ధిజేయవలసినదను? ప్రభుత్వపుపాఠశాలలద్వారా ఎట్టి ఏర్పాట్లుచేయవచ్చును? అనునవియే. మొదట దక్షిణాంధ్రులకు తమిళదేశపు పరిస్థితులెట్లుండునో చూడము. ఇచట తెలుగువారి సంఖ్య ప్రస్తుతము 85 లక్షలకు పైగా నున్నను, అరవబాతులవారు వీరికన్న విదారు లెట్టిధికముగనుండుటచే తెలుగువారి కిదట యేవిధమైన ప్రాముఖ్యము నిచ్చుటకు పొందుపరి యెఱుంగవలయును. భాష నాగరకత సాంప్రదాయమునున్నయొక పరికియమలే. స్వగృహమునందు తప్ప

మైనపువత్తులు

ది ఇండో - బర్మా పెట్రోలియం కంపెనీ లిమిటెడ్

రంగూను,

వారిచేతయారుచేయబడినది

ఏజెంట్లు, స్టాకు చేయువారు

ప్యారి ఆండు కో

పోస్టుబాక్సు నెం 12, మద్రాసు

మైనపువత్తులు, మైనము, ధరలకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

అంతయు విదేశమే. ఇండ్లలోని ఆడవారును చిన్నపిల్లలు సహజము అరవారిలో మాట్లాడ నేర్చుకొనుచుండును. పాండిత్యముచే జీవించవలసిన వారికిని, స్వస్వభాషాధారులచే జీవించవలసిన వారికిని అరవమేభాషము. వేయే? విదేశమునే స్వదేశముగా నెంచవలసియున్న ప్రవాహములో రెల్లుగడ్డివలె మునిగిపోవలసినదేగాని వేరుమార్గముండదు. అయితే వీరు తెలుగువారకుని సహకారమున అరవబాతులతో సంబంధభాంధవ్యములు లేక విడిగానున్నంతవరకు యెంతప్రయత్నించియైనను వృత్తిత్వమును నిలుపుకొనవలసినదే. అట్లుచేయునపుడు రెండు పరస్పరవిరుద్ధ శక్తులకు సంఘర్షణమేర్పడి రెండును కొంతమార్పుజెందును. అందులో బలహీనులపక్షము మిక్కిలిమార్పుజెందును గదా! దక్షిణాంధ్రులు స్వభాష నాగరకతలయందు దభిమానుగలవారుగా నున్నప్పటికిని, తమవృత్తిని శక్తిని రెండుగా విభజించవలసియున్నది. కాన వీరు వీరిసంతానమును తెలుగుఅరవము సమానముగా నభ్యసించినచేగాని ఇటు స్వ సాంప్రదాయమును గుర్తించుకొనుట అటు దేశానుగుణ్యముగను అభివృద్ధి గాంచజాలరు. ఇక మనసాలోచించు నవలసింది; వీరిమాతృభాష నుద్ధరించుటకు ప్రభుత్వ పాఠశాలలద్వారా యెట్టిఏర్పాట్లు చేయ వలసినవి? అనుచుంది.

ఎలిమెంటరీ లోయర్ సెండరీ కాలేజి మొదలగు పాఠశాలలను స్వయముగా స్థాపించియు ప్రభుత్వపు విద్యాశాఖల వాటి ప్రజలకు కొద్దిగనో గొప్పగనో, ఏదోయొకవిధముగా విద్యగరవుచుండుట సర్వవిధితమే. ఏయేబాతులవారి కామాబాతుల మాతృభాష కొంతవరకైనను నేర్పడుచున్నదిగదా? తెలుగుబాతులలో తెలుగుద్వారా విద్య గెలుపుచున్నట్లుగ ఇంకొక అరవముద్వారా నేర్పడుట న్యాయమే. అయితే మనదక్షిణాంధ్రులకు ఈపాఠశాలలవలన ఉపకారము స్వల్పముగను అపకారము విశేషముగను కలుగుచున్నదని నిస్సందేహముగా చెప్పగలము. కనుక ప్రభుత్వపు పాఠశాలలలో నేనోయొక ఏర్పాటుచేయబడవలెననుట స్పష్టము.

మైసూరు లు కాలేజి నున్న గుడిసె తపాళశాలలయందు విజ్ఞానము మొదలగు ఉన్నత విషయములు అంగభాషయాలయననే నేర్పబడుచున్నవి. అనేకవిధముల నప్రదాయకముగలచే ఈవిధానమును గూడ మార్చి ప్రాంతీయభాషలలోనే ఉన్నత విద్యను గూడ నేర్పవలయునని శిక్షిత ప్రపంచముయొక్క ఆభీప్రాయమైయున్నది. పాశ్చాత్యదేశములలోని కళాశాలలలోను మైసూరులోను ఉన్నానిచూచు కళాశాలలయందు ఇంకను అనేక చోట్ల ఈవిధానమే అనుసరింపబడుచున్నదట. మనదేశములోని ప్రాంతీయభాషల కిట్టి భాగ్యమింకను లభింపకనోయినను త్వరలోనే లభించు మాచనలు కన్పట్టుచుండ మన దక్షిణాంధ్రులకు ప్రాథమిక విద్యగూడ మాతృభాషలో గాక అస్యభాషలోనే గలవలసినందులకు కడుకోచసీయము. బాటినిజీవించజేయునది మాతృభాషయే. అట్టిభాషను బాల్యమునందే విద్యాభ్యాసము నేర్చుకొనినచో తమసాంప్రదాయములను నాగరికతను సర్వస్వమున ముఖ్యభాషగాను స్వీకరించుచున్న గ్రహించియొకదా విద్యా

శాఖాధికారులు ప్రాథమిక విద్యను ప్రాంతీయభాషలలోనే ర్చనజేర్పాటుజేసియున్నాడు. అట్టిచో అనేనియమము మన దక్షిణాంధ్రులయెడలను ఉపయోగింపగూడదా? సారాంశమేమన దక్షిణాంధ్రబాలికా బాలకులకు ప్రభుత్వపు పాఠశాలలో చివరకు ప్రాథమిక విద్యయేరకు మాతృభాషయగు తెలుగునందే నేర్పవలయును. తమిళదేశమును నివసించవలసిన విద్యార్థులు బాల్యమున అరవము నేర్చుకొనకుండుటెట్లు? అనుప్రశ్న యుదయించును. దక్షిణాంధ్రులు ఇటుమాతృభాష అటుదేశభాష రెంటిని నేర్చియుండుట అవసరమని మనవిజేసియేయున్నాను. ఐదులే ఏదీ? యెప్పుడు? ఎట్లు? నేర్పవలయుననునది విస్తృతముగా విధ్యాధికులు ముందుముందు చర్చించెదరు గాక! ప్రస్తుతము ఎలిమెంటరీ పాఠశాలల విషయమై విశరించెదను. ప్రాథమిక పాఠశాలలో బాలురు నేర్చుకొనుచున్నచో విశేషముగు భాషాజ్ఞానము, ఉన్నతవిద్యయు కాదుకదా! భూమి సుంద్రముగానున్నదనియు, నాలుగుమూడు ఏకనియు, ఆవునెరుచివేయుననియు ఈమొదలగు సామాన్య విషయములు మన బాలులు తెలుగుద్వారా నేర్చుకొనినందులన గలుగవచ్చుమేమి? కావలసినది ప్రాథమిక జ్ఞానము. సామాన్య భూగోళముచిత్ర, చిత్రకళ, ప్రాథమికగణితము కొంచెము భాషాజ్ఞానము యిదియేగదా ప్రాథమిక పాఠశాలలకుండు నేర్చుకొనవలసి. వీరిని మాతృభాషయందే నేర్పినచో బాలురు అతిసులభముగ గ్రహించి వారి నుపయోగింపగలుగుదురు. ఈ నేర్చుకొనిన విషయములను అగవమునందు మార్పు ఉపయోగించుకొనవలసిన అవసరము మనదక్షిణాంధ్రబాలకులకుకలదు. కనుక ప్రాథమిక విద్యను వ్రాతజేయుటలోపల పై తరగతులయందు అవసరమగు తమిళభాషాజ్ఞానమును గూడ నేర్పించిన పరిపోవును. అంతయేగాని ప్రారంభమునుండియు అరవమునే నేర్పించి తెలుగును దగ్గరకేరానీయక బాటికి అపరిమితమైన నప్రయత్నములగుజేయుట యెంతమాత్రమును ఉచితముకానేరదు. ఐతే వీని నాచరణలో పెట్టుట సాధ్యమో కావో చూడవలసియున్నది. ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలో అరవపిల్లలుగూడ యుండురు గాన అన్ని విషయములను తెలుగుమూలముననే నేర్చుట యెట్లు సంభవించును? అను ప్రశ్నకు సమాధాన మివ్వవలసియున్నది. ప్రస్తుతముందు పాఠశాలలను మనము రెండు విధములుగా విభజింపవచ్చును. తెలుగుబాతుల పిల్లలకే బహుసంఖ్యగలవి. కొన్ని అట్టిదిలేక అరవము మాట్లాడు పిల్లలే యెక్కువగా యుండునవి కొన్ని. స్వల్పసంఖ్యాకులగు అరవపిల్లలకొరకు అరవమునే మొత్తము పాఠశాలకు మార్పముగావించుటయు అట్లే స్వల్పసంఖ్యాకులను తెలుగు పిల్లలకొరకు తెలుగునే మాధ్యముగా నూచుటయు రెండును అన్యాయమును అనర్థదాయకమును అయియున్నవి. ఉదాహరణకొరకు యీరాజగిలే యములో మొదటిరకపు పాఠశాలలు అనగా తెలుగు పిల్లలకే బహుసంఖ్యగలవి రి పాఠశాలలుగలవు విక్రొక్కటి వివిధములను.

(1) ఇది మైయర్ గ్రేసు ఎలిమెంటరీ స్కూలు 8 తరగతులగులవు. తెలుగుపిల్లల సంఖ్య 200 అరవపిల్లల సంఖ్య 100

(2) ఇది బాలికాపాఠశాల 8 తరగతులగులవు. తెలుగు బాలికల సంఖ్య 116 తమిళబాలికల సంఖ్య 8 (3) ఇదియు గ్రాంటును నాండు ఎలిమెంటరీ పాఠశాల విద్యార్థిగతులు గలవు. తెలుగు పిల్లలు 110 అరవపిల్లలు 10 (4) ఇదియు ఎలిమెంటరీ పాఠశాలయే (5) తరగతులగులవు. తెలుగుపిల్లలు 85 అరవ పిల్లలు 14 (6) ఇదియు ఎలిమెంటరీ పాఠశాలయే 4 తరగతులగులవు తెలుగుపిల్లలు 61 అరవ పిల్లలు 7 ఇవన్నియు గ్రాంటునునాండు పాఠశాలలే. ఇటువంటి పాఠశాలలే యింకా అనేక గ్రామములలో నుండునటుకు సందేహములేదు. ఇటువంటి పాఠశాలలలో తెలుగునే మాధ్యమము (medium) గానుంచుట ఎంతయో అవసరము. ఇట్టి పాఠశాలలలోనుండు అరవపిల్లలను శిక్షాక అరవము మాధ్యమముగాయిండు పాఠశాలకు పంపుటయో లేక తెలుగుమాధ్యమముగా నున్నప్పటికిని అరవమునుగూడ చెప్పించుటయో ఏదో యొకటి చేయవలయును. ఇదే విధముగా రెండవతరగతి పాఠశాలల విషయములను చేయవలయును. స్వల్ప సంఖ్యాకులుగానుండు తెలుగుపిల్లలకొరకై మాధ్యమమును తెలుగుగా మార్చుటయే. అట్టి పాఠశాలలలో ఒక ఉపాధ్యాయుని నియమించి తెలుగు పిల్లలకు ఒక భాషా విషయముగా నేర్పించవలసియుండును. ఇట్లు చేయుటవలన తెలుగు పిల్లలు కొంతవరకైనను మాతృభాషను నేర్చుకొందురు. మతీయొక విధముగా గూడ జేయవచ్చును. వధుర, శ్రీరంగము మొదలగు గొప్పపట్టణములలో ననేక ఎలిమెంటరీపాఠశాల లుండును. బహుసంఖ్య లేకపోయినను ఒక్కొక్క పాఠశాలలో స్వల్పముగా నైనను తెలుగు పిల్లలుండురు. అట్టితమి ఏదోయొక పాఠశాలలో తెలుగునే మాధ్యమముగా నుంచినచో మిగిలిన పాఠశాలలందలి తెలుగుబాలు రందరు నచటికే పోయి చదువుకొనవలసవడును. ఈరకపు పాఠశాలలే యొక్కవగాయుండును. కాన ఏదోయొక ఏర్పాటు చేసినచేగాని ఆంధ్రబాలకులు మాతృభాష నభ్యసించవలయు. ఇది ప్రాథమిక పాఠశాలల విషయము. ఉన్నతపాఠశాలల విషయమున గూడ నిశ్చయమును. ఇప్పుడున్న ఉన్నతపాఠశాలలలో భాషా విషయములు తప్పమిగిలినవిషయములను బోధించుటకు ఇంగ్లీషు మాధ్యమముగానున్నది. ఇట్టిపద్ధతి మరి దేశభాషలలోనే ఉన్నత విద్యనొనగ తరుణ మింకను మనరాజధానికి వచ్చియుండలేదు. త్వరలో వచ్చినను ప్రాథమిక పాఠశాలల విషయములు చేసినట్లే జేయుటయొక్క మా తెలుగుపిల్లలకు బహుసంఖ్యగలిగిన ఉన్నత పాఠశాలలు యాంధ్రపిల్లలలో సాధారణము గా లేవు. వినను తగినవిషయములను అచోకన జరుపుచో, మధుర, తిరునల్వేరి, కోన, మొత్తము మొదలగు స్థానములలో తెలుగు వారికి ప్రత్యేకముగా ఉన్నత పాఠశాలలు స్థాపించవచ్చును. చుట్టు ప్రక్కల వారందరవచ్చికి ఉన్నతశిక్షను బడయుటకు వచ్చెదరు. ప్రస్తుతమిది సంభవమైనను కాకపోయినను తెలుగు పిల్లలు చదువుగానుండు ఉన్నత పాఠశాలల కళాశాలలగులవు. అట్టి పాఠశాలలలో రెండవ భాషావిషయముగా జేసి తెలుగు ఉపాధ్యాయుల నియమించి శిక్ష నేర్పించుటయొక్క చేయవలసిన పని. ఈవిధముగా ఏదోయొక సదుపాయము కల్పించినచే ప్రభుత్వపు పాఠశాలలద్వారా దక్షిణాంధ్రులు లాభమును పొందవలయు. అంతయొక మాతృభాషను, తద్వారా వ్యక్తిత్వము సర్వస్వమును త్వరలోనే కోల్పోవలసినవారగుదురు.

ఇదే దక్షిణాంధ్ర భాషాభివృద్ధి సంఘమువారు ఈ ప్రయత్నము చేయవలయు అనునదియే ప్రస్తుత విచారణయొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యము నొనగెట్టుకు ఉత్తరాంధ్ర దేశమునందీ ప్రచారకులను రప్పించి ప్రచారము సలుపుటయే ఈసంఘము ముఖ్యముగా జేయవలసిన పని. కొంచెమింకను మింకను ఇది ప్రస్తుతము మద్రాసు రాజధానిలో ప్రచారము చేయవచ్చును. హిందీసాహిత్యము మేల్కొనవలయునని ప్రచారము చేయవలయునని పనిజరిగింపవలయుండును. ఉత్తరాంధ్రులు ఎన్నోవిధములత్యాగము సల్పినచేగాని ఈవిధముగా ప్రచారము జరుగలేదు. ఎన్నిశ్రమలతోప్పటికీగలిగి పనిజేసినను మనసంఘము జనసామాన్యములో కొంతవరకు ప్రచారముజేయగలుగునేగాని పాఠశాలలయందు చదువుచు బాలుకులకు గూడ తెలుగు నేర్పలేదు. ఆంధ్రబాలికా బాలికులందఱు మాతృభాషను నేర్చుకొనవలసినచో అది పాఠశాలలద్వారానే సంభవించును. ప్రస్తుతశిక్షకుల ననుసరించి స్వతంత్ర పాఠశాలలు అధిక జనుల నాకర్షింపలేవు. ఆకర్షించినను ప్రస్తుతము మిక్కిలి కష్టమైనది.

కనుక ఎప్పుటికైనను ప్రభుత్వపు లేదా ప్రైవేటులోని పాఠశాలలద్వారానే మన దక్షిణాంధ్రులు తెలుగును నేర్చుకొనవలసియున్నాము. ప్రభుత్వ మెట్టిదైనను ఈపని జరుగవలసినదే. ఆకారణమున, మన దక్షిణాంధ్ర భాషాభివృద్ధి సంఘము విడిగా జనులలో ప్రచారము సల్పుచున్నను ఈవిషయమే శ్రద్ధవహించి కృషి సలుపవలసినదేమని నాయుద్దేశ్యము పరిశీలించి ననుసరించి అనేక విధముల కృషి జేయవచ్చును. అందుకు ముఖ్యము గాదక్షిణాంధ్రులలో సంధ్యకాలినింప వలయును. తంజావూరుకుంభకోణం, తిరుమనాపల్లి శ్రీరంగం, మధుర, తిరునల్వేరి మొదలగు ముఖ్యపట్టణములలో తెలుగువారనేవలయు నివసించుచున్నారు. అరవ పత్రికల మూలమునను కొందరు పర్యావృత్తుల పంపించియు ఆయాప్రదేశములలోని జనులకు విషయములను తెలియజెప్పి సభలు జరిపింపవలయును. ఆసభలలో, ప్రభుత్వపు పాఠశాలలలో తెలుగును ప్రదేశపెట్టు నట్లు తీర్మానించి విద్యా కాళాధికారులను కోరవలెను. ఆకర్షకకృషి ప్రయత్నముల సంతకములతో మహాజనుల బంపవలయును. యశానివర్తితో నేనేటు కాసనసభలు, లోకల్ బోర్డు మొదలగు వానియందుండు సభ్యుల ద్వారా ప్రయత్నముల జరిగింపవలెను. ఇచ్చట కొన్ని లాల్సా కాళాధికారులలో తెలుగువారి సంఖ్యయే యెక్కువగా యున్నది. సరియైన ప్రబోధముండుచో వీరుగూడ ఈపనియందు శ్రద్ధవహించవలెను. ఇంకా అనేకవిధముల కార్యసాధనములు కాగలదు. దక్షిణాంధ్ర భాషాభివృద్ధి సంఘము చేయవలసిన పనులలో ఇదియు ముఖ్యమైనదే. ఈవిషయమే సఫలతగాంచుచో సంఘము యొక్క భారము చాలావరకు తగ్గును. దేశీయప్రయత్నముల శ్రద్ధవహించుచో 84 లక్షలకు వైన జనసంఖ్య గలిగిన మన దక్షిణాంధ్రుల బాలికా బాలకులు ప్రభుత్వపు పాఠశాలలయందు మాతృభాషను నేర్చుకొనకుండ నెట్లుండగలరు? ఇట్టిపనులను చేయవలసి యేర్పడిన వైదక్షిణాంధ్ర భాషాభివృద్ధి సంఘమును కక్షిపంతముగా జేయుటయే ప్రయత్నముల ప్రథమకర్తవ్యమని మనవిజేయుచున్నాము. ప్రస్తుతము దినదినాభివృద్ధిగాంచునట్లు భగవంతు డనుగ్రహించుగాక.

కన్నాటు ఆరరు దంపతులు

పెంపెవరు, ఫిబ్రవరి 5:—కన్నాటు రాజదంపతులియ్యారు. ఫిబ్రవరి 5-వ తేదీన వచ్చిరి. వీరు భిక్షాకమిషనరు, మేల్మనవారసానిగాయ యాతిధ్యమందుండురు. పాఠశాలమున గ్రామమందలి వివిధవిషయప్రదేశములంజూచిరి. సాయంకాలమున ప్రభుత్వముందరమందు నృత్యముజూతురు. వారికొరకై చేయబడిన విషాదము లత్యద్భుతముగనున్నవి.

వాయువిమానము

రింగూను, ఫిబ్రవరి 5:—సర్ ప్రేంకరుగారి వాయువిమానము నేడు గ. 8.0.4.0 లకు వచ్చి ఆకాశము చేరినది.

అఖిలభారత ఖద్దరు సంఘము

తీర్మానములు

కాంగ్రెసు మహాసభవారు నూలుచందా తీర్మానము నామోదించినందులకు అ. భా. ఖద్దరు సంఘములవారు స్వతంత్రముగను రాష్ట్రీయ ఖద్దరుసంఘముల ద్వారాను రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘములకు యీరీతిగా సహాయమును చేయవలెనని తీర్మానింపబడినది.

1. ఏ రాష్ట్రమునందైన ప్రతి దొరకనిచో కావలసిన ప్రతిని పంపించెదరు.

2. కొన్ని నియమములప్రకారము ప్రతి బడులు దరఖాస్తుల నంగీకరించెదరు.

3. మంచి రాట్టుములను చేయించుటకు మాదిరుల నిచ్చుట దూడకుల విల్లంబు బద్దలనిచ్చుట, కావలసిన పరికరముల నన్నిటిని సమకూర్చుట, ఏకులను తెప్పించి యిచ్చుట మున్నగు పనులను రాష్ట్రీయ ఖద్దరు సంఘములవారు చేయుచుండవలెను.

4. నూలువడుకుట, ఏకులుచేయుట మున్నగుపనులనేర్పుటకు బా. ఖ. బోర్డువారు ప్రవీణులను పంపెదరు.

5. ఏ రాష్ట్రీయ సంఘమువారైన కోరినచో వారివద్దనున్న నూలును బజారుధర ప్రకారము భా. ఖ. బోర్డువారు కొనెదరు లేదా అనూలుతో బట్టలను నేయించి పంపించెదరు.

6. నూలువడిక జాలనివారు చందానూలును పంపుటకు వారికికావలసిన నూలును భా. ఖ. బోర్డువారు విక్రయించెదరు.

7. నూలుచందా చెల్లించు నిమిత్తము జబారులో నమ్మబడునూలునుకొని ఎవరును పంపగూడదు. ఎవరగా మిల్లులో తయారైననూలును మిల్లు ఏకులతో నడికబడిన నూలును బజారులోవిక్రయింపబడవచ్చును. ఈ తేదీనా ప్రవీణులుతప్ప తక్కినవారుకని పెట్టజాలరు. అట్టినూలుకు నుకపు పురి సరిగానుండవు. మిల్లుఏకులతో రాట్టుముమీద నూలువడికి పంపినచో పురి సరిగా నున్నచో ప్రవీణులైనను గుర్తించుట కష్టమే.

8. వ్యక్తులుగాని సంఘములుగాని కోరినసహాయమును భా. ఖ. సంఘమువారు చేసెదరు.

కాలము పరుగెత్తుచున్నది. రాష్ట్రీయసంఘములు నూలుచందావిషయమున తగిన ఏర్పాటులను చేయుచున్నారని నమ్మెదను. సరిగా పనిచేసిన ఆపారమగు మేలుకలుగును. కాని అల్పవిషయములలో గూడ చాలశ్రద్ధ చూపవలెను. అంగనిర్మాణ మొకసారి యేర్పడినచో కాలచక్రభ్రమణమువలె సరిగా క్రమక్రమాభివృద్ధి కలుపబడవలెను. కాంగ్రెసు ఆత్మరక్షణకక్షిని ధనార్జనకక్షిని కలిగియుండవలెను. మా. క. గాంధీ.

సింగపూరునుండి 6 తేదీన సిడ్నీ బ్రెస్లేక్ క్రాయిజరులు బయలుదేరెను.

WANTED కావలెను

40 ఇంగ్లీషు కంపాజిటర్లు
40 English Compositors
20 తెలుగు కంపాజిటర్లు
20 Telugu Compositors

బెజవాడ వాణిప్రెస్లో తక్షణం

ప్రవేశింపవచ్చును

to Join Vani Press Bezwada at once.

శాస్త్రీయ నైపుణ్యములను పరీక్షించి,

ప్రదేశము ననుసరించి

గ్యారంటీమీద నులోచనముల యివ్వగల సమర్థులు.

మెస్సర్స్: వి. యస్. శాస్త్రి అండ్ సన్స్ తెనాలి

గాతమీనత్యాగహాశ్రమము

శీతానగరం

నాయకుల ఉపన్యాసములు

దేశభక్తుని సంక్షేమము

(స్వకీయవిలేఖరి)

రాజమండ్రి, ఫిబ్రవరి 6:—గాతమీనత్యాగహాశ్రమము గృహత్రవేతనుహాశ్రమసంస్థాపనమున శ్రీ బులుసు సాంబమూర్తి గారు సత్యాగ్రహము, బ్రహ్మచర్యము మున్నగు విషయముల గూర్చి గంభీరముగ నుపన్యాసించిరి.

సాంబమూర్తిగారి యుపన్యాసము

స్వరాజ్యసంపాదనకై సత్యాగ్రహమే పరమసాధనమని యు, అదియే ఆశ్రమమునకు సత్యాగ్రహశ్రమమని నామకరణ మొనర్చుటకు కారణమనియు శ్రీసాంబమూర్తిగారు కలవిచ్చిరి. బ్రహ్మచర్యము ఉత్తమచర్యమైనను గొప్పసాధకులకేగాని యిది సులభసాధ్యముకాదనియు, నిరుపబద్ధమగు గార్హస్థ్యము హింసామూలకముకాదును బ్రహ్మచర్యమేయనియు, గృహశ్రమమునందున్నను ఆశ్రమవాసులు బ్రహ్మచర్యబ్రహ్మచర్యమును లక్ష్యమునందుకొనవలెననియు చెప్పిరి. శ్రీమంత్రిగారు ఘటాంతరమున సత్యాగ్రహమును పాల్గొనవలెనని హెచ్చరించిరి. ఈ ఆశ్రమము అన్ని పక్షములవారికి తాపాసంగుననియు ఆశ్రమవాసులు ప్రజాసేవయందే కాలముగడుపును సంపూర్ణ ఆత్మసమర్పణమునకు సంసిద్ధులుగ నుండుననియు కలవిచ్చిరి.

దేశభక్తుని సంక్షేమము

4 వ తేదీ రాత్రి ఆశ్రమములో బహిరంగసభ జరిగెను. చుట్టుపట్టణములనుండి ప్రజలు విరివిగావచ్చిరి. దేశభక్తుల వెంటకట్టబట్టబడినందున ఒక అరగంటసేపు గంభీరముగ నుపన్యాసించిరి. సీతానగరమున నిజీయశ్రమమును నెలకొల్పటలో దాక్షిణ్యమునుబ్రహ్మచర్యముగారికి తోడ్పడినందులకు ఫిర్యాద ప్రజల ను ఆశీర్వాదించిరి. ఎల్లడల నిరుత్సాహము ప్రబలుచున్నను తిరిగి ఉద్యమము విజృంభించుచు చున్నది. దాక్షిణ్యమునుబ్రహ్మచర్యముగారును వారిమిత్రులును ఆశ్రమములో కీర్తితులై రాబోవుసంవత్సరములో పాల్గొనటకు సంసిద్ధులగుచున్నారు. దేశసేవను చక్కగాచేయుట కవసరముగ శ్రమమును, గుణమును, తిరుమల ఆశ్రమములద్వారాసంపాదించుచున్నామని, ఇట్టి ఆశ్రమములు ప్రతిజిల్లానుండి నొక్కటియైనను ఉండవలెను. భారతదేశము పల్లెలలోనే కానవచ్చును. పల్లెలములలో నిప్రజలు మార్గదర్శకులగుదురని యెన్నడును తలపరారు. దేశమోక్షము పల్లెలలో నివసించు సామాన్యప్రజలమీదనే ఆధారపడియున్నదిగాని పట్టణవాసులపైలేదు. మహాత్ముడిరహస్యమును గుర్తించుటకు ప్రథమము. సామాన్యప్రజోద్ధమమే మహాత్ముడు కాంక్షించుచున్నాడు. అదియేనూలుచుండునని నిశ్చయించుటకు కారణము. హిందూదేశమునకు కావలసినది కేవలభౌతిక స్వరాజ్యముకాదు. మనకుకావలసినది భారతసాంప్రదాయమును గుర్తించుటకు ఆధ్యాత్మికస్వరాజ్యము. సీతానగరకీర్తి దేశమంతట బాగుగా న్యాపించినది. ముందుగా మహాత్ముని యుపదేశములను, కాంగ్రెసుజ్ఞులను శిరసావహించి ఆంధ్రరాష్ట్రమున కంతకు దేశమున కంతకు మార్గదర్శకులై ధన్యులుకావలసి హెచ్చరించి పంతులుగారు తమ యుపన్యాసమును ముగించిరి.

శీతారామశాస్త్రిగారు

పిమ్మట శ్రీ శీతారామశాస్త్రిగారు కొలది నిమగ్నములు మాత్రమే యుపన్యాసించిరి. తగిన కీర్తిగమును పొందుచు చిత్తమిదిగి మహాత్ముని సంక్షేమము ప్రజలకు బోధింపవలెననియు, ఆశ్రమనాయకులగు బ్రహ్మచర్యగారి ఆజ్ఞను శిరసావహించవలెననియు ఆశ్రమవాసులను హెచ్చరించిరి. రాజములును సైన్యములై ప్రతియింటనున్నగాని భారతీయగృహమనిపించుకొనవలసి. వెనుక చీరాలవల్లను గోపాల కృష్ణయ్యగారి వల్లను ఆంధ్రదేశమునకు విశేషప్రఖ్యాతి వచ్చెను. నేడు శీతానగరవల్లను, సుబ్రహ్మణ్యగారివల్లను ఆంధ్రులమే దేశమంతటను తెలియుచున్నదని నుడిచిరి.

హరికథాకాలక్షేపము

అనంతరము సుప్రసిద్ధులగు శ్రీ దామోదరపురగింహారావుగారు మహాత్ముని జీవితమును హరికథా రూపముగ చెప్పి సభ్యుల నానందపరచుటకేసిరి.

ఛాయాపటము

5వ తేదీ ఉదయమున దేశభక్తుడు నూలువడుకుమండగా ఒక ఛాయాపటమును, నాయకులు ప్రచారము కలసియు 10వ ఛాయాపటమును తీసిరి.

జాతీయవిద్యాలయములు - ఖాదీనిలయము

పిమ్మట సీతానగరములో చాలగ్రహించుటకేగి చాల గాలికలు నూలువడుకుటను జూచి ఖాదీనిలయమును పరీక్షించిరి.

విరి. రాజమండ్రి, చివరకొండపూడి, వంగలపూడి రహదేవుల రమలకేగి జాతీయ విద్యాలయముల దర్శించిరి. ఎచ్చటకేగినను కడుశ్రద్ధా భక్తులతో పిల్లలు నాయకుల గౌరవించి పుష్పమాలాంకృతులకేసిరి. వంగలపూడి విద్యార్థులు సంగీతములవలనను, సీతానగరం విద్యార్థులు జాతీయ గీతములవలనను నాయకుల సంతృప్తి పరచిరి. నాటిరాత్రి రహదేవులరం పంచమ పాఠశాలకేగి ఆ రానివారితో కలసి మెలసి మాట్లాడిరి.

4 వ తేదీని ఆశ్రమములో నుజూరు వెయ్యిమందికి సంతర్పణము జరిగెను. ఉత్సవము చాలజయప్రదముగా జరిగెను. ఆశ్రమములోని గృహములన్నియు మాసాంతమునకు పూరియగును. దాక్షిణ్యమునుబ్రహ్మచర్యము, మహాత్ముని అన్నపూర్ణయ్య, మామిడి, లక్ష్మీపతి, శ్రీరామరాజు చినకామేశ్వరరావు, శ్రీవిద్వాది లింగరాజు, చినపిమ్మ సత్యనారాయణ, మాచిరాజు రామచంద్రమూర్తి, భరణీప్రకాశ కేశవలింగరావుగారు మున్నగువారు ఆశ్రమములో ప్రవేశించుట. ముద్రాకాలము, భర్తవైద్యకాల, గ్రంథాలయము సంపాదించుట కేర్పాట్లు జరుగుచున్నవి. కాంగ్రెసు పత్రికను శీతానగరమునండి నడుపుట కేర్పాట్లు జరుగుచున్నవి. దేశభక్తుల వెంటకట్టబట్ట, సీతారామశాస్త్రి, సాంబమూర్తి మున్నగు నాయకులు నేటి ఉదయమున ఇటువ దయ చేసిరి.

కీ|| శే|| దామెర్ల రామారావుగారు

సుప్రసిద్ధాంధ్రచిత్రకళా

కోవిదులు

నిన్న రాత్రి రాజమహేంద్రవరమున మృతినొందిరి భారతదేశమునందే గాక ప్రపంచమునందంతటనుగూడ రామారావుగారి చిత్రలేఖన ప్రావీణ్యమునుగూర్చిన కీర్తి విస్తరింపసాగెను. వీరి వయసు 27 ఏండ్లు మాత్రమే. వీరికి స్ఫూటకమువచ్చి నిన్న 6 వ తేదీ రాత్రి రాజమహేంద్రవరమున చనిపోయిరి. వీరు చిత్రలేఖన విద్యాశాలనుగూడ ఏర్పరచిరి నేడు స్వకీయవిలేఖరి తంతివార్త నంపెను.

వైకం సత్యాగ్రహము

తిరువాన్కూరు శాసనసభలో చర్చ

నిన్న 6 వ తేదీని గూడ మహారాజు తీర్మానమును గూర్చి చాల చర్చ జరిగినది. పర్యవసాన వింకను తేలెను.

(ఆ|| వె||)

0 వ డిశియమహాజనసభ

కాన్పురులో సన్నాహము

తాత్కాలికసంఘమువారు 5 వ తేదీ సాయంకాలము కాన్పురు మార్కెట్ విద్యాలయమున సభచేసిరి. ప్రచురణ, ఆర్థికసంఘముల నేర్పరచిరి. ప్రచురణసంఘమునకు పునఃప్రయత్నము టాండ్లగాని ఆర్థికసంఘమునకు దాక్షిణ్య మురాలిలలు గారిని కార్యదర్శులుగా ఎన్నుకొనిరి పిమ్మట బహిరంగసభ జరిగినది. చాలమంది సన్యాససంఘసభ్యులుగా చేరిరి. 2000 మందివరకు సన్యాససంఘమున చేరదరని వివిధమండలములనుండి వాగ్దానములు వచ్చెను.

కాంగ్రెసును కాన్పురు కాన్ఫరెన్సును 'నోకతీర్మాన' ముపాదించబడెను. ఖద్దరు విషయమున దీక్షగా పనిచేయవలెను. కాంగ్రెసుమహాసభలో ఆంగ్లభాషను పూర్తిగా విస్మరింపవలెను. అని టాండ్లగారు హెచ్చరించిరి. మహాత్ముడు ఎంగ్లండ్లోయావత్రికను ఆంగ్లభాషలో ప్రకటించుచున్నాడని ఒకరు హెచ్చరించగా అదిపారబాటే యని టాండ్లగారు నుడిచిరి.

ఆ|| వె||

శిరోమణి గురుద్వారా సంఘము

స్థాయిసంఘసభ మార్చి నెల మొదటి

తేదీని జరుగును.

అమృతసరులో మార్చి నెల 1-వ తేదీని స్థాయిసంఘసభ జరుగును. అసభలో చాల యుఖ్యవిషయములు చర్చింపబడును. 7-1-1924 వ తేదీని వెనుక స్థాయిసంఘసభ జరిగినది. అసభలో 60 మంది ఆత్మచేసిరి గాన యీసారి ఏమిజరుగునో అని ఆందోళన ఆతురపడుచున్నారు.

ఆ. వె.

ఎంగ్లండ్లో

కాంగ్రెసు ధనమును హరించుట

ఒక ఆంగ్లముని లేఖ

'కాంగ్రెసువారు సివిలు క్రిమినల్ కోర్టులో దానాలును కేసులును చేయడమునకు చాలమంది నీతిమూరులు కాంగ్రెసు సంఘములను ఖద్దరు సంఘములను యియ్యవలసిన ధనము నియ్యకుండ హరించుచున్నాను. ఇది మిక్కిలి నీతిమూలమైనది. మీ రిదివరకే యీవిషయమున దానాలు చేయవలెనని ప్రార్థించుచుంటిరి. ఇప్పుడు న్యాయస్థాన బహిష్కారముగూడ తొలగింపబడెను గాన నిపు డిట్టివారిపై కాంగ్రెసు సంఘములు దానాలు చేయవచ్చునని నేను తలచెదను. అని నామిత్రుడగు నొక ఆంధ్ర ప్రముఖుడు వ్రాసెను. నే నిదివరకే నా అభిప్రాయమును తెలిపియున్నాను. బహిష్కరణము తొలగింపబడ నపుడుగూడ యిట్టి మోసగాండ్రుపై తప్పక దానాలు చేయవలసినదే. కాంగ్రెసు సంఘము లీ రీతిగా అంతరించిపోవుటకు బహిష్కరణము నేర్పరచి యుండలేదు. కాంగ్రెసువారి దండనను నిష్కారములుగా నుండురను నమ్మకముతోనే బహిష్కరణ మేర్పరచబడెను. (వారు మోసము చేసినపుడు ముఖ్యముగా దానాలు చేయుటయే కర్తవ్యము)

మో. క. గాంధీ.

బొంబాయి దారుణహత్య

కృష్ణాలాలు వోరాను బొంబాయి తీసుకొనివచ్చిరి

రట్నములో ఆరెన్టుచేయబడిన బి.వి.వి. రైల్వే ఉద్యోగియగు కృష్ణాలాలు వోరాను పోలీసువారు బొంబాయి తీసుకొనివచ్చిరి.

ఇందూరుపౌరుల అభిప్రాయములు

కావలాగారి హత్య సమాచారము యిందూరులో తెలియగానే పౌరులు విభ్రాంతులైరి. అదివరకు మనుతజువేగము ఎవరో మాడ చాలమందికి తెలియదు. ఇప్పుడెచ్చట వినినను ఆమెసమాచారమే వినబడుచున్నది. పంజాబును అను పేరుగలస్త్రీయే గాబోలు మనుతజువేగము అని అడుగువారొకరు, గోపాలుమందీరమునకెదుట రాజవాడ మహాలలో నివసించుచు ప్రతిరోజునను సాయంకాలము మహానైభవముతో మోటారుకారులో పికారువెళ్లుచుండెను నామెయేనా మనుతజువేగం. ఆ నైభవము రాజకుటుంబమువారికి తప్ప మరెవరికైనకలగా? అని అడుగువారొకరు. ఇట్లు ప్రజలందఱును యీ విషయమును గూర్చియే మాటలాడుచున్నారు.

మహారాజాశ్రీరాజవాడామహాలలో నిపుడు నివసించుచున్నాడు. సాధారణముగా మహాలు విడచివచ్చుటలేదు. పరంతరమును రాజకార్య నిమగ్నుడై యున్నాడు.

సర్ శివస్వామయ్యగారు

నేడు (జనవరి 80 వ తేదీ) సర్ శివస్వామయ్యగారు యిందూరు వచ్చిరి ఒకవిలేఖరి 80 వ తేదీని వ్రాసెను.

దారుణహత్య జరిగిన పిమ్మట యిందూరు ప్రముఖులలో చాలమంది బొంబాయివెళ్లిరి. నేటు గుర్తీ మిన్నీలలు, రాయబహదరు కలానమూర్తి గార్లు బొంబాయినుండి 80 వ తేదీని మరలవచ్చిరి. ఇందూరు న్యాయవాదులలో సుప్రసిద్ధుడగు జాలుగారును ద్రవిడి, హుద్దెగారుగూడ బొంబాయివెళ్లిరి.

సభానోద్యోగులను చాలమందిని ఆరెన్టుచేయుటచే ఉద్యోగులు విచారగ్రస్తులుగా ననుపడుచున్నారు. ఇక పైకరు జనరలు వచ్చి నుండి గులాం మహమ్మదు గారిని తొలగించి ఆతని స్థానమున రేవాళంకర జోషి గారిని నియమించిరి. సంస్థానము పోలీసు మాన్యాయమును వ్రాయుచున్న కీర్తనేగారికి నులాం మహమ్మదు గారు సహాయము చేసెదరు. వార్తాపత్రికలు విస్తారముగా అచ్చుబడుచున్నవిగాని ప్రజలు చాల భయగ్రస్తులై యున్నారు. బొంబాయి హత్యసూర్య అందఱును మాటలాడుచున్నారుగాని గుసగుసలాడు వారేగాని లిగ్గరగా మాటలాడు వారొక్కరును లేరు. మరల సౌందర్యవతులను యువతులను యిందూరులో సహారించుచున్నారను వార్తలు ప్రబలుచున్నవి. పత్రికలలో గూడ ప్రకటింపబడెను అని ఫిబ్రవరి 2 వ తేదీని ఒకవిలేఖరి.

(బొంబే క్రాంతి) వ్రాసెను.

8వ అనంతపురమండల జాతీయమహాసభ

నేడు ధర్మవరమునందు జరుగుట

శ్రీయుత గౌరవ గంగయ్య నాయుని ఆధ్వర్యమున
నంది క్రింది భాగమున యుద్ధితులు.

మహాత్మాగాంధీ

ప్రతినిధి మహాశయులారా! మనము సభాకార్యభారముల
మధ్యనున్న ఆనాయకముగ సభను నిర్వహించుట గొప్పసాగిం
పనట నన్ను సంపూర్ణ కార్యసత్వరనిర్వహణకురతాపరిత్యాగ
దాని మహాత్మాగాంధీగారు తోడ్పడిన అడుగుదమ్ములబాటు
మనమును ద్రోవట్లు అత్యవసరము. ఆయనానీయకార్యక్రమ
నిర్వహణనానాధ్యక్షమును, అన్యాయాన్ని దేశక్షత్రమును,
జాతీయవాదాన్ని దీక్షాపరచ్యమును మీరందఱెరిగినదియే. ఆపు
త్యపునామండు పరాధీనతవేదనసర్వస్వముగ గోలుపొయిన మన
భారతభూమి నుద్ధరింప నవతరించిన పరాక్రమండు దనియే చెప్ప
వచ్చును. అట్టి పురుషపుంగవులకు మహాభావారంభమున మన
మందఱును వందము లాదరింతుమనవిధి యని నేతేలుగఁ జె
ప్పవలసినవనిలేదు. అట్లు గావించుము. మహాత్మాగాంధీజీ! జయః.
అయినను దీర్ఘాయురారోగ్యములనొసంగ మన మందఱును నిలిచి
దైవప్రార్థనఁ గావించుము.

అనంతపుర మండలము.

మీ యనంతపురమండల సంపూర్ణపరిశితులు నా కంతగ
చెలియకపోయినను అది దత్తమండలములలో విశాలమై సారవం
తములగు పండుభూములుగల యొకప్రభావితమండల మని మాత్ర
ము నాకుఁ చెలియును. ఈమండలములోని ముఖ్యపట్టణములగు
అనంతపుర తాడిపత్రులమాత్రమే నాకిదిగఱకు 1919-1922 సం॥
లోఁ జూచుభాగ్యము లభించినది. కాని తదితరముఖ్యప్రదేశ
ములఁ జూచునకాశీమంజులము నాకు లభించినదికాదు. ఇప్పుడు మీ
ఆహ్వానమువలన ఈ ధర్మవరపట్టణమును జూడఁ
గలగినందులకు మిక్కిలి సంతసించుచున్నాఁడు. ఈమండలవాసుల
యందు కాంగ్రెసుప్రచారప్రబోధము లెంతవఱకు వ్యాపించి
యున్నదో మండలవాసులవలెనే నేను ఇదమిథ్యమని చెప్పఁజూ
లను. మనను దత్తమండలము లని పిలువబడు నాలుగు మండల
ములగును నీ యనంతపురమండలములోను ఆర్థికసాంఘికవిద్యా
రాజకీయవిషయముల ముందంజ వేయుచున్నదనియే నా నమ్మ
కము. విజయనగరమహారాజుల పరిపాలనమునగూడ నీ మండల
మెక్కువ రాజాదరముఁ బడసియున్నదని ప్రసిద్ధికలదు. విద్యా
వంతులగు దేశభక్తులును నీ మండలమున గొలువడి యుండలేదు.
ఈ త్యాహవంతలగు యువకులును నీ మండలమునఁ జెక్కిండు
గలరు.

కాని ఈ మండలమును, దలయగ ఖామదేవతలకు బలియ
గుచునే యున్నది. ఆర్థికముగ నెన్నికష్టములు సంభవించు
చున్నను మండలవాసులు మహాత్మాగాంధీరవిశ్వాసమునకాకర
ణోద్యమ దాయకరాజకీయసిద్ధాంతములు దేశమునఁ బ్రవేశించిన
దియెదలని తదనుగుకార్యనిర్వహణమునగాని తిష్ఠితిముగ
నెదర్చింప నున్నవహనమునందుగాని వెనుకంజ వేసియుండ
లేదు. ఏ కార్యమునను ఈ త్రైమండలములవారి కంతమాత్రము
తీసిపోలేదు. వారితోఁబాటు నెన్నియొకప్పుడరంపరలకు లో
నై ఆగ్నిపరీక్షలగూడఁ జేరియున్నారు. పెక్కిండు నాయ
కులు కృష్ణజన్మస్థాన క్షేతములకు లోనయ్యి ఎడతెగని దేశసేవ
సల్పుచునే యున్నారు. నిర్మాణకార్యక్రమమందలి పద్ధులలో,
బ్రాహ్మణము ఖద్దరునిర్మాణమున ఆంధ్రదేశమండలములలో దీని
కిని నీ మండలము దీసిపోలేదు. తాడిపత్ర ప్రభువానపల్లియు
న్నగుదేశములలో దయారగు ఖద్దరు గుజరాతు కర్నాటప్రాం
తప్రజలనుగూడ నాకర్షించుచున్నది. తాడిపత్రముందు కాం
గ్రెసుప్రవృత్తహాయముచే కాంగ్రెసుసంఘముల యాజమాన్యముల
క్రింద నెలకొల్పబడిన ఖద్దరుసంఘము మిక్కిలి ప్రతీపార్థము
గఁ జనినయునున్న పనుల మిక్కిలి సంతోషదాయకము. మీ
మండల సంఘాధ్యక్షులు శ్రీ పంకజి కొండాచెడ్డిగారి పరిపా
లనము క్రింద నిర్వహింపబడుచున్న మండల ఖద్దరునిలయము
మిక్కిలి లాభదాయకముగనున్నదని విని మిక్కిలి సంతసించుచు
న్నాఁడు. ఇందుకు కొండాచెడ్డిగారి దేశభిమానపూర్వకావర
తకృషియే కారణము. మఱియు ఖద్దరు నివసమున చీపురు
బాంపల్లిలో నారాయణచెడ్డిగారు చేయించు కృషియు
మిక్కిలి కొనియాడఁగియున్నది. అందు మిక్కిలి నాజ్ఞానైవ
దోపకులు తయారగుచున్నది. సహాయ నిరాకరణోద్యమము
ప్రారంభమైనది మొదల లిప్సటికలకును స్వధనసహాయముచేసే

ఖద్దరువ్యాపారమున అవిచ్ఛిన్నముగా లాభదాయకముగా సాగిం
చుచు నుద్యమమున కంతయో తోడ్పడుచున్న తాడిపత్ర మండ
ల వీరభద్రప్పగారును మన కృతజ్ఞతావందనములకుఁ జాత్రులు
ఈ వ్యాపారముచే వీరికి భుక్తిముక్తులయెందును ఘట్టిలుచున్నవి
మీరు తయారచేయుచున్న ఖద్దరు ఆంధ్రదేశముననేగాక గుజ
రాతు కర్నాటదేశములందు గూడ విశేషముగ వాడబడుచు
న్నది. కాంగ్రెసు ఖద్దరునితీసుండి వీరికి గొంత ధనసహాయము
లభించినవత్తమున మఱింత ప్రోత్సాహకరముగఁ జనినదేయల
గని నాకు విశ్వాసము కలదు. అందుకు మండలసంఘవాదకులు
పూనుకొందురుగాక.

అస్పృశ్యతాదోషనివారణవిషయమున నీ మండలముల
నెంతవఱకుఁ బ్రచారము జరిగినదో నే చెప్పఁజాలను కాని
ఆ పాపము నిర్మూలము గానిదే మనము స్వరాజ్యసాధము
నెక్కఁజాలము ఎక్కినన నందు భాగములనుదధింపఁజాలము.
ఇది మన పెద్దలనాటినుండి చేయుచున్న మహాపాపము ఇది
ఆకారణముగఁ గల్పింపఁబడుటచే బ్రహ్మహత్యాది మహాపాపక
ములకంటె భారముని చెప్పటకు వెనుదీయును. ఎంతవఱకు మన
మీ పాతకమునుండి విముక్తులముగామా అంతవఱకు మోక్షవృ
త్తిని దేయుల కస్పృశ్యులే. ఈ పాపఫలమేగదా అధినివేశ
దేశముల మనవార రమభవించుచున్నది. హిందూమహమ్మదీయ
కలహాటజమున కీమంతులనాకు లెప్పుడును దావిచ్చిట్లు గాన్పిం
పను ఏతేత్రమున నీలీజ మంతురింపదో అదియే స్వరాజ్యలక్ష్యకి
విశ్రాంతిస్థానమని చెప్పవచ్చును. ఆనాదిగ మనయాంధ్రదేశ మీ
లీజమునకు దోసరతేత్రమనియే చెప్పవచ్చును. కాని అస్పృశ్యు
డు నెల్లారు ప్రాద్యుటూరులయందుమాత్రము ఈ లీజము బాట
కరించుచున్నదేగాని పెరుగుటలేదు మన ఆంధ్రనాయకులు
సంపూర్ణకృషి పరిపి కళప్రదేశముల నీలీజ మింకముం దంతురింప
కుండఁ జేయఁ బ్రార్థితులు ఈ మండలవ్యాధివాదలలో ఎవ
రెన్ని చెడ్డత్రోవల త్రొక్కినను తమజాతీయభావము మార్చి
కొనక దేశభక్తుడయియునై పాటుబడుచున్న శ్రీయుత
పాణ్డి కంకరరావుగారు మనకందఱకు వందనార్హులు బెల్లం
కాంగ్రెసు మహాసభయందు గావించబడిన సిద్ధాంతముల నను
సరించి దేశమున జరుగవలసియున్న ఖద్దరు నిర్మాణమును,
మునుచందాపై కాంగ్రెసుసభ్యులచేతను కార్యమును మీమండ
లమున ఆనాయకముగ జరుగునవశోకములు మొదలగఁ గలవు.
ఆయవశోకముల నుపయోగించుకొని తన్నిర్వహణభావము
వహింపవలసిన బాధ్యతమండల నాయకులపైనే గాక సమస్త
మండలప్రజలయందును నున్న దని గ్రహింపఁ గోరుచున్నాఁడు

ఆంధ్ర దేశము

కృష్ణదేవ గౌరవీ తుంగభద్రామహాసదీమతలీసేన్యయై
విష్ణువర్ధక్ ప్రతాపరుద్రకృష్ణదేవరాయాది రాజపుంగవాంకశీతి
సురారి నన్నయ తిక్కన పోతనాది కవిబ్రహ్మకవితావిలాస
విహరభూమియై సకల సస్యఫలదక్ష ససారభూభాగసమృద్ధ
యై అనన్యసామాన్యభూబుద్ధిల సమన్విత వీరపుత్రకాత్ర
సూతగర్భకు క్తి విరాజమానమై అనంతదిగంతవిశ్రాంతిగ గన్న
మన యాంధ్రదాని అభినివేశభావ్యయ కార్యనిర్వహణ భార
మును వహించుటయందుమాత్రము పరాజ్యుభుతుగునా! మధ్య
కాలమున ఆంగ్లప్రభువుల స్వార్థపరత్వముచే దన పూర్వోన్న
త్యము గోల్పోయియు త్యాగశీలగు దేశభక్త దేశోద్ధారకాది
పుత్రరత్నములఁ గనబడే, దన పూర్వవ్యక్తిత్వమును బునరుద్ధ
రింప 1918 సం॥న సుద్యమించి మైముబి నిక్రించుచుండిన
తనల్లిడ్ల పేల్కొల్లిపి దురాకాశపీఠ నిరంకుశాధికారాంగ
ప్రభువులతో 1920 సం॥న భారతప్రజా సర్వసేవానాయకుఁ
డగు గాంధీమహాత్ముని నాయకత్వమునఁ బ్రారంభింపబడిన
దొర్లస్వరహిత కాంతియుత సహాయనిరాకరణ మహాసభారము
ధాంగమున దైర్యోత్సాహములతో నిలవ సమర్థులఁ గావించి
దేశదేశాంతరముల దనకీర్తిచంద్రికలఁ బ్రసరింపఁజేసి మింజగలి
గియుండలేదా! ఈ యుద్ధమును సాగించుటయందు మనయాం
ధ్రదేశము చూసిన ధైర్యస్థయైత్యత్యాగములను మఱి యెంతర
దేశములను జూపియుండలేదని సతీతయోగి కాజాలదు. తనల్లిడ్ల
లు శత్రుసామ్రాజ్యుల కన్యదరంపరలకు లోనైనపుడు సైతము
పరమాత్మాసాధులయై పునః పుత్రతముల రంగురంగుల నురికిం
ప నుంకించెనేగాని దృఢిచేదనయ్యెను నిర్మాణ కార్యక్రమ
ములొని పద్ధతులను నితరప్రాంతములకంటె నిలుకడగ సాగించి
నది ఆంధ్రదేశమే అందు ఖద్దరు నిర్మాణధారణయందు ఘన
తఁగాంచినదియు ఆంధ్రదేశమే. మహాత్మునిజన్మభూమి యగు
గుజరాతుదేశమునగూడ ఆంధ్రఖద్దరును అమితముగ స్వీకరిం
చుటయే ఇందుకు నిదర్శనము. ఆంధ్రదేశమువలె అన్నిప్రాంత

ములును ఖద్దరునిర్మాణమునఁ గార్యదీక్షఁ జూపినవో విదేశే.
ప్రస్తుతమీమామరము సాగించుట వేగముగ సాగించునని మ
హాత్ముడే కొనియాడియున్నాఁడు. మనదేశమున ఖద్దరునిర్మా
ణమునకుఁ దగినపరిశితులు మొదలగఁగలవు. గంజాము విశాఖ
పట్ట మండలములయందు మిక్కిలి సన్న నిట్టలఁ దయారుచేయఁ
గల ఏ నిన్ని చట్టప్రదేశములలో, వట్లు పండు పల్ల పుభూములు
గలవికొన్ని తాలూకాలోతప్ప ఆంధ్రదేశ గ్రామము లనాది
గ ఖద్దరునిర్మాణపరిశ్రమను వినువనేలేదు. అస్పృశ్యతాదోష
నివారణ కార్యాచరణమునందును ఆంధ్రదేశము వెనుకఁబడి
యుండలేదు. హిందూమహమ్మదీయసమన్వయము దా నొ సంగి
యుండలేదు

మూఁడుసంవత్సరము లలిదాయముగ జరిపి శత్రువుల
గుండె లవియఁజేసిన ఆసహాయోగయుద్ధనాయకులలో విభేద
ముండుచున్నట్టి తన్మద్దనిర్మాత యుట సర్వేశ్వనానాయకుని
ధిక్కరించుటతో నానాటికి యాపుచేడి ఎత్తదక్కినమన
సహాయనిరాకరణ యుద్ధము సకల యుద్ధసాధనములఁ గోల్పోయి
బెల్లం కాంగ్రెసు నాటి శక్తికొరతూర్పుచక్రాయుధము మా
త్రము మనచేత మిగిల్చెను. రాట్న చక్రప్రభావము కకలశక్తువి
ధ్వంసము నమోఘముగఁజేయ నావిష్టుదక్రప్రభావమును మించి
నదని మనశత్రువులే దాని సాధననితోడములు గావించుచు
న్నారు వ్యాధిసాన కానససభాది బహిష్కారాయుధ చతుష్ట
యము మొక్కపోయి మూలఁబడినది చక్రాయుధ మొక్కటి
యే చెడకున్నది. ఇదియును జెడిన మనస్వరాజ్యవాంఛయే
చెడును. మనయాంధ్రదేశము బెల్లము కాంగ్రెసు సిద్ధాంత
ముల ననుసరించి ఈసంవత్సరము గావించవలసిన కార్యక్రమము
న ముందితుగుననీ పరిపూర్ణవిదేశవస్త్రబహిష్కారము గావించ
మహాత్మునకఁ దోడ్పడ యత్నించునని నే దృఢముగ నమ్ము
చున్నాఁడు.

వార్తాపత్రికలు

ఆంధ్రదేశమున వాస్తవముగఁ బ్రజాప్రబోధము గావించి
అర్థిక సాంఘిక రాజకీయోద్యమిద్దుల సత్వరముగ నొంద
వలయునని కోరిక పురికొల్పినది ఆంధ్రపత్రికయేయని చెప్ప
టకేమానవుడు వెనదియఁడు. ఆ పత్రికారత్న మార్థికముగ
నవ్వడవ్వ డపారకవ్వదారాశి యనునందుడియు, లక్ష్యకటా
క్షవంతుడగు దేశోద్ధారకుని యాదార్యనాకాసాహాయ్యమున
కార్యకపారము గాంచి మాపస్థ మండూకములవలెను గ్రామ
ములఁగూలి ప్రపంచజ్ఞున మెఱుంగని పామరజనులుగూడఁ బం
డితకల్ల నెక్కి దేశభక్తుడయ కార్యనిర్వహణదీక్షోత్సాహ
లగు నంతటి ప్రచారముగావించె ననుట లోకప్రసిద్ధము ఇప్పు
డు మన యాంధ్రదేశమున సోరూర ముసళ్లగుంపులవలె బాక
కుల సంఖ్యనుమించిన వార్తాపత్రికలు వెలువడుచుండుట మన
ము మామమన్నారము పత్రికావశనము గావించ సమర్థముగు
నంతటివిత్త్య-జనసామాన్యమునం దంతటను వ్యాపించిన మనజే
శము విద్యాప్రపూర్ణమైనప్పుడుగా ఇట్టి పత్రికలు దేశోప
యోగకరములగు నుండుట అది కొఱవడియున్నప్పు డందఱును
పత్రికాప్రకటనమునకఁ బూనుటకం లేనిద్యావ్యాప్తికార్యనిర్వ
హణమునఁ గాలాని కార్యచూరులఁట మేలని నేచెప్పట తప్ప
గఁ జలంపకుండురు గాక పత్రికలకు ఆర్థికవ్యాధుల విఠము!
లు. ఆవ్యాధులనుండి వీని గాపాడుట ముఖ్యము కాఁజాలను.
ఈ త్యాహపారితులగు యువకుల కది యెరులు చెప్పిన నచ్చునది
గాదు. స్వామభివమున గ్రహింపఁ గల్గుదురకుట నిశ్చయము.
కావున ఆల్పపంఖ్యాకములైనను ఆర్థికకోగవలెఁ జక్కని ఆరి
లేరినపత్రికల నందఱును గలిసి ప్రోత్సహించుటచే ఆర్థికార్థి
ముల నచిరముగ సశించు సధికసంఖ్యాకముల నెలకొల్పఁ జూచు
టకంటె ఆర్థిక దేశసేవఁజేయఁ గల్గుదురనుట కెట్టిసంశయమును
లేదు. ప్రస్తుత మాంధ్రదేశమున నూతనముగ వెలువడుచున్న
కొన్ని పత్రికారత్నములు కేవలము తిట్టుబోతుకవిత్వములు ర
చించుటయందే తమనవయోవనమును భారపోయుచున్నవని చె
ప్పటకు చింతిల్లుచున్నాఁడు. అందును ముఖ్యముగ దేశభక్తుల
గు త్యాగశీలరఁ దిట్టుటయందే వానిసూరత్వమును ప్రదర్శించు
చున్నయవి. మానవస్థాభియోగము వీరిచే లేదని వారికి దృఢము
గఁ చెలియును. ఈపత్రికలు తమ తిట్టుబోతుకవిత్వరచనా
సామర్థ్యమును దేశభక్తేతరులపైఁ జూపియుండినఁ బ్రథమ
చునముననే దంతకన్నము గానుండి యుండునా! ఇవి వినితిట్టు
బోతువిధానమును మార్చుకొని కిందిచే దేశసేవ చేయఁగలమార్గ
మవలంబించి వర్ధిల్ల సలహా నిచ్చుచున్నాఁడు పుట్టుకుక్కలనంటి
ఇట్టియర్థాయవ్యపు పత్రికలకంటె సర్వాంధ్రదేశవాంఛలవిదేశ
ములకు నివేదింపఁ జాలినయొక్క ఆంగ్లదైనికపత్రిక యుండిన
దేశమున కెంతయో మేలొనఁగూర్చుల దని నేనమ్మెద.

మదరాసు శాసనసభ

(నిన్నటితరువాయి)

న్యాయ, కార్య నిర్వాహక శాఖావిభజనము

డి. బి. పి. సి. ఎతిరాజులు వాయుడుగారు:—“1925 సం॥ ఏప్రిల్ 1 వ తేదీనుండి ఈజాబానియం దంతలను న్యాయకార్య నిర్వాహక శాఖా విభజనమునకు బాసనపెట్టినది”ని ఉపపాదించిరి.

పై ఉపపాదన చర్చించబడుటకు ముందు గా॥ లామెంబరుగారు మద్రాసు ప్రభుత్వమువారికి సమస్య నాటిసమావేశమందు వచ్చునని తలచి భారత ప్రభుత్వము వారికి ఈవిషయమై ఎట్లు నిర్దేశించినది తెలుపవలసినదిగ కలుసు పంపిరనియు, అందుపై భారత ప్రభుత్వమువారు తామింక నెట్టి నిర్ణయమును గావించలేదని తిండినిచ్చిరనియు, అందుచే ఈ ఉపపాదన వేరొకప్పుడు తేలవలసినదిగ నూచించిరి.

ఉపపాదనలు ఈసమస్య చాలముఖ్యమైనదనియు, దీనిని త్వరలో కార్యరూపమున బెట్టకపోవుటచేయును చిక్కులను వివరించి ప్రతిపాదన నుపసంహరించుకొనజాలమని పలికిరి.

సి. వి. వెంకట రమాయ్యంగారు:—ఉపపాదనను బలపరచుచు ప్రాముఖ్యమును వీతిర్చుననుగాని. తాము ప్రవేశపెట్టినపుడెల్లను ప్రభుత్వసభ్యులు ఆవిషయము ఇంక ఆలోచనలోనున్నదని నుడువుచు అంతటితో నాసమస్యను స్వస్తి జెప్పెదరు. ఈసమస్య చాలావసరము. అగత్యమైనది. దీనిపై చాల కాలమునుండి సరియైన లక్ష్యజూపబడుట లేదు. ఇందు ప్రభుత్వ శాస్త్రజ్ఞుల ఆధిక్యముగలదు. ఈసంవత్సరముగడచిపోయిననీక నీతికార్యమును చర్చించుటకు మరియొక సంవత్సరముదనుక పిలువడము. ఈవిషయమై సాధ్యమైనంతటి ప్రయత్నములో ఏదోయొక్క నిర్ణయమునకు రానిచో బడ్జెటుచర్చతో సమాకారము జూపరాదనిరి.

ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగారు:—ఈతీర్మానము జేయు బడి 10 నెలలైనను ప్రత్యక్షముగ కార్యరూపమున గనుపించునదేయి లేదు. గా॥ లామెంబరుగారి దివిరలో ఈసమస్యను పుభుర, తంజావూరుజిల్లాయందు ప్రవేశబెట్టి దృష్టాంతమును జూచెదమని వాదనము గావించియుండిరిగాని అట్టిదేదీయు జరిగియుండలేదు. మిక్కిలిముఖ్యమైన ఈసమస్యపై నూచనలను ప్రభుత్వమువారు ఆచరణయందు పెట్టనికారణమున సభ్యులయొక్క నిశ్శాన్తికముల నీతికార్యము తెలుపుచున్నది. కావున ఉపపాదనను బలపరచుచున్నామని పలికిరి.

ఎ. రామస్వామి మొదలియారు గారున్న ఈవిషయమై సభయందలి అన్ని పక్షములవారును ఏకాభిప్రాయమై యున్నారనియు, ఇప్పుడి చాల ముఖ్యముగాను ఉపపాదన తీర్మానింపబడవలసినది.

ఉపపాదనలు గా॥ లామెంబరుగారి సూచనపై తమ ఉపపాదన నుపసంహరించుకొనిరి.

అంతటితో సభ్యులు ఫలహారములకై లేచిరి.

సభాకార్యక్రమమును నిలువవలెనని ఉపపాదన

తంజావూరునందు కఠినముగ భూమికి మ్తను

పనులు చేయుట

ఫలహారాంతరము సభ్యులు సమావేశమైన సందర్భమున ముత్తయ్య ముదలియారుగారు సాగుచేయుటకు భూములపైన ముజరాదరఖాస్తులపై ఆర్డరు లొసంగబడక పూర్వమే భూమికి స్త్రును నిర్వాహకముగ పనులుజేయుటవలనను, ప్రస్తుత కాలము క పీడిత పరిస్థితులందు చాలభాగము భూములు సాగుచేయుటకు సాగుచేసిన భూములందైనను సాధారణ పంటగూడ లేనందున తంజావూరు జిల్లాయందు ప్రస్తుతమున్నట్టి స్థితిగతులను విచారించుటకు గాను ప్రస్తుత కార్యక్రమమును విరమింపవలసినదిగ ఉపపాదించుచు ప్రభుత్వమువారు భూస్వాములయొడ ప్రసర్తించిన నడవడిచేత తంజావూరుజిల్లా రైతాంగ మంతటియందు చాల అసంతృప్తి వ్యాపించియున్నవనిరి. పిదప రిసెటివ్ మెంటు విధానమున్న, కిస్తు తగ్గింపును ఎట్లు జేయబడినవో వివరించిరి. రైతుల నిజసంస్థితులను గుర్తించుటయందుచే విధాన మేమాత్రము పయోగకారిగాక పోయెను. 1923 సం వ త్సర ముండు జిల్లా పరిస్థితులెట్లుండెనో నేను అట్లులేవు. అప్పటినుండి అతివిస్తారముగ వరదలు గలిగి మిరాసిదారు లనుభవించిన కష్టనష్టములు జెప్పవలయుగాదు. జిల్లాయందలి మిరాసిదారులలో 100 కి 80 మంది పేదవారయ్యున్నారు. అధికసంఖ్యాకులు భూమిపై వచ్చు అడ్డమును నీవసాధారముగ గలిగియున్నారు. తరుచు వర

దలవలన వారి పంటలన్నియు పాడైనవి. అందుచే సామాన్యులు గ జనవరినెలలో చెల్లించవలసిన కిస్తును చెల్లించజాలకపోయిరి. కావున కిస్తుపనులు రెండు నెల వరకు నాపి మాన్పవలసి వ నూలుజేయుటయనని నాప్రభుత్వమువారు అటులగుచో ఆసమస్య మునకు మిరాసిదారులు కిస్తును చెల్లింప కైగలిగియుండుదురు. రెండువసాచుకొనును ఏమాత్రమైనను తగ్గింపవలెను. అప్పుడు రెండునెలలు సంతృప్తిపై వెంటనే చెల్లింపగలగలదు తంజావూరు జిల్లానుండు చాలభూములు దాదాపు 7,000 యొకరములు, మేటపెట్టబడిన వ్యవసాయమున కవర్తములై యున్నవి. గత సంవత్సరము లేటు ప్రకారమే నేనును కిస్తుపనులు జేయబడినదని తెలియుచున్నది. ఇవి చాల అన్యాయము.

కావున (1) ఇతర భూములవిషయమై నూటికి 61 నందు కిస్తును తగ్గింపు (2) రెండువసాచుకొనక కిస్తును ప నూలుచేయవలయు (3) ముజరా దరఖాస్తులపై ఆర్డరులు జేయబడువరకు ప నూలు నిలుపుట (4) అ పార నష్టము నాటిల్లి మిక్కిలి కష్టమునకు లోనైన విషయములలో పోతలేట్లు ప్రకారము పనులుచేయుట యను నీనాలుగు సూచనలను ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించిన మిరాసిదారులు ప్రభుత్వమువారికి కృతజ్ఞులై భవమును చెల్లింతురని పలికిరి.

పంతులు అన్యాయగా రుపాదనను బలపరచుచు రాచకీ యనులందు భిన్నాభిప్రాయమై నంత మాత్రమున జిల్లాయందలి ప్రజలు కిష్టించబడరాదనియు, జిల్లా పరిస్థితులను నూత్నముగ పరిశీలించి జిల్లా అభివృద్ధిని సూచించుచున్నదని ఎవ్వరును జెప్పజాలరు. ప్రజలెల్లరు తిండిలేక మారుచున్నారు. నీటి వనరులు చాల స్వల్పముగ నున్నవి నుడివిరి.

గా॥ రివిన్యూ సభ్యుడు మార్టి బాంతుగారు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు ఉపపాదనలు గావించిన కొన్ని ఆరోపణలను గూర్చి తాము సమాధానము జెప్పదలచితిమనియు కొలరను దక్షిణరాజ్ టైకల్ క్రింద చాల స్వల్పనష్టము నాటిల్లిననియు చాలభాగము సాంబంతు బాగుగ పండెననియు, కాచేరి, వెన్నూరు నదులక్రింద మాత్రము భూము లంతభాగము పండలేదు. వరదలవలన నష్టముగలిగిన మాట యధార్థమే గాని జిల్లాయందు కాటకము గలదని జెప్పవలెను. 7 లేక 8 అ చాల పంటగలదని అంజనా మేయబడినదని పలికిరి.

కిస్తు పనులునుండుకారిత్యమునుగురించి గావించిన ఆరోపణ విషయమై జనవరి 24 వ తేదీన మండరాధికారి 5 గురు దివిజనలో అధికారులతోడను, 7 గురు తహశీల్దార్లను సమావేశపరచి వారితో సంప్రదించి ఆముజరానియమును లన్నియు నిర్వర్తించబడవలెననియు, 2 అచాలవరకు ముజరా నొసంగవలసినదనియు, అజ్జనిడియుండెను. కిస్తుపనులనుండుచేమాత్రము కారిత్యముగాని నిరంకుశత్వముగాని సభ్యులెవ్వరును అభిప్రాయపడ కుండురుగాక యని పలికిరి.

సి. వి. యస్. నరసింహారాజు మరుదువసంపిల్లె గారలు ఉపపాదనను బలపరచుచు మాట్లాడిరి.

ఏ రామస్వామి మొదలియారుగారు ఉపపాదనను బలపరచుచు ఈసభయందు దేవియము చర్చనవచ్చినను సభ్యులు నిరంకుశముగ ప్రవర్తించెదనని ఉపపాదనలు గావించిన యారోపణ సత్యమే. ప్రస్తుత మామభిప్రాయములను వెల్లడించినవారిదివరలో వేరొకతరగతికి జెందినవారై యుండిరి ఇప్పుడువారు మార్పుజెందిరి. కిస్తువిషయములో తంజావూరు మొదలగు ఇతర జిల్లాలయందును కిస్తుతగ్గింపవలెను. జిల్లాచానులు పంటలులేక ఎట్టి బాధలను లోనగుచున్నదియు వివరించి పన్ను తగ్గించుటను సూచించిరి.

అంజనేయులుగారు తంజావూరు జిల్లాపై మంత్రివత్తమునకు ప్రభుత్వమునకు, అపోజిషను పక్షమువారికి గూడ సానుభూతియున్నందులకు సంతసము చెలిసి ప్రతిపాదనను బలపరచిరి. ప్రస్తుతపరిస్థితులను బట్టి తంజావూరులో కిస్తు పనులు జేయుట నిశ్చయమైనది. జి. పి. ప్రకారములు జరుగవచ్చును. కొంతమందికి అనుకూలముగానుండునట్లు జేయరాదు అల్పభూస్వాములకు గూడ లాభించునట్లుగా ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరవును సవరించవలెనని గోరిరి.

కాలివుల్లగారు ప్రతిపాదనను బలపరచిరి. నీరులేమిచే అందు భూస్వాములు బాధపడుచున్నారు. ఆవిషయము ప్రభుత్వమువారికి తెలియును. ప్రభుత్వమువారంతయు గ్రామాద్యోగులపరముగా విడిచిపెట్టివో న్యాయము దొరకదు. మిరాసిదారులు ఇచ్చింది పడుదురు. కావున ఆకాద్యోగులందరకు తగినట్లు పాప్యరింపవలెననిరి.

ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగారు, తంజావూరు మొదల కిస్తు లధికము జేయబడుటవల్లను పిదప వరదలచేతను రెండువిధములు

గా బాధనొందుచున్నదనిరి. చాలమంది మిరాసిదారు దెబ్బతినిరి. నూటికి 75 చొ॥ రాబడి తగ్గినది. ఈ అపాయము శ్రీవడక నూచి ప్రభుత్వమువారు మిరాసిదారులకు సౌకర్యములొసంగవలెను. ప్రభుత్వమువారు కిస్తును పనులు జేయుట వాయిదావేసి నంతమాత్రమున నష్టపోరు. మిరాసిదారులకు లాభకరముగా నుండునట్లు చాఫుకుజేయు నిబంధనలను ఉదారస్వభావముతో బాగుగ నమలుజరుపవలెను.

శి. గారు, తంజావూరులో కిస్తు తగ్గింపవలసినవోట్లగుడ నిర్బంధముగా పనులు జేయబడుచున్నదని నేరమాలోపించిరేగాని, సమర్థించుటకు నివర్తనముల జూపలేదనిరి. ప్రస్తుత మాజిల్లా లక్ష్మదూగారు చాలావృద్ధుడై ప్రతితాలూకాలోనికి బోయి జూచి క్షయముగా నిగ్గయించుచున్నారు. స్థానికాద్యోగిలతో జెప్పగానినచో అచ్చటి మిరాసిదారులకు మేలుజరగగలదనిరి.

ఎ. రంగ నాథముద్రాధ్యక్షుగారు ప్రతిపాదన కనుకూలముగ మాట్లాడిరి.

ప్రతిపాదన ఓటునకు బెట్టుగా అడిగిరించబడెను.

అంతట సభ నూటికి 50గి సెను.

నష్టి మెంటరీ గ్రాంటులు

ప్రభుత్వోద్యోగములందు ప్రత్యేకసంఘ

ప్రతినిధ్యము

నేటి ఉదయము 11 గంటలకు మదరాసు శాసనసభ డిల్లీలో

ఆర్. డి. స్వామికన్నుపిల్లెగారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమయ్యెను. సభ్యులు కొలదిమంది విచ్చేసిరి.

ప్రశ్నోత్తరాంతరము నష్టి మెంటరీ గ్రాంటులు ఆమోదింపబడినవివ అసభికారకార్యక్రమమును చర్చించిరి.

శాసనసభ నేడు 1-30 గంటలతో ముగిసి తిరిగి మార్చి 2-వ తేదీ ని సమావేశమగును. ఆనాడు ఆదాయవ్యయపట్టిక ప్రవేశపెట్టబడును. 4, 5, 6 తేదీలందు ఆదాయవ్యయ పట్టికపై చర్చజరుగును. తగ్గింపులకు గాని, తీసివేతలకు గాని ఉపపాదనలు 9 తేదీ 8 గంటలకు వైస్ తీసికొనబడవలసియు, గ్రాంటులపై సభ్యుల నొసంగుటకు 16 మొదలు 27 తేదీలవరకు నిర్ణయింపబడిన దనియు (తెలుగుసంవత్సరానికి పెలపు) ప్రకటించిరి.

పిదప అధ్యక్షులు శాసనసభ్యులు సభకు వజరైనటుల ఏజెన్సీ రికార్డు నుండువలెననియు అందులకు గాను కొన్ని ప్రశ్నకముల నుండునట్లును అందు సభ్యులు సంతకముల జేయునట్లును సూచించిరి. సి. వి. యస్. నరసింహారాజుగారు సభ్యులట్టి విధానమును గౌరవలోపముగ పిలుచుచురేమోనని అభిప్రాయపడిరి.

పిదప విషయములో సభ్యుల సూచనలు తీసికొని ఒక విధానమును నిర్మించవలెనని తలచిరి.

నష్టి మెంటరీ గ్రాంటులు

గా॥ సర్. ఎ. పి. పాత్రోగారు:—ఎక్సైజుశాఖ క్రింద రు 65,000 లు గ్రాంటు ప్రభుత్వమువారు రొంగునటుల ఉపపాదించిరి.

సామి వెంకటాచలం శెట్టి గారు గ్రాంటులో రు 100 లు తగ్గింపవలయునని సవరణ సుపాదించుచు కార్పొరేషనువారికి ప్రభుత్వమువారు రొంగువలసిన అదనపు గ్రాంటులను ఇచ్చుట లేదనియు, సరియందు కల్లు సారా మున్నగు మత్తుపదార్థముల నమ్ముచు కారణములపై నిర్ణయము. కార్పొరేషనువారికి రొంగు బడవలెననియు, ఎక్సైజుపై పెన్ను బోర్డువందు కార్పొరేషను బారికి తగిన ప్రాతినిధ్య మీబడవలెననియు కోరుచు కార్పొరేషను ఫరీస్థితుల కల్లును వివరించిరి.

ఈవిషయమును ఆదాయవ్యయపట్టిక చర్చియు సభయమున తేలవలసినదిగ అధ్యక్షులు సూచించిరి. గా॥ ఉపపాదనలందుల కంగీకరించి తమ ప్రతిపాదన నుపసంహరించుకొనిరి.

డాక్టర్. సి. వలేకముదలియారుగారు సామి వెంకటాచలం శెట్టిగారి సవరణను బలపరచుచు మాట్లాడిరి.

పిమ్మట పాత్రోగారి ఉపపాదన వోటుకు బెట్టుబడి గ్రాంటు సభ్యులచే అంగీకరింపబడెను.

ప్రవచనాది

సీసా 1-కి య. 1-0-0 సి. పి. నూక రూ 1-0-0

జగ్గు శ్యాసభాగములందు బహిరంగమున ఏర్పడుచు ఇది అనేకవిధములు కైత్యములను ఏర్పడిన వర్ధి. కీకాలముల వ్యవసాయ దిగు. శ్యాసభాగముల ముక్కు గాకములందు ఏర్పడుచున్నది. ఉప్పునము, మునుగున వర్ధి నుండుచున్నది. ఇంక వర్ధి విధమును బట్టి యుండును.

అమ్మతాంజనం దీదో, మగరామ - నొంగరామ

బి. కే. దత్తు, జె. ఎల్. చలబ్జీ గార్లు యిండియా వారితనమువారిద్వారా యిండియానుండి విజ్ఞప్తిని బంపిరి. వారినిద్రిని ఆరెస్తుచేసిరి. వారిలో దత్తుగారు ఫార్వర్డు పత్రికకు సంపాదకుగా నుండినక్లేర్చురుపబడిను. చలబ్జీ గారు ఒక స్వరాజ్యపత్రికపు దేశభాషాపత్రికకు సంపాదకుడుగా నుండిను. వారిని 1919 లో శ్రమింవివవలిరి. ఇప్పుడు మూడవ రిస్కలేషనుక్రింద మరల ఆరెస్తుచేసిరి. “మిమ్ములను ప్రేమికిదనరులుగా ఆరెస్తుచేసిరి కిమ్ముట శ్రమించవవలిరి. మీరు బ్రిటిషు దొరతనమును తొలగింపుటకు యితరులతో కలిసి మరల కుట్రపన్నుచున్నారు, విప్లవకారుల కాటబట్టులను ఆశ్రమములను మీరేర్పరచి వానిని పోషించుచుంటిరి, ఆయుధములను సమకూర్చుటలో మీరు స్వయముగ పనిచేయుచున్నారు. బోల్షివికు కేటెటలో చేసిన ఎం. ఎన్ రాయిగారికిని మీకును సంబంధమువలదు. పోలీసువారి హత్యకు మీరు వారకులు అనుసేరములు వారినైనమోపబడిను. ఇట్టిసేరములను మీలో నెరవైతైన జెంపినచో మీరు వాదింపగలగుదురా? ఆసేరములను నానైననే మోపిన

నా నేను చెప్పగలిగినదేముందును? ఒకని (ఒకపోలీసు ఏజెంట్లు) చెరసాలలో పెట్టి ఆడుగయో! అసహనమును జరుగుచున్న కోజులలో యువకులను ఆరాజకవర్గమున చేర్చుటకు ఇతడు ఏజెంట్లు ప్రోత్సాహ పరుచుచుండెను" అవేంటు తెలిపెను ఇట్టివిజయంబుల దుర్బుధుల వలననే యువకులు ఆ రాజక కుట్రలో చేరిరి ఆల్పూరు కుట్రకులో అపరాధులను గుర్తించుటకు జరిగిన సమావేశమున ఆ ఏజెంట్లు పేరు వెల్లడియైనది. పోలీసువారి వాని పేరుపైని కలముతో నితరవెట్టుయొం కొక ముద్దా యి పేరు న చట్రా సి ర ని కొట్ట లో పెట్టడియైనది. ముద్దా యొ ల న్యాయ వాది దానినిరూపియిట్టిగా ప్రశ్నింపకుండ మిన్నకుండెను. అని అనిజ్ఞప్తిలోనున్నది ఇట్టివిషయములనువదిలినవిమర్శకులగుడ ఏజెంట్లు ద్రోహుని చెప్పినందులకు ప్రభుత్వ వర్గముదాగరామును వెల్లడించునా? ఈ దేశమునందెట్టి ఏజెంట్లుకలరని ప్రజలు పూర్తిగా నమ్ముచున్నారు

అంగదేశమున ప్రధానన్యాయమూర్తిగానుండిన రాజ ప్రతినిధి యీ కేసులనున్నటికి పరిశీలించెను గాన మీరు మారుమాటాడగూడదు" అని ప్రభుత్వసభ్యుడు నుడివెను రీడింగు ప్రభువు వరల న్యాయాధిపతిగా న్యాయవీతము నధిష్టించినచో యీ సాక్ష్యమునే మరల నపుచు మానివినయెడల తప్పక యీ కేసులనుకొట్టివేయును. దేవతలవర్గముచారణచేసినను ఫలితములను మాత్రము విశ్వసనీయములుగా నుండవు. మీయెరుటపెట్టబడిన నిదర్శనములు కలుపితములుగాన విశ్వసనీయములు కావు న్యాయాధిపతికి పరిపాలనాసామర్థ్య ముండునని అందరందురు. నే నందులకంగీకరింపను. న్యాయాధిపతి పరిపాలకదైవం కట్టు త్రాడు తెన పడవనితిలోనుండును. న్యాయశాస్త్రమునందు నిర్ణయింపబడిన పరీక్షకు నినువగల నిదర్శనము లుండవలెను

భారత శాసనసభవారి మాక్కు

ఇట్టిచట్టమును అమలులో పెట్టగూడదు గవర్నరు జనరలు దానిని అమలులో పెట్టెనుగాన తాద్యతయంతయును అతనిదేయని తలచుట పారభాటు ఈచట్టము అమలులో నుండి దగునా తగదా అని నిర్ణయింపవలసిన బాధ్యత యీసభవారి యందే ప్రధానముగా నున్నది. ఆయందేశముతోనే నేనొక చట్టము నుపపాదించ గోరితిగాని రాజప్రతినిధి దాని కను మతి నియ్యలేదు తీనిని రాజప్రతినిధి అమలులో పెట్టుటకు ఆధారమేమియును లేదు. ఈవిషయమున రాజప్రతినిధి తెలిపిన కారణములలో ప్రత్యేకముగా ఈసభవారు నిర్ణయింపవలసిన దేదియునులేదు కొన్నిచట్టములను గవర్నరు జనరలు నిరాకరించుట కవకాశము కలదుగాని ఆ ఆధికారమును అసామాన్య పరిస్థితులలో మాత్రమే వినియోగింపవలెను. నిజముగా దేశమున విప్లవము ఏర్పడినచో రాజప్రతినిధి నాచట్టమును తిలస్కరించుట న్యాయముగను. దేశమున విప్లవముపును లేదు విందుభోజనములే జరుగుచున్నవి (హార్షము) శిశువారముగూడ జరుగుచున్నవి (అధికచూరము)

దొరతనమువారికి రాజకీయములందు దూరగృహ్తీ లేకపోలేదని ప్రభుత్వసభ్యుడు నుడివెను. ఆసరకు నిరంకుశోద్యోగల దుకాణములతో నా కన్నదును కనబడలేదు. ఈ సంహవలోక నమున లేలేనదయ మేమి?

అధ్యక్షుడు — "నేను మీకుచాల అవకాశమిచ్చితిని మీరు త్వరలో ముగింపవలెను."

సహాగారు — "అరెష్టులు నున్నగు కార్యముల నన్నిటిని మమూచట్టముల క్రిందనే చేయుట కవకాశముకలదు. దొరతనమువారి పైను రాజకీయపక్షములపైనను గూడ నొక విధముగ భయానకవిధాన మేర్పరుపబడెను. అది వీరిలో నెవరికి విశ్రమైనను ఇతరి గూడ కడలేయను ఈదేశమునరాజకీయపక్షములకు భయానకముతో నెట్టిసంబంధమునలేదని రాజప్రతినిధి నుడివెను ఈదేశమున భయానకపక్షమున్నది ఈపక్షమునకు యిండియాప్రభుత్వమే మూలస్థానము రాష్ట్రీయప్రభుత్వములే కాఖలు. పితృద్రోహి ఆతిగ్రహదాతనే కడలేయనని రాజప్రతినిధి నుడివెను కాన్పులసభ్యులు ఏకగ్రీవముగా తీర్మానమున కనుకూలముగా ఓట్టునియ్యవలెననియ్యేదానిభావము, (దీర్ఘహర్షము) అని పండితహితీలాలు సెహ్రూగారునుడివిరి

విప్లవోద్యమ కరప్రతము స్వాధీనపరచుకొనుట అలకాబాదు ఫిబ్రవరి 6 — సంయుక్త పరగజాల గవర్నరుగారు అంగభావలో బ్రచురింపబడిన 'విప్లవావనరీ ఆర్డర్' (హైదరాబాద్విప్లవ సమయవారి, విప్లవోద్యమపత్రిక) ను, రాజద్రోహమును బురికొల్పుచున్నదిగా, దానిని స్వాధీనము చేసికొనిరి ఆకరప్రములుగాని, వాటినుండి భాగమును ముడింపబడిన పత్రములుగాని, యెచ్చుట నున్నను ప్రభుత్వము వారి స్వాధీనము చేసకొనిరి తెలియజెప్పిరి.

నేజన్ అఫ్ సీక్ (అభ్యుత్థము) అనునీసమాపటములకు సంయుక్తపరగజాల ప్రభుత్వమువారు, రాష్ట్రములో ప్రచురింపగూడదని యుత్తరవుణేశిరి

అధికవిచారణసంఘము డెల్లీలో వచ్చే వారముందు గూడును.

చారిత్రాసననభ

రైల్వేఉద్యోగుల కష్టనిష్ఠురములు

రైల్వే కమిటీపై చర్చ

ఉద్యోగులకు మంచి యాదరణము నియవలయునని చిమనులూగురు గోరుట

సవరణ గావింపబడిన యం క ఆచార్యగారి తీర్మాన మూలంబింపవెను

ముందువారపుకార్యక్రమము

డెల్లీ, ఫిబ్రవరి 6 — ప్రేక్షకుల గంతుచే నేడు భారత శాసనసభయందలి ప్రేక్షకస్థానము నిండిపోయెను. నిరీక్షణచే నొకగంట గడచిపోయెను రాజోవువారపు కార్యక్రమమును ఆ రికవర్రచచ్చదినములను సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ డిల్లీ 9-వ 11-వ లేదీయ అధికార్యకార్యక్రమముకు నినియోగింపబడును 9-వ లేదీయ పైనికుల వ్యాజ్యపు సవరణచట్టముశాసనసభచేసాలో చిండుబడి ఆమోదింపబడును. 11-వ లేదీయ కారతశాసనశాధ్యక్షుని వేతనపుచట్టమును, ఆతాయపన్ను సవరణచట్టమును విచారింపుబడిసభచే నామోదింపబడును టారిఫుశాసనమును సవరణచేయుట నిలపనచట్టమును శాసనసభయందుప్రవేశ పెట్టబడును. 9-వ లేదీయ అసభికారుల కార్యక్రమదినములకు శ్రీశ్రీ కనివారములందు శాసనసభాసమావేశము లుండువు. ఆంధ్రపత్రిక, బడ్జెటు, రెండుభాగములుగా భారతశాసనసభయందు ప్రవేశపెట్టబడును. రైల్వేఆతాయవ్యయములపట్టిక మొదటిభాగమున గలదు 20-వ లేదీయందు ఇది ప్రవేశ పెట్టబడును. 23-వ లేదీయ తదనంతరము నాల్గుదినములందు సాధారణచర్చ రైల్వేబడ్జెటుపై జరుపబడును ఉభయశాసనసభలందు 23-వ లేదీ కనివారమునాడు నాయంత్రము 5గంటలకు రెండవభాగముప్రవేశపెట్టబడును మార్చి 10-వ లేదీయ అసంబ్లిసమావేశమున విషయమున అభిప్రాయము వెల్లవలసినదని ముడ్డిమెనుగాగగోరి మార్చి 9, 10, 11 లేదీయ సెలవులనియు 0-వ లేదీయందు సమావేశమునకు సభ్యులగీకరించినయెడల కార్యక్రమము యేర్పాటుగావింపబడునని తెల్పెను.

బడ్జెటుయొక్క రెండవభాగమును చర్చించుట కెన్నిదినములు నియమింపబడినవియు గ్రాంటులకు వోటుచేయుటకు ప్రత్యేకింపబడిన దినములెన్నియనియు రంగస్వామిఅయ్యంగారు దేశీయసభ్యుని ప్రశ్నించెను వెనుకటిసంవత్సరములందీనియోగింపబడి నన్నిదినములే ఈసంవత్సరమునందును (ప్రత్యేకింపబడినవి ముడ్డిమెనుగాను సమాధానమిచ్చిరి. సభాధిక్షిటు రైల్వేఉద్యోగుల యిబ్బందులకు విచారించుటకు నొకమిట్టిని నియమించవలయు నని యం. కె. రంగాచార్యులుగాకె ప్రతిపాదించబడిన తీర్మానముపై తిరిగి ప్రారంభమయ్యెను

రైల్వే తాబేదారి ఉద్యోగులకష్టములు

రైల్వేతాబేదారి ఉద్యోగులకష్టములను విచారించుటకు ఆచార్యగారిచే ప్రతిపాదించబడిన తీర్మానమును చర్చించుటకు సభ మొదలిడెను.

రైల్వే సలహా సంఘముందు రైల్వే కార్మికుల ప్రాతినిధ్యమునుగురించి రైల్వేకమిటీవారు యోచించవలయునని ఆచార్యగారి తీర్మానమునకు నోకాజాను జేప్పవలయునని ఆచార్యగారి తీర్మానమునకు నోకాజాను చేర్చవలయునని జోషీగారు ప్రతిపాదించిరి. రైల్వేసమితికార్యదర్శిగారికి వ్రాసిన ఉత్తరమును గురించి మొన్న సర్ చార్లెసు యిన్నీసుగారు డెల్లీరి. కార్యదర్శిపేర వ్రాసిన ఉత్తరమును పుచ్చుకొని, విలాస దాయన కంఠతయక వారియొద్ద నే యుండుకొనిన రైల్వేమేజంటుమొక్క అయోగ్యతవిషయమున దెల్పు అనావశ్యకమని జోషీగారు డెల్లీరి వారొక రైల్వే సమితితో సంబంధము గలవారనియు, రైల్వేసమితివారి కష్టములను గురించి సభిగలను ముందులకు విషయములనుగురించి డెల్లీకికొనుటకు వారలంబించిన మార్గము న్యాయమైనదనియు జోషీగారు పల్కిరి రైల్వేఉద్యోగుల వ్యయవిషయమై శాసనసభయందు చర్చించుటకు వాణిజ్య సభ్యుడుకాసిన ప్రతినిధులనువారికి విభిమును బుట్టించుచున్నదని జోషీగారు డెల్లీరి వారియిబ్బుదులను కష్టములను గుర్తించుటకై పనివారు ఏమొకట్టుటకంటె శాసనసభయందు యిబ్బందులకు గురించి విచారించుట నిరపాయకమైనది కనివారల కష్టములను రైల్వేసలహా సంఘము విచారించుటకు స్పీకరుభ్యంతరమును లేవని జోషీగారు నుడివిరి కాని యీసంఘమువారు రైల్వే ఉద్యోగుల యిబ్బందులను గురించి చర్చించుట కవకాశం లేనట్లుగ వాణిజ్యసభ్యుడి సంఘ

కార్యక్రమనిబంధనలను గావించెనని జోషీ గారు తెల్పిరి సర్ చార్లెసు యిన్నీసుగారి ప్రతిముటనము

పరిహాసముకొరకు గారు జోషీగారు రైల్వేసమితి కార్యదర్శి కంపిన ఉత్తరమును క్రోడీరించిగని సర్ చార్లెసు యిన్నీసుగారు డెల్లీరి జోషీగారవలంబించిన పద్ధతి సమంజసమైనది గాదని యిన్నీసుగారనిరి. తీర్మానము ముందుగ నిరూపించి తీర్మానమును బుపర్చుటకు సంగతులను సంపాదించుటకు రైల్వేకార్మి సమితులకార్యదర్శులకు జోషీ గారు ప్రకటనలవలసిరి రైల్వేసమాసంఘమును కార్మికుల ప్రతినిధులను జేచ్చుట కంతమాత్రమును ఈయజాలరని యిన్నీసుగారు డెల్లీరి, అకవర్తకమిటి సిపార్డుప్రకరము రైల్వేలలో సంఘములు నియమింపబడుననియు, సచిచక్రగ బనిచేయుచు న్నననియు, జోషీ గారు డెల్లీసమితిను సీసంఘముల బనివిస్తరింపజేసినచో నవి యిదివరకు గావించుచున్న పనులకుపయోగము నశించుననియు సర్ చార్లెసు యిన్నీసుగారు అల్పిరి వివరపట్టికిని జోషీ గారి సవరణ వోటుకు పెట్టుడెను. 50 వోటులు సవరణ కనుకూముగను వోట్లు ప్రతికూలముగను వేయబడి సవరణ ఆమోదింపబడెను.

డాక్టరు దత్తాగారి సవరణ

తీర్మానమునందు చేర్చినందున యిబ్బందులకు గవ్వములును కేంద్ర సలహాకౌన్సిలుగాని లేక కౌన్సిలు సభ్యులచే సభ్యులలోనుండి ఎన్నుకొనబడిన సంస్థగాని రైల్వేఉద్యోగుల యిబ్బందులను విచారించవలయుననియున డాక్టరు దత్తాగారు సవరణ బ్రతిపాదించిరి సభ్యులయొక్క అనుమతిని గొందుటకు వారిట్లు సవరణగావించి ప్రతిపాదించినవిడాక్టరు దత్తాగారు నుడివిరి.సలహాసంఘము యావిచారణను గావించుటకు ఆర్డరులే నిద్రయెడ సంఘముయొక్క పరిమితిని విస్తరింప జేయుటయను

డాక్టరు దత్తాగారి ప్రతిపాదనను సర్ చార్లెసు యిన్నీసుగారు ప్రతిఘటించి, శాసనసభయందు తీర్మానముగావించబడినచో డాక్టరుదత్తాగారి ప్రతిపాదన రూపముమి అలక్ష్యత లేకుమెనదిగాదని యిన్నీసుగారు బల్కిరి తీర్మానమునందు నూచింపబడినట్టి బనలనుజేయుటకు సలహాసంఘము నిర్వి పుడలేదని వాణిజ్యసభ్యుడు నడివెను. రైల్వేవిధానముపైనను రైల్వేసమితిపైనను సలహాసీయలు కది నిర్వింపబడెను ఇ యంకుదావారణముగ రేపు కనివారమునాడు కేంద్రసలహాసంఘము యొక్క (Central advisory Council) సమావేశమందు విచారించుటకే దిగువచేర్చినవడిన ముఖ్యమైన సమస్యలు యీ విషయానుక్రమణిక యందు గలవని యిన్నీసుగారుడెల్లీరి — ట్రాన్స్ పోర్టేషను కాఖయందు భారతీయులను నియమించుట, వారినిచేర్చుకొనుట, వారికిఉచితమైన శిక్షగరపుట, వైద్యకాఖయను అటవికాఖయను రైలుపట్టాలక్రింద చేయవలసినవికాఖయలను వేయుటకు పెట్టబడి, రైలు యంజను నిర్మాణము మొదలగు విషయములందు కలసిపనిచేయుట తీర్మానమునందు నూచింపబడినట్టి పనులను సలహాసంఘమునకు జేందినవని ఆకవర్తకమిటి తలంచలేదని యిన్నీసుగారు వివరకాణించిరి (సశేషము)

తెలుగుదేశ వాఙ్మయసమితి

తెలుగుదేశ వాఙ్మయసమితికి 12 సంచికలు ప్రకటింపి అంతటితో అపితిమి మన వ్రాత్వల దర్శనాదుంబిరి విజ్ఞాన సంపత్తిని దేశభాషామూలమున దేశీయులకు గ్రాహ్యముగనున్న, చేయుట యీ పత్రికయొక్క ప్రధానమైన ఉద్దేశముగా ఉండి డెను న్యాయదర్శనము, వైశేషికదర్శనము వంతవరకు ప్రకటించితిమి.

ఇప్పుడు పత్రికారూపమున గాక పుస్తకరూపమున తిరిగి ఆకార్యమును ఆరంభింపదలచితిమి. ఒక్కొక్క గ్రంథమును సవగ్రముగా ముద్రించి ప్రకటించెద మని వాఙ్మయపత్రిక చూదాదారిలకు దెలియుటకు విజ్ఞాపించుచున్నాము. మొదలైనవివరములు పిమ్మట తెలిపెదము వెలువడవోవు గంథము శ్రీ పండిత మేడపల్లి వేంకటరమణ చార్యుగారు ఆంధ్రీకరించిన "వైశేషికదర్శనము".

మేనే జరు

తెలుగుదేశ వాఙ్మయసమితి, తిమ్మకూడ, మద్రాసు

ఆంధ్రవత్రిక

1925-వ సం॥ ఫిబ్రవరినెల 7-వ తేది

శనివారము

ప్రజాభిప్రాయము

అంగీకారము అర్జి నెన్నును రద్దు చేయవలయునను తలంపు అన్నివేళముల వారిలోను వ్యాపించి యున్నదినుటకు, దొరస్వామిలయ్యంగారి తీర్మానమువల్ల జరిగిన వోటింగు జూచిన దెలియవలదు. ప్రభుత్వసభ్యులుదప్ప నామకులగు భారతీయులెవ్వరును వ్యతిరేకముగ వోటుజేయ రియ్యిరి. సర్ పి. యస్. శివస్వామిలయ్యగారు సయితము, ఆర్డి నెన్నును రద్దు చేయవలయుననుతీర్మానము నామోదించిరి. మితవాదులు, స్వతంత్రులు, స్వరాజ్యవాదులు మున్నగువారెల్లరును తీర్మానమును బలపరచుచుండ, ప్రభుత్వమువారు తమ పట్టుదలను విడచుట శ్రేయస్కరము గాదా? ప్రజలందరి గుమూఘులనియు, వివేకరహితులనియు తలంచుట కెవరును సాహసించరు. కాని ప్రజాభిప్రాయ మితిరున వెలువడినవిమ్మటగూడ, ప్రభుత్వమువారు ఆర్డి నెన్నును కొనసాగించుచో, దేశమున ప్రబలెడి ఆసంతుష్టి ఎంత తీవ్రముగనుండునో యూహించుట సులభసాధ్యము. సంస్కరణములు నిరూపయోగములని జూపనెంచునెడల, ఇంతకన్నను ఫలప్రదముగ మార్గముండజాలదు. పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు, మామూలుచట్టము లిదివరకు సరిపోయెననియు, ఇకముందును సరిపోవుననియు, కడుసమర్థతతో నిరూపింపగలిగిరి. హాం మెంబరుగారి దుర్వాదమును చక్కగ ఖండించిరి. దేశమునందు తిరుగుబాటు గలుగుననుభయముండినప్పటి, మామూలుచట్టముల సత్రికమించుట అప్రశస్తము. నెహ్రూగారుదెలిపినటుల అట్టిచిహ్న మేమూలను గానరాదు. అధికారులేమి ప్రజలమీ తమ వ్యవహారముల నన్నిటిని నెమ్మదిగ నిర్వహించుకొనుచున్నారు. శాంతి ప్రబలియున్నది. రాజకీయాందోళనము శాంతపద్ధతుల ననుసరించి జరుగుచున్నది. ఆర్డి నెన్నును ప్రవేశపెట్టుటకు ప్రభుత్వమువారు జూపిన కారణములలో ముఖ్యమేమి? సాక్షులను జ్యూరీలను భయపెట్టి, న్యాయము జరుగకుండ జేయబడుననియే. ఇట్టియూహ కెంతవరకా భారము గలదని, నెహ్రూగారు సాకల్యముగ చర్చించి వాస్తవాంశములను వివరించిరి. 1923 సంవత్సరమునందు హకారాలోజరిగిన బందిపోటు వట్టి యభిజ్ఞమని రుజువయినది. కుటుంబకలహములు పరిణమించెననియు, అప్రూపరు సాక్ష్య మసత్యమని తేలెననియు, సూచింపబడెను. మోటారుబండిని నడిపినటుల దెలిపిన అప్రూపరును పరీక్షింపగ, నతడు నడువలేకబోయెను. మరియొక కేసులోగూడ అప్రూపరు సాక్ష్య మసత్యమయ్యెను. ప్రధానమగు అప్రూపరు సాక్ష్యమే నిరాధారమగుచుండగ, ఆ కేసును నమ్ముటలు? అందుకని ఆర్డి నెన్నును ప్రయోగించుట న్యాయమగునా? దేనువధించిన కేసులో,

సాక్షులు నిర్భయముగ సాక్ష్యమిచ్చిరి. నేరము జేసినటుల జ్యూరీ తీర్పు జెప్పిరి. జడ్జి ఉరిశిక్షను విధించెను. ఈ కేసులో న్యాయము సంపూర్ణముగ జరిగెను రైల్వేదొంగ తనపుకేసులో సాక్షులు సాక్ష్యమిచ్చిరి. ముద్దాయిలు శిక్షింపబడిరి ఈ కేసుకు విప్లవముతో సంబంధము గలదను సంగతి నిరారణగాలేదు. బాంబుపాక్ష్య కేసులోగూడ నేరస్థులు శిక్షితులయిరి ఇటులనే ప్రభుత్వమువారు వివరించిన కేసు లన్నింటిలో, మామూలుచట్టముల ద్వారా న్యాయము జరిగియుండెను అన్ని కేసులలోను శిక్షలను తప్పక విధింపవలయునని ఎవరును దెలుపజాలరు. అటులగుచో కోర్టులతో నవనరమే లేకపోవును. మామూలు కేసులలోగూడ నన్ని కేసులును రుజువుగాజాలవు నెహ్రూగారు సూచించినటుల అప్రూపరులను వధించిన నిదర్శన మెక్కడను గనుపింపదు. సాక్షులు భయపడి కోర్టుకురాకుండుటయు, జ్యూరీలు భయపడి తీర్పు జెప్పకుండుటయు, జరిగియుండలేదు. 1919 సం॥రమునకు విమ్మట, దేశమునందు అరాజకము దగ్గి శాంతి ప్రజలుటకు గాంధీమహాత్ముని దౌర్జన్యరహిత అనయోద్యమమే కారణమని, ప్రతికక్షులు సయితము అంగీకరించినవిషయమే మహాత్మునిపలుకుబడిని తగ్గించుట కతనిని జములుకు బంపినవిమ్మట, అహింసాబద్ధమగు నీ యుద్యమము క్షీణగతిజెందుటచే, మరల నిరాజకులకు ప్రోద్బలము గలిగియుండును. మహాత్ముని న్యాయమగు కోర్టులను సఫలపరచియున్నచో, దేశ మిసరికి ఆనందాల్లి నోలలాడుచుండెడిది ఫిలిఫ్ కె గారను ఆంగ్లో హైందవులు లండనులో ముచ్చటించుచు, మహాత్ముని రాజకీయాభిప్రాయములతో తా మేకే భవింకబోయినను, హిందూ దేశమున మహాత్ముడు గావించిన నైతిక పరివర్తన ము బోలు మార్పు ఇటీవల నెక్కడను జరిగియుండలేదని, తేటపరచిరి. నిరుపమాన మగు ట్టి ప్రబోధము గలిగించిన మహాత్ముని శక్తియే, హిందూ దేశమును శాంతస్థితిలో నుంచెననియు, ప్రభుత్వమువారు ప్రయోగించిన నిర్బంధచట్టము లెంతమాత్రమును గావనియు జెప్పట కభ్యంతరముండదు ఈ సత్యమును గ్రహించునెడల ప్రభుత్వమువారు నిర్బంధవిధానమును వెంటనే రద్దు జేయుట ముఖ్యము దొరస్వామిలయ్యంగారు సూచించినటుల, మహాత్ముని బెంగాలుగవర్నరుగ నియమించుచో, అశాంతి యదృశ్యమై, అరాజక మడుగంటును. ఇప్పుడు గావలసినవి నిర్బంధచట్టములుగావు దండనపద్ధతులుగావు ప్రజలు స్వాతంత్ర్యము గోరుచున్నారు. వారికోర్కెను సఫలపరచుచో పరిస్థితులు చక్కబడును ఇంగ్లండు, హిందూ దేశములకు దృఢసఖ్యము గుదురును. ఇట్టి సామ్యమార్గమును వదిలి, ప్రజాభిప్రాయమును సంతతము తిరస్కరింప బూనుచో, సామ్రాజ్యస్వరాజ్యాశయము వెనుకకుబోయి, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము నాశించెడిస్థితి యరుదెంచవచ్చును. ఇంగ్లండు కనయినను వివేకము జూపుచో, ప్రస్తుత సమస్య సులభముగ పరిష్కారమగును. లేనియెడల, భావిరిణామ మెటులుండునో యూహించుట కష్టము.

కీర్తి కేసు ల గు
దామెర్ల రామరావుగారు
ఆంధ్రమాతకు గలిగెడిదుఃఖముల కంతు గను మించుటలేదు ప్రతిభావంతులు పలువురు అకాల మృత్యువుపాలై, ఆంధ్రమహాజనులను తీరని దుఃఖమునముంచుచున్నారు లక్ష్మణరావు, సుబ్బారావు, లచ్చారావు, మున్నగు భాషాసేవకుల గోల్పోవుటచే పొంగి పొరలెడి కన్నీటిబిందువుల తడియారక మూడే, యవకులును, ప్రజ్ఞాధనులును, సరళస్వభావులునగు చిత్రకారులు దామెర్ల రామరావుగారు మరణించి రని వార్త యరుదెంచుట, మిగుల దురదృష్టము కడచిన "భారతి" యందు, రామరావుగారు చిత్రించిన రంగుల ముఖపటము ప్రచురింపబడెను నేటిదినము ప్రచురమైన భారతీయందు రామరావుగారి ఛాయాపటము ప్రచురింపబడెను. ఇంతత్వరలో వీరు భగవంతునిసాన్నిధ్యము జేరెదరని కలనయిన నూహింపకుంటిమి. రామరావుగారి కీర్తి ఆంధ్రదేశమునందు మాత్రమేగాక హిందూ దేశమందంతటను వ్యాపించెను. హిందూదేశ మన నేల ఖండంతరమునుగూడ వ్యాపించెను వెంట్రీ ప్రదర్శనమునందు వీరి చిత్రపుల గాంచి కళానిపుణుల బ్బురము జెందిరి వీరికనుజీవించియున్నచో, ఆంధ్రదేశ గౌరవము నెటుల నినుమడింపజేసి యుందురో జెప్పవలయునా? రామరావుగారు బాంబాయియందు పాశ్చాత్య రీతులందు శిక్ష బడసి, కలకత్తాలో నవీన బెంగాలు జాతీయరీతుల గ్రహించి, రెంటికిని దాసుడుగాక ఆంధ్రవ్యక్తిత్వమును గనుపరచుటయందు అసాధారణముగ ప్రజ్ఞను జూపెను భావసాందర్యమును రూపసాందర్యమును సమన్వయపరచెను ఇటీవల జరిగిన బాంబాయి చిత్రకళాప్రదర్శనమునందు, రామరావుగారి నైపుణ్యము మిగుల గొనియాడబడెను వీరి రచన స్వతంత్రపు రీతుల ద్రోక్కెను ఆచార శృంఖలములనుండి బయల్పడి, సంకల్పశక్తిని జూపెను ఏకశయి నను, ఆత్మానందము నొనగవలయును కళ సృష్టి యా అనుకరణ మా అని చర్చించుటకు ఒదులు. కళ అనిర్వచనీయమనియు, ఎవరికి వారనుభవిష్ణుపదగినదనియు జెప్పిన జాలును రామరావుగారు, ఇతరులను మెప్పించుటకు గాక, ఆత్మత్వప్రకారకు చిత్రకళనుచేపట్టి, చిత్రములం దాయా మార్పులు జరుగవలయునని ఇతరులు సూచించినను, తమబుద్ధికి నచ్చనిచో, మార్పుట కనుమతిం చెడివారు గారు. ఇట్టిప్రతిభావంతుని కోల్పోవుట ఆంధ్రమాతదురదృష్టము తప్ప వేరు గాదు. వీరి ఆత్మకు శాంతి గలుగుగాక! వీరి సోదరులకును, కుటుంబమునకును, మా సానుభూతిని దెలుపుచు, వారి దుఃఖాతిరేకమున మేమును పాల్గొనుచున్నా రిము.
నల్లమందుపభ అమెరికా రాయబారి వెడలిపోవుట
జనీవాలో జరుగుచున్న నల్లమందుసభనుండి, అమెరికా రాయబారి వెడలిపోయినటుల, నేటి వార్తలుదెలుపుచున్నవి. ఇది అమెరికా కవమాన

రక్తాక్షి సం||రం మామూన శు|| ౧౪, శనివారము

కృష్ణతులసి

[పోడూరు రామచంద్రరావుగారు బి. ఏ.]

పాంథుడా! చూచినావె యీ బాటప్రక్క
నిలిచియున్నట్టి యీ కృష్ణతులసి మొక్క?
పెన్నవయసున మానాన్న ప్రేమమీట
బడిని గూర్చుండబెట్టుక నుడివినట్టి
కథను నీకెఱిగింతును; కరుణారసము
చిప్పిలుచునుండు నాకథ చెప్పనవును.
చినుము! ఈపల్లెయం దొక్కపేదరాలు
వానమొనరించుచుండే, నా వనితభర్త
భండనంబున రిపులను చెండ్లవైచి
వాడి నారాచమాతిచేత వీడె తనువు.
నావ మాపేదరానికి బతివియోగ
దుఃఖము తటస్థమగునట్లు తొమ్మిదిరెల
లును సమాప్తంబునగుట, చూలునులభించె
ముద్దుగుల్మేడిబాలుడు పుట్టె, తల్లి
పతివియోగంబుమఱచి యా బాలుఁజూచు
కొంచు దినములు బుచ్చుచు, కొమరుమీద
పంచప్రాణంబు లుంచి గావించుచుండే
నర్హ వివిధోపచారంబు, లంత తనయఁ
డనుదినంబును వర్ధిల్లు నినుఁడుశుక్ల
పక్షమందున వర్ధిల్లు భంగి దోప
బక్కక్షణమైన నెడబాయకుండ వానిఁ
గనులలో బెట్టికొని మేటిగారవమున
పెంచుకొనుచుండే నాలేమ ప్రయతనాజు
డవనివీడినభర్తయే యవతరించె
మరల నీరూపుతో నంచు నుడి దలంచి
తల్లి ప్రేమామృతపుటిపి కొల్లగాడె!
కడచె వత్సరత్రయ మిట్లు కడుముదమున
బాలులై శవక్రీడలు, బాలుడారు
ముద్దుపల్కులు, గని తల్లి ముఱియించుడు
నుత్తరోత్తరఘనఁడొను; ఉద్వలోన
యశము గాంచు సుతుం డంచు నంతెకాని
దైవయోగంబు సెందువిధముననుట
తెలియజాలునె యెంతటి ధీరయైన?
ఉడుకుచుండెను దేశ మట్లుడికినట్లు
ప్రబలముగ 'మారి' చెలరేగి బలిగ నెండ
రెండరిమె తాహరించె నహీనభంగి
మొక్కులు, బలులు, మొదలగు ముడుపులెన్నె
ప్రజనమర్పించుచుండే దేవళములందు
బక్కనా డామె తనయఁడు పెక్కుగతుల
గృహసమీపాన నెంతయఁ గేళినల్పి
సంజవేళ నొకించుక జడిసికొనియె
జ్వరమువచ్చెను సాప మాబాలకునకు
నిండుప్రేముడి శయ్యపై పండబెట్టి

పొరుగుగిముల కేగి యాముద్దరాలు
అడుగుకొనితెచ్చె నొకకొన్ని యాపధములు
బాలకున కిచ్చి శ్రద్ధతో పడుకడరిని
కూర్కకయె శేయియంతయు గూరుచుండి
గడుప సూర్యోదయంబయ్యె కొడుకు సుంత
యైన దేహంబు తెలియక, యటులె తీండ్ర
మైనజ్వరబాధచే మూల్గువానిగాంచి
అమ్మలక్కల బ్రలచి 'మీరైనతెలుపు
దేల విడువకయన్నది, యితనిజ్వరము,
ఏమియును తోపకున్నది, యేదితెలుపు?'
అనిన ముదునలి యొక్కతె ఆనియె నిట్లు
"మారివచ్చెడు సూచన, మరియొకండు
కాదు కావున మందు నీరాదు సుమ్మి
చల్లనమ్మకు మొక్కుమీ, చలిదిబెట్టి,
కోడిపుంజుల, నర్పింపు, కొడుకు మరల
తిన్నగా లేచి తిరిగిన, నన్నిమరల
నిత్తునంచును ముడుపు గట్టితివయేని
నీదునుతు గాచు నాచుమ్మ నిక్కమమ్మ"
అనిన కడుదీనవదనమునను పడంతి
అవ్వచెప్పినచొప్పున నాచరించె
కాలవాహిని రిచ్చన గడచుచుండే
పదియరెండుచు రాత్రము ల్వాసించనియె
క్షణము నెకయగమంచు నానశికి తోచె
గుణములేకుండే నాకొమ్మకొమరునకును
నిదురలేమిని కడుదప్పి, నీరసమున
సుతునిసామీప్యమం దామె చతికిలబడి
'ఉమ్మ' రంచుచు కనుమూసె, నువిదకంత
పాడుకలలెన్నొ కననయ్యె, సాపమామె
భీతిచే లేచి, కనువిప్పి, చేతితోడ
తనయదేహంబు స్పృశియించె, తనువునంత
శీతలముదోప నామెయు శీఘ్రభంగి
వానిదరిఁ జేరి చూచె, నేమైననేమి,
జాలుప్రాణంబు లెన్నొబాసె నతని.
సంతసంబైన, లేక, విషాదమైన
తీవ్రమైనట్టివేళల తెలియలేదు
దేహ మించుక న్నరు, లామె దీనముగను
వానిజూచుచు రావడి, వశముదప్పి
మొదలునఱుకనెత్తువట్లు పుడమివ్రాలె.
నాటిమధ్యాహ్న మాయూరిబోటులెల్ల
రామె గనలేక యేమయ్యెనంచు దలచి
గృహముదరి జేరి పిలచిరి 'కృష్ణ వేణి'
అనుచు నెన్నెవిధంబుల, నై న గాని
ఉత్తరము రాకయంటచేత తల్లిరమున
సాహసముగలవారలు నంచు చేసి
కొనుచు లోనికిబోయి యాకుట్టవాని
ప్రేతసామీప్యమందు మూర్ఛిల్లియున్న

ట దార్పు

[చంద్రమాళేశ్వరరావుగారు]

సీ. అలపరార్థఫలంబులగు పంచభూతము
లందఱొందగరాని చందమేని,
జనిధర్మమున్నట్టి జంతువులున్నంత
జలపట్టి యగురులు చత్తులేని
వనవాసులొమునిజనులవృత్తులచేత
ధనికులు బాధల దప్పలేని
ప్రాకృతగ్రంథాలుప్రభవించుమూలాన
బ్రాజదువులు రూపుమాసెనేని
గీ. వాడుకాంధ్రాన మీవాసి వాటువడుట
నెట్లు దప్పనినరిగదా తుట్టుతుదకు
అన్న పోతన్న తిక్క పెద్దన్నలార!
యోనరిల్లుట లికమీకు నోగితములు.
సీ. పొరుగింటనున్నట్టి పొందిక గనినంత
దనయింటి గూల్పుట తప్పదేని
ఊరివారలకల్పి కులికపానొందుచు
గన్నిరుగురియుట గడవదేని
ఎదుటివానికిగన్ను లెనగిందలకయి
తనకన్నులూడ్చుట ధర్మమేని
వాగ్దేవీసేవించువలను గ్రాంధికవాది
శేఖరులకు దప్ప చెందదేని
గీ. వాడుకాంధ్రాన మీవాసి వాటువడుట
నెట్లుదప్పనినరిగదా తుట్టుతుదకు
అన్న పోతన్న తిక్క పెద్దన్నలార
యోనరిల్లుట లికమీకు నోగితములు.
పేదరాలిని గాంచి, యీవిధము దలచి
శీతలోపచారంబుల జేయ, కొంత
వడికి కనువిచ్చె నాలేమ, వారు నామె
బలుకరించిరి కాని యాపడతి కకట
మనసు చెడిపోయె, నామె యున్నత్రయయ్యె
నంచువారలు గ్రహియించి, యామెదశకు
చాల చింతించి, బాలకు శవమునెట్లొ
ఊడబెట్టిరి కౌగిటనుం? దాని
కుచితసంస్కారముల జేసి రూరిబయట
నాటి రొకతులసిని వారు కాటదరిని.
పీడిడియు నయ్య నాయంతి బిట్టువగను
అహరహంబును బాలుదేహంబుదరిని
నిలచియున్నట్టులసికి నీరువోసి
తిండి, దప్పలు విడిచి రాత్రిందివములు
నచటగడుపుచు, కడుసుక్కి, యనువులామె
విడచె కతిపయదినముల నుడిగె చింత.

రవీంద్రకవీంద్రుడు

[సోలవరపు రామబ్రహ్మంగారు]

(9)

“గీతాంజలి”

[ప్రకృతి స్వరూపమును యథాతథముగ ప్రతిబింబింపఁ జేయుటే కావ్య పరమావధియైనచో] ప్రకృతి స్వరూపమునెట్లు చిత్రింపవలయునను సమస్య దురవగాహముగ నున్నది. “మేట్లు పియ్యదు” నాటకములను, “వైరకా” కృతకావ్యములను, “కిట్లు మెల్లి” కవిత్యమును నొందొంటితోఁ బోల్చి చూడనగును. పాశ్చాత్య కవిత్యముల నామములఁ జేర్చుటలలో నాయుద్దేశము నిందుక వివరింప నెంచెడి. కవితయే భాషా స్వరూపమును దాల్చినను ప్రాశస్త్య మొందుచున్నను పరిగ్రహణీయమేకదా. అదియు గాక రవీంద్రుని కవితాసతి యొక యభినవ ప్రకృతి. మనప్రాచీనకావ్యసాంప్రదాయము లెక్కడవచ్చునో కేయునందు గన్పింపవు. అంగ సారస్వతమున “హమాల టిక్” మహోద్యమమెట్టిరో భారతవాఙ్మయమునకు రవీంద్రుఁ డట్టివాడు. అతని కవిత్యము కేవలము భావప్రధానమై పోయినది. చదువుచున్నను, వినుచున్నను, నొక విధమైన సంచలనము గల్గింపుచుండును. హృదయ నాశము లుపొందును. సర్వ సాధారణములైన భావములనే సుబోధకముగ నట్లు పదాదంబరములేక యర్థ గాఢీర్చుమునకు లోపము రానీక లలితమోహనముగ వ్యక్తీకరించుచున్నాడు. ఒక విధముగ పరీక్షించినచో “వర్షవర్ష” కవిత్యముతో రవీంద్రుని గీతముల పోల్చవచ్చును. అంగ కవితన సంస్కరించి క్రొత్తవర్ణముల గనికెట్టి యుగంధ సంచలనము గల్పించిన మహాకవియగు “వర్షవర్ష” ఆత్మలపై భావములే వర్షువులే విషయములే వాని కళానైపుణ్యమునో జేసి సుప్రసిద్ధములై పోయినవి. కొంత కాలమునకు నీట్టి సామాన్యభావక వన మాంశయులకు రచింపలేదు. స్వకీయ భావములనే, అత్యానందమోహన, సాధారణ విషయములగుచ్చి మనోహరముగ గానము సల్పినాడు. దీనికే (Subjective Poetry) కావోలు నతని కావ్యమొక పెద్దస్వీయచరిత్రమువంటిదని పిలువజనుచున్నది. రవీంద్రుని కవిత్యము నిట్టిదే. నూతన కల్పన లెవ్వయిననులేవు. అభినవ సృష్టిలేదు. భావాలేకమున చునము వ్యక్తీకరింప జాలక హృదయ కుహరమున నదావివైచి భావములనే యతఁడు వెల్లడింపఁ గల్గెను.

అందుచేతనే రవీంద్రుని కవిత్య మెల్లరకును తెలియుటకు కారణము. కవికిని పాఠకునకును తుణుములో పరస్పరానురాగము పెంపొందును. చదువరల హృదయముల నాకర్షింప గల్గును. మన భావములతో నతని భావములైకమై మొందును. అనోన్య సానుభూతి జనించును. చదువు నప్పుడు చదువరుని హృదయమెందో షర్దిడదు! “ఈప్రకృతి లెచ్చటివాడు. ఈ కథానాయకు డేలొకమున నుండునొకదా. ఇంతటి మహారాజా, అన్యధ్యవంతుడు యెందున్నాడో కదా” యను మాయా వికారములు జనింపవు. “రవీంద్రుడు నాభావములనే, నాహృదయ వికారమునే, నావంటి వానినే యభినర్తించుచున్నా”డను సత్యముకన్నులకు గట్టినట్లు ప్రత్యక్షమున చుండును. దీనికే సత్యమందురు. సాందర్యమందురు. (Truth-Seriousness and Beauty in Poetry)

ఇది కావ్యప్రపంచమున నభినవ సాంప్రదాయములు. కావుననే యాంగ్లకవివర్ణుల జేర్చొనవలసి వచ్చినది. వారితో పోల్చి, యెంతవరకు రవీంద్రుని కావ్యస్వరూపము అంగ సాహిత్యవాసనలఁ జొక్కియున్నదో, యెంతవరకు వ్యక్తిత్వము దాల్చి స్వాతంత్ర్యమును నిలువజేర్చు కొనెనో యాసందర్భమున నిందుక వివరించుట యవశ్యకము. అంగ కవిత్యసాంప్రదాయముల నీవ్యాసావళియందు పలువారు పేర్కొను చున్నందుల కాంగ్రహారక మహాకవియగు మన్నింతురుగాక!

ఆప్రస్తుతమని భావించబడుచున్నచో నీసందర్భమున నొక సంతకమును వెల్లెబ్బవైచెడితిని. ఆధుని కాంగ్రసారస్వతమున నీసత్య సాందర్యతత్వ పరిజ్ఞానము లెంతవరకు గలవనియే! గ్రంథములు పత్రికలు నేడు తండ్రిప తండములుగ బయలుదేరుచున్నవికదా. అభినవ కల్పనములని, భావకవిత్యమని యనేడు లనేక విధముల సాంగ్రహింప వెల్లిరిని, బెంపొందజేయుచున్నవారు కదా! ఇట్టి సాహిత్యమున సుస్థిరముగ నిలువదగిన కవనమెంత కలదు సారస్వతమున శాశ్వతస్థాన మొంతవరకు లభించినది మన కవులకు! వ్రాయబూనిన విషయము వేరైనను అవకాశము లభించినపుడెల్ల యాంగ్రహింప ప్రశంస నెత్తవలసివచ్చినది. అభినవ సాంగ్రహమునకు విలువకలదా? మన కవిత్యము లెట్లు పర్యవృత్తు

చున్నార. వారి గమ్యస్థాన మిది! ప్రజల మానసిక అధ్యాత్మిక భావములందెంతవరకు ప్రతిఫలించినవి? ఈగ్రంథముల జదివినచో సాంధ్యుల మహదాశయును లెంతవరకు కృతమగుచున్నవి? మనపురోభి వృద్ధికి దోడ్పడుచున్నవా? మన యాశయముల వెల్లడింపుచున్నవా?

అల్పభేదరూ డెవడేని మన యభినవసాహిత్యము దిలకించి నచో మన విషయమై వాని కెట్టి యభిప్రాయమేర్పడుట కనువు పడుచున్నది? అను నీప్రశ్నలకు సమాధానము తృప్తి కరముగ లభించుటలేదు. ఆంగ్రహకవితా ప్రవాహ మే వంకకరుగుచున్నది? నూతన ప్రబోధ సంచలనములు ప్రభవించిన మాట వాస్తవమే స్వేచ్ఛనే యభిలషించుచున్నారము. స్వాతంత్ర్య కాంక్ష యభివృద్ధిజేయుచున్నది. ఇది రాజకీయ స్వాతంత్ర్య కాంక్షయై పరిణమించినను మనకు ముఖ్యముగ కావలసినది మానసిక స్వేచ్ఛ. మానసికవికాస మెందు సంపూర్ణత జేందునో బాహ్య శృంఖలములు తమంతదామే తొలగిపోగలవు. కవిత్యము సాధింపవలసినది తాత్కాలికానందమునే కాదు. ప్రజల యభిరుచులేదే నొక యుత్తమ మార్గమునఁ బోవలయునన్న గవులే యిందులకు దోడ్పడగలరు. తుణికివ్యామోహజంకములను గ్రంథలములతో మన కవనములేదు. అంగభాషా పరిచయముగ యాంగ్రుల కెల్లరకును రై నాల్గునవలయు పరిచయములే కదా? కావున నాపుస్తకములకు సారస్వతమున నేల కాశ్వతస్థానము లేదో యాలోచింపుడు. “చాసరు, మేట్లు పియ్యదు” మున్నుగా గల మహాకవుల నేల సంస్కరింపు చున్నారము? వందలకొని గ్రంథముల రచించిన ‘రై నాల్గు’ నేల నిరసింపుచున్నారము? కేవలము నీతి బాహ్యములైన యంశముల నభినర్తించినాడని కాదు. అదియు నొక కారణమైయున్నను ముఖ్య హేతువందు సత్యము లేకపోవుటకేసియే- మన యంతర్భావ యెంతవరకు దురప్రతి ధ్వనింపుచున్నది? అంతియకాదు. ఈసమ గర్హింపుచున్నారము. వినువు జనింపుచున్నది. చదువగా చదువగా రోతపుట్టింపుచున్నది. సత్యాసత్య కవిత్యములకుండు వ్యత్యాస మింతియే. ఇంతకు నీసమస్య యతి దుర్బలమైనది. మన సాహిత్యమునేడు వినువు జనింపజేయుచున్నది. మనరచయితలకు పునరుక్తి దోషమంటుకొని వేధింపుచున్నది. విషయ బాహ్యశ్యము, విషయపరిగ్రహణ కేక్తి, లేదు. కవితయన ససాధారణ నిర్మాణమును భావము ప్రబలుచున్నది. ప్రణయ గీతములు, ప్రణయకథలు..... మాట చూచినను ప్రణయ వ్యవహారములే..... గ్రంథములు వ్రాయుటకెన్ని విషయములులేవు, మన జీవితమంతయుఁ బ్రణయ కథలతోనే యున్నదా లేదు! మన కవులు ద్విమృదువున్న ప్రణయ ప్రపంచము స్వప్నప్రపంచమే! వారితేని మనకేని యందు బాటులోలేనిది. ఈ సందర్భము నింతటితో వదిలి కథాంశమున కేతెంచము—

ప్రకృతి స్వరూపము, జీవించుటన నేమోయిండుక యరయుడము. ఇట్లు చిత్రించుటలలో కవి సర్వస్వతంత్రుడు కానేరడు. స్వాతంత్ర్యములోనే పారతంత్ర్యము! సదసద్విచార బుద్ధిని, సారాసారవిచక్షతను వినియోగింపవలయును. ఉచితవిషయవిగ్రహణ మొనర్పవలయును. (Selection of Subject)

ఇట్లునటచే గలముజేబూని పిల్లి-ఎలక-విస్తరాకు-వీనిలో దేనిపై గబ్బము లులుబూయని విచారించుటకాదు! మానసికవృత్తినిబట్టియే విషయ స్ఫురణగల్గును. విశ్వకర్మముల గులతుగు నప్పుడు రచింపలేదు. మెక్కువయరు తన విషాదాంత నాటకలను! ఒకానొక సమయమున నతని కన్నులకు విశ్వమంతయు దిగిరవహార్షమైతోపట్టినది. కార్మిచ్చువలె హృదయ తేజ్రమున విషాదాన్ని కీడికలు ప్రజ్వల్లినవి. అప్పుడే సుప్రసిద్ధములగు “ట్రాడెట్ల”ను రచించినాడు. ప్రాపంచికాను భవము పరివక్షమై యంత రాయముల నెల్లగడచి యాత్మానాత్మ వివేక వచ్చి దయామయుడై- తత్వజ్ఞుడై- యానందముద్రుడుడై యున్నపుడే “కామెడ్ల”రచించెను. ఉభయ పరిణామములందును సమాన ప్రకృతికలవాడే జ్ఞాని. రవీంద్రుని గీతాంజలి యం దిటువంటి జ్ఞాన పరిపాక చిహ్నములు ప్రస్ఫుటముగ నొప్పుచున్నవి. కావుననే విశ్వము నిట్లు వర్ణింపుచున్నాడు.

“I have had my invitation to this world's festival and thus my life has been blessed. My eyes have seen and my ears have heard...”
 “అనందపూరితమున ప్రపంచమున కాహ్వానింపబడితిని. తలించితిని, ధన్యుడనైతి” నని

“It was my part at this feast to play upon my instrument and I have done all I could”

“మహాపర్య సమయము ఆనందసామ్రాజ్యము. ఇందానందముగ, వధుర గాన మొనర్చుటయే మత్కర్తవ్యము.....”

ఇయ్యది కేవలము మానసిక ప్రపంచము! రవీంద్రుని ప్రపంచము ఎల్లెడల నానందమే తాండవింపుచున్నదా? ఆందరమును చూడఁగలిగిమా? లేదు. కావుననే యీగానము విశ్వగానము కాదు!

“దేవా, నీప్రేమామృతాస్వాదనమునకై ప్రతీక్షింపుచున్నాను. ఎన్నడు నన్ను రక్షింతువు. ఆత్మాగృణ మొనర్చి ధన్యుడనగు పుణ్యదివస మెప్పుడువచ్చును? ఈశ్వంఖలములు నన్ను వేధింపుచున్నవి. (తెంపివేయుద మన్న హృదయవేదన యధిక మగుచున్నది. నేఁగోరునది స్వాతంత్ర్యము. నాకోర్కె- దెబ్బలుటకు లజ్జింపుచున్నాను. నీప్రేమ యమూల్యమని, యార్ద్ర రక్షకుడవని, దయాపరిపూర్ణుడవని యెఱిగియు నన్నంటి వేధింపుచున్న కోరుటల విడువజాలకున్నాడు. నన్నాచరించిన కామము మలినభూయిష్టమని, శిథిలీభూతమని విసర్జనీయమని యెఱిగియు దానినే ప్రేమించుచున్నాను. అతింగన మొనరింపుచున్నాను..... నేను మహాపాపిని, దుష్కర్మ్యుడను. దుర్భరవేదనకు లోనయ్యి మన్నింపుచుని నిన్ను వేడుటకు భీతి వొడిచుచున్నది. ఏలన, దయామయుడవు కావున మూడు మల్లకయే మన్నించి యాశీర్వదింతు వేమా?”

ఇందులో కవిత్యమున్నది, తత్త్వమున్నది. సత్యము, సాందర్యము, భావగాంభీర్యము, సౌలభ్యము విరివిగనున్నవి. ప్రతి మనుజుని హృదయతంత్రులును చలించితిరును. ఎందువలన? అట్లు విశ్వనాథుని మ్రోశనంజలి బద్ధుడై హృదయభారమును తీర్చుకొననివాఁ డెవడు కలదు? కావుననే మహాకవుల కవిత్యమున—“విశ్వగానవంబు వినవచ్చుచుండు”ను.

రవీంద్రుని కవిత్యమును పాశ్చాత్యులత్యాసక్తితోఁ జదివి సంతోషనిమగ్ను లగుటకు హేతువేమో? యతని భారతీయ వ్యక్తిత్వ మెంతవరకు వ్యక్త మగుచున్నదో యందుక వివరించుట యవసరము. సాంఘిక, రాజకీయాది సందర్భములందు రవీంద్రుని యభిప్రాయము బాధునికములు. అమృతాశీయుని జీవితాదర్శము విశ్వకాంతి. అసాంసా ధర్మమే విశ్వకాంతికి మూలకందము. పరమత సహిష్ణుత, పరాభిప్రాయ సహనము లేకున్నచో సర్వజన సౌభ్రాతృత్వము దుర్లభముకదా. ఈవిషయమున మాత్రము గంధి, రవీంద్రు లేకాభిప్రాయులు. కాని కొన్ని విషయములందు మహాత్మునితో రవీంద్రుఁ డేకీ భవింపడు. రవీంద్రుని సుప్రసిద్ధోపన్యాసములఁ జదివినను, విన్నను, తద్విరచిత గ్రంథరాజములఁ దిలకించినను నొక్కతొందర్పము విశేష మగుచున్నది. కొన్నిచోట్ల ముఖ్యముగ “ఘోరీ బాహిరే” యను నవలలో రవీంద్రుని యంతర్భావని ప్రస్ఫుట ధ్వనుల నొక్కసందేశమును భారతీయులకు వెల్లడింపుచున్న దనవచ్చును. డార్జన్గము నేమాత్రము సహించుటకాదు. పైగా స్వదేశీయోద్యమముపట్ల విముఖుడై నట్లు స్పష్ట మగుచున్నది. విదేశీకృత్రు దహనమును పరిహసించినాడు. ఉద్రేకపూరితులై, యుత్సాహజంకములును, ఉద్యోగకములునగు గంభీరోపన్యాసములిచ్చి జాతీయవాదులను, తదనుచులై యగ్నికండమున నలుక సంసిద్ధులగు యువకులను హేళన సల్పుచున్నాడు. రాజకీయముగ రవీంద్రుడు గొప్ప దేశనాయకుడని చెప్పవచ్చు. పిలులేదు. భావమయప్రపంచమునఁ గ్రుమ్మరు మహాకవులందుకు సమగ్ధులనియొక జెప్పజాలము. ఇంతమాత్రమున రవీంద్రుడు. స్వదేశాభిమాన విహీనుఁ డనరాదు. భారతజాతికంతకు లోకోత్తరక్రి నార్జించిన కవిశ్రేష్ఠుడు, తపస్సంపన్నుడు, నిర్గుణ కీర్తికాఁ; పాశ్చాత్య నాగరికతావ్యామోహమున సంపూర్ణముగ నిమగ్నుడు కాకున్నను, భారతీయ వ్యక్తిత్వమున కెట్టి లోపమును రానీయఁడని విశ్వసింపవచ్చును. రవీంద్రుని జీవితాదర్శము సులభసాధ్యము యను విషయమే యందుక యొచ్చింపఁదగినది. లోకమంతయు నతని మనోహర కవిత్యమునగాన మొనరించి పూజించుట, గౌరవించుట భారతీయులమనునగుగర్వింపఁదగినదే కాని విశ్వకాంతి స్థాపనము సులభసాధ్యమా? అనాటి కానాడు ప్రాకృప్తముములు దూరింపుటై పోవుచున్నవి. రవీంద్రుని కీర్తిచంద్రికలు దశదిశల వ్యాపించినవి. ఖిందాంతర వాసులును మహాకవి నాహ్వానింపుచున్నారు. భారతీయుడగు వాని నెంతో సత్కరింపుచున్నారు—“పెరు” దేశీయులు స్వాతంత్ర్య విజయోత్సవము నెఱపు శుభసమయమున లోకవిఖ్యాతుడగు కవీంద్రుని సత్కరింపుచున్నారు! ఆరవీంద్రుడే మాతృదేశమున,—తపసాస్ర శృంఖలాబద్ధుడై... విశ్వకాంతి... విశ్వకాంతి” యని గగనవిధిఁ జరింపుచున్నవాడు!

దేశోద్ధరణము నాపని కాదనుచున్నాడు రవీంద్రుడు. ఈసందర్భముతో నాకు బోక్యము వలదు. నేను కవిని, నా సందేశము జేటు, నాలోకమే జేటు, నాయుద్ధపరికరములేజేటు. అని రవీంద్రుఁ డనుచున్నవాడు. మాతృదేశ విము యన

మహేంద్రగిరి ప్రాచీనచారిత్రక విషయములు

(దుర్గమహంతి ఆదినారాయణగారు)

సప్తమగిరిలో నొకటియగు మహేంద్రపర్వతము మధ్యనుండి కలకత్తాకు బోవు మార్గమున గల గంజాం మండలము దక్షిణతీరమున గల సలూరునున్నది. పాండవు లరణ్యవాసము జేయునపుడు మహేంద్రగిరిపై కొంతకాలము నివసించి పరిశీలించెను. అట్టిసమయమున నొకనాడు పాండవు లకు పితృశ్రాద్ధము తబ్దిప విశ్రాంతి సంతృప్తికై ఖడ్గముగ మాంసము కావలయునని ఆర్జునుడు పేటకు బయలుదేరి గిరిపర్వతమున నిలిచి పరికింప కనుచున్నపుడు గిరిమధ్యమున ధేనువంశసంభవము కపిలగోవును ఆర్జునుడు ఖడ్గముగమని భ్రమించి వెంటదొంగునంత నాగోవు గిరికి పూర్వభాగమున నుండు సముద్రప్రాంతమునకు బయటికి వెళ్ళి కడకు కత్తులుడిగి బాహుపట్టణము దొక మెట్టుగడ్డపై నిలిచియుండ ఆర్జునుండాకపిలగోవు నొక్కశరమున జంపివైచి దరికిరా నడి ఖడ్గముగముకాదని యార్జునుడు గుర్తించి పశ్చాత్తాప మొందెను. ఆకపిలగోవును జంపిన ప్రదేశమిప్పటికిని కపిలగడ్డయను నామమున బిలువబడుచున్నది. శరభాతమున ప్రవించిన రక్తముతోటి చుక్కలై పడ నది కోటిలింగములై యిప్పుడు బారువపురమున నుండు కోటిలింగాలయమున బ్రతిష్ఠింపబడియున్నది. ఆర్జునుండాగోవును బారువనుండి మహేంద్రగిరికి మోసికొనుపొవుచు మార్గమధ్యమగు పాత్రంగిగ్రామమున కపిలగోవుయొక్క పాత్ర కడుపుభాగము జారిపడ నచ్చట నది పేగులపోవుగల యాకృతిని లింగాకారమై యిప్పుడు పాత్రీశ్వరడని పిలువబడుచున్నది. కశేభరము మహేంద్రగిరిపైకి తీసికొనిపోవ నచట గోకర్ణ మొకటి పడి యది లింగాకారమై ప్రస్తుతము మహేంద్రగిరిగ్రామమున గోకర్ణేశ్వరాలయమున పిలువబడుచున్నది. ఈయాలయములు పాండవులచే బ్రతిష్ఠింపబడినవని ప్రతీతి. ఇవియుగాక పాండవు లయిదుగురపేర న యిదు దేవాలయములనుగూడ మహేంద్రగిరిపై నెలకొల్పిరి. వానిలో భీమేశ్వరాలయము

రవీంద్రుని యాశయము లెవ్వయో యాగీతమువలనఁ దెలిసికొన వచ్చును.

“Where the mind is without fear and the head is held high, where knowledge is free where the world has not been broken up into fragments by narrow domestic walls where words come out from the depth of truth where the clean stream of reason has not lost its way into the dreary desert sand of dead habit Into that heaven of freedom, my Father let my Country awake.

సనాతన మూఢాచారములు, అసత్య సిద్ధాంతములు, అపేతుకవాదములు, మన సంఘమునకు నేటి పురుషులు, మన శక్తిని పీల్చినవారమునవి. గాఢనిద్రాసక్తులమై యున్నారము. ఆచారపాశబద్ధులమై, మానసిక, ఆధ్యాత్మిక, నైతిక స్వాతంత్ర్యము, గోల్పోయి మూఢాచారములకుఁ దలయొగ్గి నిమగ్నులమై, గాఢసుషుప్తి జెందితేజోవిహీనులమైయున్నవారము. సత్యము, ధర్మము నిరర్థకాచారకూపమునఁబడి యాపరి యున్నవి. బుద్ధివికాసము, బుద్ధివైశాల్యము వీరింపుచున్నవి. ఇట్టి స్థితి మారిననే స్వాతంత్ర్యముని రవీంద్రుని భావము... ఇది రవీంద్రుని స్వాతంత్ర్యమో లేక సులభసాధ్యమో నిర్ణయింపఁ జాలము.

రాజకీయదృష్టిఁ దిలకించినచో రవీంద్రుని స్వాతంత్ర్య సాధనాకాశ సాధనమో యను శంక పొడచుచున్నది, అట్లు విమర్శించుట యంత సమంజసముగ లేదు. ఎందుకన, రవీంద్ర మహాశయోధుఁడు కేవలము కవి, కర్మయోగి. బాహ్యశృంఖలము లట్టి మృగనీయల నంటఁజాలవు. వారిప్రకృతియ నేరు. ప్రత్యక్ష తీరమునందును భారతీయుల యాధికృత్యము పేతుభూతమైన యాధ్యాత్మికబుద్ధి సువృత్త మగుచున్నది. కావుననే “ఏట్లు” గారు రవీంద్రుఁ గూర్చి మాతృముగ నిట్లు పల్కిరి.

“Mr. Tagore like the Indian civilisation itself has been content to discover the soul and surrender himself to its spontaneity”

(సశేషము)

ప్రత్యేకముగనున్నది. ప్రస్తుత మాయాలయము కొంచెము పగిలి యున్నది.

ఆర్జునుండాగోవున గోహత్యాదోష నివారణార్థమై పాండవులు మహేంద్రగిరిపై నొకయజ్ఞమును చేసిరి. అది దండకారణ్య మగుటచే నచట శిబిరములకు యజ్ఞమునకు వలయు బ్రాహ్మణసమాహము లేనందున ఆర్యసంతానములలో పాండవులుచక్క నితరులు లేనందున బాండవులు తమ వెంటబడివచ్చిన భామ్యుడి బ్రాహ్మణశ్రేణులచే శిబిరములో నుత్తములగు వారికి బ్రాహ్మణత్వ మిప్పించి యజ్ఞమును బూర్తిచేసికొనిరి. పాండవు లీశిబిరబ్రాహ్మణులకు మహేంద్రగిరి మొదలు బారువపురము వరకుగల ఆలయములలో నర్చనముగ నియమించి జీవనోపాధిని గల్పించిరి. ఈబ్రాహ్మణులు బారువ (బారువ) లేక శిబిర బ్రాహ్మణులని పిలువబడుచు నుత్తమీయములగు పాణిగ్రాహి, పాత్రో, పాణి, యను పాగువనామములచే వెలయుచున్నారు. దశవిధబ్రాహ్మణులలో పితృశాఖను జేదినవారు కారని స్పష్టమగుచున్నది. వీరు స్వల్పసంఖ్యాకులు. వీరందరు మొదట నేకగోత్రులయ్యు నితరశాఖాబ్రాహ్మణుల దమలో జేర్చుకొని సంబంధబాంధవ్యము లొనర్చుకొన్నారు. సోపేట దరి నున్న వృద్ధలింగేశ్వరాలయము పాండవులచే బ్రతిష్ఠింపబడి యీ బ్రాహ్మణుల యగ్రకర్తవ్యమున నున్నది. ఈ వృద్ధలింగేశ్వరుని మహిమ వర్ణనాతీతము. పండిత జగన్నాయకు లను నొకమఘ రోగి యరుణదియొక్కదినము లీయాలయమున నిద్రాహారముల మానియుండి యాశ్వరాసుగ్రహమున విగతరోగిమై సంపూర్ణాంగుడై జీవితాంతమువరకును సుఖమున నుండె నను వాడు కయెకాక నిదియంతయు జూచినవారు ముడుసలై యిప్పటి కిని సోపేటయందు గలరు.

శివరాత్రియాత్ర

మామూలాసాంకమున జరుగు శివరాత్రియాత్రకు మహేంద్రగిరిపై వేనవేలప్రజలు మాడెదరు. సంతతము భయంకర జంతుసంతానమున కాలవాలమైయున్న యాయటవీ మార్గమున శివరాత్రిదినమున నొకమృగమైన కాన్పించును. ఇది ధర్మరాజు దుల కాసనముని ప్రతీతి. కొండపై నొకనూయి కలదు. భీమేశ్వరాలయమున కొన్నికాసనము లున్నవి. మండసానుండియు పర్ణాఖివిడిచుండియు కొండపైకి పోవుటకు మంచిమార్గములు కలవు. మహేంద్రగిరి నుద్భవించిన మహేంద్రతీరయ యనునది బారువ నద్ద సాగరసంగమ మగుచున్నది.

కళింగనగరము

మహేంద్రగిరి పూర్వ మొకప్పుడు కళింగరాజ్యమునకు ప్రధానస్థానముగ నుండెననియు కళింగనగర మిస్లాంతులను నె యుండినట్లును యాక్రీం ది వాక్యమువలన గుర్తించవచ్చును.:

శ్లో. య మాత్మక స్వవర్తి సన్నికృష్టః
మంద్రధ్వని త్యాజిత యాపతూచ్ఛః
ప్రాసాద వాతాయనవృక్ష్య వీధిః
బ్రహ్మధయ త్వర్ణనవప సుప్రమ్.
రఘువంశము 6 ధర్మము. 56 శ్లో.
మహేంద్రాధిపతిని సముద్రుడు తన కనిసర లేపుచున్నాడని యుదహరింపబడినది. మహేంద్రగిరి యెట్టి దనిన రఘుమహారాజు యాత్రకు బయలుదేరి ఉత్తర రాజ్యాధిపతిచే బడిఉత్తరభూములకు దక్షిణదిశను చేరువనం. మునుబ్రవేశించె ననుటకు

శ్లో. అధాంగ దాన్తిప్రభుజం భుజిష్యా
హేమాంగ దన్నామ కళింగనాథమ్,
ఆనేదుషీం సాదితశ్శత్రుపతం
బాలా మఖాలేందుముఖం బభాషే.

రఘువంశము 5 ధర్మ శ్లో. అసౌ మహేంద్రాద్రి సమానః
పతి ర్యహేంద్రస్య మహాధధేశ
యస్య త్వరత్యైస్య గజచ్చలేన
యాతాసు యాతీవ పురో మహే

రఘువంశము 6 ధర్మ ఇవి ప్రబలదర్శనములు. కళింగన ద్రపర్వతమునే గిరిదుర్గముగా గలవారా జెప్పబడెను. దశకుమారచరిత్రయం దుదహ విహారమునందు కళింగరాజు సముద్రతీర లందు విహరించునని వ్రాయబడెను. మ సముద్రము మిక్కిలి చేరువనున్నది. ఈసము

నిట్టి వనములచే పూర్వమునుండియు విరాజిల్లుచున్నవనుట నిర్వివాదాంశము. ఈకారణములవలన ఆధునిక విమర్శకులు కళింగ నగరము కేర్లొనిన ముఖలింగక్షేత్రము ప్రాచీన కళింగనగరము కాదేమో యనుసంశయము గలుగుచున్నది. మహేంద్ర మునకును ముఖలింగమునకును 40 మైళ్ల దూరముండును. ముఖలింగము సముద్రప్రాంత నగరము కాదు. మరి యు కళింగనగరమునగలవని చెప్పబడినతాటి కొబ్బరివనములు ముఖలింగమున లేవు. కళింగ దేశజులగు కాలింగులు మహేంద్ర గిరికి పూర్వభాగమందున్న సముద్రతీరమందలి వనములలో విశేషముగ నివసించియున్నారు. ఇచ్చటినుండియే దక్షిణప్రాంత మునకు కాలింగులు వెడలినట్లు ప్రతీతి కళింగరాజధాని దరిమి లాను మహేంద్రగిరినుండి ముఖలింగమునకు బ్రాంతయండవచ్చు గాని ముఖలింగము మాత్రము ప్రాచీనకళింగనగరము కాదు. మరియు నై వధము:—

(సరస్వతి దమయంతికి పరిణేయుల జూపించునపుడు కళింగరాజుంగూర్చి) వచని మహేంద్రగిరియేల నన్నరేంద్రునిం జూపి దమయంతి కిట్లనియె.

చ|| సరసుతు నిమ్మహేంద్రగిరినాథు వరింపుము రూపసంపద స్వరయు నితండు నీకు నొకదోసమునుం గల దప్పురంబునన్ గరిమ గళింగజంబులగు గంధగజంబుల మంభరాజితో గరకరిపుట్టుగాగలదు కామిని నీవలిచుచుదోయికిన్.

కళింగపట్టణముగూడ ప్రాచీనకళింగనగరము కాదనియే విమర్శవలన సాక్షిభూతమగుచున్నది. తురకలపాలనమున కళింగపట్టణము కళింగరాజ్యమునకు రాజధాని యయ్యెను? అచ్చటగల మహీనాసాహేయమనీడు ప్రఖ్యాతమయినది. కోశ్ల వీడేయుమని అల్లాసు ఈమనీడులో ప్రార్థించుటకై హిందువులు సయితము పోవు నాచార మిప్పటికినికలదు. కళింగపట్టణ మునకు పశ్చిమభాగమున గల నమరవెల్లి యను గ్రామముచె చ్చట ప్రవ్విన మొలబంటిలోతులో తురకలపాలకా్చ చిలుము లును వట్టిపాత్రలును నేటివరకు లభించుచుండును. కళింగపట్టణమున నొ షిధి తాతాసాహేయపేట యని పిలువబడుచున్నదిగాన కళింగపట్టణము తురకలవీరుబడితో కళింగరాజధానిగ నుండెను గాని ప్రాచీనకళింగనగరముకాదు. మహేంద్రగిరి మాహాత్మ్యముపూర్వకవివరిచిత సప్తస్మృతగ్రంథమును మున్ముంగు విమర్శించెదము. ఆంజనేయుడు నీడాన్వేషణమున వసధ లంఘింప మహేంద్రపర్వతమువైకుండి ఎగసినట్లు రామాయణ మున జేర్చొనబడెను.

చ|| సరి పాదంబులు పొందుగా నిలీపి దోస్త సంభంబులంకించి ని, ర్భరదస్వంబున బొంగి యున్న మితకుంభజావల మధ్రం కమ, స్ఫురణోగ్రంబులంక దిమ్మగనుగొందు గ్రోధరక్తా డై, గిరిగుంగంబుక దాచి దాటె జటులక్రిడాగతిన్

రామాయణము, సుందరకాండము 22. వాల్మీకి గ్రంథసుందరా కాండములయందు మహేం ళును. పరశురాముడు త్పతియసంహారా శపసానచ్చెను

ధర్మప్రమాణములు

[కం. పుల్లయ్యశాస్త్రిగారు]

లోకోపకారపరాయణులను మనుషరాశీరాధిపతులతో యులు ధర్మశాస్త్రములను శ్లోకపాఠముగ కొన్నిటిని సూత్ర రూపముగ కొన్నిటిని రచించి ధర్మప్రవర్తకులను పేరును గడించినాడు. అందు కొన్ని ధర్మములు ఆయాసములను ననుసరించియు మరికొన్ని దేశభేదముల ననుసరించియు, కొన్ని యాపదధర్మము లనియు కొన్ని సవాతధర్మములనియు వ్యాఖ్యచేయబడి యున్నవి. హిమయోడల కరుణించి చేసిన ధర్మశాస్త్రవిభాగములలో నివేదికవారు నేర్పఁచుసారముగ మరికొన్ని ధర్మ విశేషములను మామ్రు సంఘసంస్కారవిశేషతో నున్నట్లు హిమయోడల 27-12-24ది పాఠశాలానుబంధములో శ్రీ|| బి|| పుల్లయ్య శాస్త్రిగారు (కావ్యతీర్థులు) వ్రాసిన "సంఘ సంస్కారము" అను వ్యాస మహాకావ్యమున్నది. అది గొప్ప సంగతియేగాని ఏదైన నొకవిషయమును ఎవరయిన ప్రకటించినపుడు ఆవిషయమును పరిజ్ఞాతలు దేవు కాదు అని తమముఖ ప్రాయమును వెల్లడించక నూరకుండుట లోకద్రోహమని వారు వ్రాసినందున నాకు దోచినయంకములను జిజ్ఞాసతో వ్రాయబూనినందుకు ధర్మజ్ఞులు మన్నింతురుగాక.

(2) యుగముని కల్పముని ధర్మశాస్త్రమున పదములకథమును పీఠవాచనము (వారు చెప్పినది) కాదన్నవారు బయలుపడినప్పుడు ప్రమాణములు చూపబడును..... ఇది కానపుడు ఆపస్తంబుడు చెప్పిన "అథాతస్మాదుపాచారికాన్ ధర్మాని త్యాదిమాత్రము నిర్విషయమగును" అని వ్రాసిరి. పీఠస్వయంధిచే సపార్థమును చెప్పినపుడుగా కాదన్నవారు బయలుపడుట! వ్యాఖ్యానములను మాచరియే వ్రాసినవని యొప్పుకొనుచున్నారని ధర్మశాస్త్రమున విధినివేషములతో చెప్పిన కొన్ని విషయములను ప్రకృతికాలానుసారముగ మార్చునలెనను సంగతిని స్థిరపరచుటకుగా, కల్పకల్పమునకు అప్పటిపెద్దలుచేసిన ధర్మవ్యవస్థాకాలపు యర్థము చెప్పనపుడు, ఆపస్తంబమాత్రము నిర్విషయమగు ననిరి. ఇంతమాత్రమున ధర్మప్రశ్నకర్తలగువారి గ్రంథప్రతిజ్ఞామాత్ర మొక్కటి నిర్విషయమైనచో పిదప సంఘసంస్కారము చేయబూనిన మార్పువల్ల సమ్యాపస్తంబమాత్రము తెన్ని నిర్విషయములు కావలసినదనినోకదా.

(3) పురాణములుగూడ స్మృతులకిందనే భావించినారు. ఏమన, విష్ణుపురాణములు భగవద్గీతను, స్మృతికృత అని యుదాహరించినారు.... ఈ విషయమును ఏదో యొకటికాదు. చూచి తామే సర్వజ్ఞుల మనుకొను మార్గపండితుల గొణుగుకొనవారు విశ్వసించజాలరు. అని యోప్రారంభించినారు. శాస్త్రనిషయమున యెవలెనుగాని ఒకరిని నిందిండుట లాభకరము. అనిమాత్ర మెట్లో యుకము.

[ప్ర. గోపాలకర్ణగారు]

సీ. ఏనిప్రతాపాగ్ని కీడు కాదని చండ

భానుడు కడుశీతభానుఁ డయ్యె

ఏనిదయారసం బెంచి వర్షాభంబు

శుభ్రమా నరశారదా భ్రమయ్యె

ఏనిపాణి వంచి యెంతయు సంప్రీతి

బ్రహ్మ చతుర్ముఖబ్రహ్మ యయ్యె

ఏనిదైర్వ్యమును వర్ణింపఁగా నధిమ

వంతభూధరము హేమంత మయ్యె

తే. గీ. నట్టిజేగీయమానవిద్యానిధాన

శోభమానమహామహిసూరుదేశ

రాజ్యలక్ష్మీవిలాససంపూజ్యుఁ డతఁడు

కృష్ణరాజేంద్రయోడయుండు కేవలుండె!

సీ. ఏకపక్షీవ్రతం నే న్రతంబుగఁ బూని

శుభవర్తనకుఁ ద్రోవఁ జూపినావు

పరిపూర్ణుఁ డై నట్టి పరమాత్ముఁ బూజించి

పట్టభద్రుండ వయి పరఁగినావు

సత్యభాషణ మను సత్పథంబు వహించి

విద్యావిలాసి యై వెలసినావు

దానధారాపూరతత్పరుఁ డనఁ జెల్లి

ఆర్తరక్షాదీక్ష నలరినావు

తే. గీ. వరనిరవమానసతతవి భ్రాజమాన

శోభమానయశోవిభ వాభిమాన

రాజసత్కులచండమార్తాండుఁ డీవు

కృష్ణరాజేంద్రయోడయుండ! కేవలుండవె!

సీ. జయజయ సద్గుణ సాగరగాంభీర్య

హిమవన్మహిమసారాహిన్దైర్య

జయజయ సత్కృపా సంతతసంతోష

సత్యభాషామహిమవిశేష

జయజయ సకలరాజన్యసత్కులమాభి

సర్వవిద్యద్భుండ జలజహేళి

జయజయ సాధుసజ్జనసంస్తుతపాత్ర

విమలయశఃపూర్ణకుముదమిత్ర!

జయజయ శ్రీనిధాన ప్రతప్తమాన

జయ రవిప్రతాప శశ్వత్కలాప

య యదూర్భవామోద సద్వివోద

హారాజ కృష్ణరసాభిజ్ఞాజా||

శేషించు దీక్షావివోది యా

నేవుఁ డీవు మహానుభావుఁ డీవు

స్వసార సంపద్యలాసి యా

పుఁ డీవు మహానుభావుఁ డీవు

నిమనస్థుణస్తోముఁ డా

పుఁ డీవు మహానుభావుఁ డీవు

నిరుపమామోది యా

పుఁ డీవు మహానుభావుఁ డీవు

సంజకన్యపాల శుద్ధచరిత

చక్రచక్రవర్తి

నివాసి రాకాబుఁ డీవు

యొడయుండ! కేవలుండవె?

ధర్మమాల విదంస్కృతం" అనియా జ్ఞాపికాధర్మశాస్త్రం అని దీని వ్యాఖ్యా

త్త్రమందు స్మృతులకింద పురాణములను గా మూలపదనములు లేనందున వెనకెంతిములపై నున్నను శ్రుతిస్మృతుల కవిరుమున నేపురాణము లాదరణీయములు? యిటుగూడ మూలముల గొణుగుకొనవలసి నిట్లే చెప్పవారు.

మనుచరిత్ర

[భాగవతుల వెంకటశాస్త్రిగారు]

మనుచరిత్ర వావిళ్ల వారిప్రతియం దీక్రిందిపద్యమునకు వ్యాఖ్యాన మీక్రింద పొందుపరచిన విధమునఁ గాననగును. అదేదన:

తొలుదొల్లఁ గవలమిత్తునివంక రూపాట దత్తావ్వర ధ్వంశి తన్నుఁ గనుట.

ఈపద్యము వరూధినీ చంద్రోపాలంభన ఘట్టమున నున్నది. ఇందు శ్రేష్ఠగాఁ జంద్రుని యమునితోఁ జోల్పఁగఁ గవి రెండర్థము లిమిశ్చినాడు. అందీపాదమునకుఁ జంద్రవరమైన యగ్ధ మీవిధమున వ్యాఖ్యానకారుండు సమర్థించినాడు. అదేదన:—

తొలుదొల్లన్ = మొట్టమొదట

కమలమిత్రుని వంకన్ = మూర్ఖుని వలన.

రూపాటన్ = స్వయాపము చెందుట చేతను.

(మూర్ఖునికణములు సోకి రూపేర్పడుటచే నని చంద్రవరమునను, మూర్ఖునకుఁ గొడుకుగనుటచే నని యనుపరమునను సరిచూచుకొనునది.)

ఈ పాదమున కథము నాకు మరియొకవిధమునఁ బొడగట్టుచున్నది. నాకుఁ జోచిన యీ యర్థము ఖగోళశాస్త్రమునకు సంబంధించినది. దారి నిచ్చటఁ బొందుపరచుచున్నాను.

చంద్రునకు మూర్ఖునికణముల ప్రసారముచే రూపేర్పడుచున్నదను యంశ మెల్లరకుఁ దెలిసినవిషయమే. చంద్రగోళము బంతి యాకారముగ నున్నది. ఈగోళములో సగము భాగము మూర్ఖునివై పు దిరిగి యుండును. భూమివై పు దిరిగియుండు సగముభాగమును మనము చూడగలుగుదుము. కాని ప్రకాశమానమైన యగ్ధభాగములోఁ గొంతభాగము మాత్రమే సాధారణముగా మనము చూడగలుగుదుము. ఇదియే చంద్రవంక. పార్శ్వమిదనమున మాత్రము కాంతివంతమైన యగ్ధభాగమంతయు మనవై పు దిరిగియుండును. అమావాస్యదినమున కాంతిహీనమైన భాగమంతయు మనవై పున నుండును. అమావాస్యకు వివరఁ గ్రముక్తముగాఁ గాంతివంతమైనభాగము మనవై పునకుఁదిరుగుచుండును.

వైనవ్రాసిన దానినిఁ బట్టి మనకుఁ గనబడు చంద్రవంకలో, బ్రకాశమానమగు భాగము మూర్ఖునివై పు దిరిగియుండునను సంతి స్పష్టమగుచున్నది. అనగా అమావాస్యకు వివరమనకుఁ గనఁబడు చంద్రవంక మూర్ఖునివంకఁ దిరిగియుండును. అనగా మాసాదితీ చంద్ర మిబ మనకు రూపు మూర్ఖునివంకఁ దిరిగియున్న భాగమునకు మొదటవచ్చును.

ఇప్పు డీక్రిందఁ జెప్పిన చంద్రవరమైన యగ్ధము గ్రాహ్యము:—

తొలుదొల్లన్ = మొట్టమొదట (మాసాదిని)

కమల విత్తుని వంకన్ = మూర్ఖుని వై పు దిరిగియున్న కొనకు

రూపాటన్ = రూపేర్పడుట చేత తేక కాంతి వచ్చుటచేత.

భారతి సచిత్రమాసపత్రిక

ప్రతిచంద్రమాసాదిని ప్రచురింపఁబడును

సచిత్రమాసపత్రిక ప్రచురించుచుండును 3,4 రంగులపటములు కలిగి ఇతర చిత్రపటములతో ప్రచురింప బడును. వాఙ్మయము, చిత్రకళలు, గానము, కథలు, నాటకములు మున్నగు అనేక విషయములతో ప్రతిమాసమునను 200 పుటలు కలిగియుండును.

సంవత్సర చందా	రూ	6	0	0
అర్ధసంవత్సరము	"	3	0	0
విడిపత్రిక	"	0	10	0

మాదిరిపత్రిక గోరువారు అణాలు 0-10-0 స్టాంపులు పంపిన పంపబడును. ఉచితముగ పంపజాలము. మాదిరిపత్రిక తెప్పించుకొన్న తర్వాత చందాదార్లుగ చేరినయెడల ఆ సొమ్ము మనహాయిగుకొని తక్కినసొమ్ముమాత్రము పంపవచ్చును.

మేనేజరు, భారతి. పాట్లపాళ్ళు నెంబరు 212 మద్రాసు.

కరముగాదు. అట్టివికీ కారకు లయినను బ్రతిమ
ప్రతినిధులును, వారిలోనేకీభవించిన నితర యూరపి
యను ప్రతినిధులును, సిగ్గుజెందవలసియుండురు.
మద్యపాననిషేధము విషయమై అమెరికా ఎట్టి
యత్నాహము జూపుచున్నదో, పాఠకులకు తెలుప
నక్కరలేదు. అతి త్వరితకాలములో మద్యపాన
మును రూపుమాపగలిగిన అమెరికా ఖ్యాతి చిర
స్థాయిగ నుండగలదు. లేనిపోని సందియములచే
బాధితులై, మద్యపు రాబడిపై గల మోహమును
వదులుకొనలేక, సాకులు బలికెడి యితరదేశముల
వారు తమలోపములనయినను అంగీకరింపక, అమె
రికా నాక్షేపింపదొడంగిరి. ఏమియు చేతగాకున్న
వెక్కిరించు మను సామెత ననుసరించుట, మానవ
స్వభావ మే గద. హిందూదేశమునందు
దృఢ ప్రయత్నములు జరుగుచో, అమెరి
కాలోకన్న నెక్కుడు సత్వరాభివృద్ధి
గలుగునని, పుస్తీపుట్టు జాకసను మున్నగు
సంస్కర్త లభిప్రాయపడియుండిరి. మతబద్ధముగు
భారతవర్షమునందు అనుకూలఫలితము గలుగునను
టకు సందియమేమి? కాని ఇతరసంస్కరణములతో
బాటు నీసంస్కరణమునకై స్వరాజ్యసిద్ధివరకు వేచి
యుండవలసిన యవసరము గనుపించును. అంతర్జా
తీయముగు నల్లమందు సభలోగూడ ఇండియా
ప్రభుత్వ ప్రతినిధి అడ్డుగలిగింప బూనుకొనెను. నల్ల
మందునిషేధమునకు హిందూదేశము ప్రతికూల
ముగనున్నదను దురభిప్రాయమును ఇండియాప్రతి
నిధి యగు కాంపుబెలుగారు వ్యాపింపజేసిరి. చీనా,
జపాను, అమెరికాప్రతినిధులు, నల్లమందునిషేధ
మత్యవసరమని సూచించుటయేగాక, భారతీయు లీ
సంస్కరణమునకు విముఖులుగారనిగూడ గ్రహించి
నందులకు సంతసింపవలయును. ఇందు కనుగుణ్య
ముగ, బెల్గాంకాంను సభాతీర్మానముగూడ సభ్యు
లకు జేరెను. ఇట్టిస్థితిలోనై నను విశాలాభిప్రాయము
జూపుటకు మారుగ, బ్రతిమ ప్రతినిధులు తొంటి
వాదము నవలంబింపసాగిరి. ఫ్రెంచిప్రతినిధియు మరి
కొందరు యూరపియును ప్రతినిధులును గూడ మొదట
జూపిన విశాలాభిప్రాయములను విడనాడిరి. చాల
కాలమునుండియు యూరపియును వ్యవహారములలో
బ్రవేశించుటకు అమెరికానిరాకరించెను. నానారాష్ట్ర
సంఘమున బ్రవేశించిన ప్రయోజనములేని భావిం
చెను. కేవల మానవశ్రేయమునకు సంబంధించిన
విషయము గావున, నల్లమందుసభలో పాల్గొను
టచేమాత్రము లాభముండునని, అమెరికా భావిం
చెను. ఇక్కడ సయితము, లోకశ్రేయము గాక
స్వలాభాపేక్షయు, సంకుచితదృష్టియు ప్రబలసాగె
ను. డిప్లొమేసీలు రాజ్యము చేసెను. అందుచే అమె
రికా తనసంబంధము నీసభతోగూడ చాలించుకొన
వలసినదెచ్చెను. యూరపు వ్యవహారములలో అమె
రికా యికమీద జ్యోము కలుగజేసికొనునని తో
చెదు. కాని, కేవల ఉపేక్షాభావమునలన ప్రయో
జనముండునా యని యూహింపవలసియున్నది. ఇట్టి
ఆశాభంగములకు జంకక, స్వార్థపేరణలలో జక్కు
కొనక, లోకకल्याణమునకై కృషినిలుపబూనుచో,
అమెరికావలుకుబడి విస్తరింపకమానదు. అమెరికా
వెడలిపోవుటచే, నల్లమందు సమావేశపు తీర్మా
నము లేతరున నూడునో యూహించుట సులభ
ధ్యము.

సామ్రాజ్యాభిమానము.
వాణిజ్యవిషయములందు, ఇంపీరియల్ ప్రిఫ
రెన్సునద్దతియే సర్వోత్తముమని, బ్రతిమ ప్రముఖులు
పలుకుచుండురు. హిందూదేశముగూడ ఇట్టిపద్ధతి
నవలంబించి సామ్రాజ్యాభిమానమును జూపవలయు
నని కోరుచుండురు. సామ్రాజ్యవాసులకు, హిందూ
దేశము తనవరకులను చౌకగ నమ్మిరకతనివచు
సామ్రాజ్యము వెలువలినరకులు చౌకగ నుండు
వానిని కొన వీలులేదు. అట్టివానిపై సుంక లు
విధింపబడును. సరకులను ధరగలుగుచోటుల మృ
కొనుటకుగాని, చౌకగ దొరకెడిచోటునుండి సరకు
లను తెప్పించుకొనుటకుగాని వీలుగలిగింపని, ఇంపీ
యల్ ప్రధానత్వపద్ధతి నవలంబించుటవలన, హిం
దూదేశమున తెంతటివ్యవస్థలుగలుగునో యూహింప
వచ్చును. సామ్రాజ్యముకొరకు, హిందూదేశము
కొంతత్యాగము సూచవలయునని వాదించవచ్చును.
కాని, సామ్రాజ్యములో నేభాగమునందును భార
తీయులకు నిలువ నీడ లేకుండగ, వారు సామ్రా
జ్యముపై సమూహ్యాభిమానము నెటుల జూప
గలుగుదురు? హిందూదేశపు సంగతి నటించుడు.
సర్వస్వాతంత్ర్యముల ననుభవించెడి అధిని వేశ
రాజ్యము లయినను అట్టి యభిమానమును గను
పరచుచున్నవా? దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు,
పదునాల్గు రైల్వేఇంజనులకు ఒక్కనీ కార్డుల నిచ్చి
రనియు, జర్మనుధరలు ఇంగ్లీషుధరలకన్న చాల
తక్కువగ నున్నవనియు, యిటీవల వార్తయొకటి
దెలిసెను. అధినివేశ రాజ్యములు సయితము,
బ్రతిమ సామ్రాజ్యమును వదలి, వేరుదేశములపై
సభిమానము జూపుచుండగ, వాణిజ్యాభివృద్ధి లేక
బీదయై క్రంగి కృశించియున్న హిందూదేశము ఇం
పీరియల్ ప్రిఫరెన్సునద్దతి నవలంబించి కెటుల
సాధ్యమగును? హిందూదేశమునకై తమొనగు
టకుబదులు బ్రతిమనాయకులు అధిక కరాజ్యము
లను మందలించుట యవసరము.

నూతన బెంగాలుమంత్రులు
నూతన బెంగాలుమంత్రు లెవ్వరుగద
క్రింపబడుట సహజము. స్వరాజ్యప
మంత్రపత్రుల సంగీకరించెదరను వదంతి
మని తేలి నందులకు సంతసిం
పు ధ్య రాష్ట్రము లో గూడ
సఫలముగాదయ్యెను. సభ్యు లెవరో
తలచినను, అధికసంఖ్యాకు లిందుకు
పోయిరి. బెంగాలునం దట్టి యూహ
గుప్తాగారు స్వప్రపరచుచున్నారు. స్వ
మంత్రపత్రుల సంగీకరించి, ప్రభుత్వ
ప్రతిష్ఠంభన సలిపెద మనుట
నుండును. మంత్రు లయినపిమ్మ
గారి యభిప్రాయము ననుస
దప్పదు. శాసనసభలలో జేరి
ప్రతిఘటించుట దుస్తరమగుచ
చేరి ప్రతిఘటనమును కొన
వార్తయగును. అట్టి వ్యామో
స్వరాజ్యపక్షమువారు లోనుగా
నిలుపుకొనిరి. ఇకముందు స్వతం
యనులును, ఏ పక్షమునకును జే
వేకొకపక్ష మగుదురనియు, ఇట్టి

నుండి మంత్రుల నెన్నుకొందురనియు, నేట్లువైపు
వత్రిక యూహించుచున్నది. ఈ యూహ తుద
కెటుల పరిణమించునో చూడవలయును

ప్రభుత్వాధికార విభజన
న్యాయనిర్వహణాధికారమును, కార్యనిర్వహ
ణాధికారమునుండి వేరుజేసి, నిష్కళంక న్యాయపరి
పాలనను జరుపవలయునని, హిందూదేశము చాల
కాలమునుండియు మొరబెట్టు చుండెను. మొట్ట
మొదట నూతన మద్రాసు శాసనసభవారిసంస్క
రణము నామోదింపకున్నను, పిమ్మట కొన్నిమా
ర్పులతో నామోదించిరి. కాని ఇంతవరకును,
అయ్యది ఆచరణలోనికి రాదయ్యెను. ఈసంవత్స
రము ఏప్రిలు మాసమునుండియైనను, దీని నమలు
లోనికి దేవలయునని, నిన్నటిదినము శాసనసభలో
నెకతిర్మానము ప్రతిపాదించబడెను. ఇంతకాలమై
నను, ఇండియాప్రభుత్వమువారింకను ఆలోచించు
చున్నారని, లామెంబరుగారు దెల్పిరి. తంజావూరు
లోను మధురలోను నిట్టివిధానమును మున్ముందుగ
ప్రారంభించెదమను వాగ్దానము సయితము నిష్ఫల
మయ్యెను. తుదకు ఉపపాదకులు తమతీర్మానము
నువసంహరించుకొనిరి. అత్యవసరమగు తీర్మానముల
పట్ల, ఎట్టి యుపేక్ష జరుగుచున్నదో కనుగొనుట
కిది యొక ప్రబలనిదర్శనము.

అకాలీ సంఘము
అకాలీసమన్య సందిగ్ధసితియందున్నది. జయ
తో కింతవరకు పదునాల్గుజతలు వెడలినవి. పదు
నైదవజత వెడల నున్నది. అకాలీ యత్నాహ
మినుమంతయు మొక్కబోవలేదని విడితమగు
చున్నది. ఇంకను నాభా అధికారులు సిక్కుల
మతస్వాతంత్ర్యమును గుర్తింపకుండుట, అసభ్యము.
శిరోమణిగురుద్వార ప్రబంధకసంఘమువారు మా
యున సమావేశమై భావికర్తవ్యమును నిర్ణ
తెలియుచున్నది. గురుద్వారప్రబం
ధకవరకే అక్రమసంఘముగ ప్రభు
రించియుండిరి. ఈసంఘమువారు
కగ, అరువదిమంది

వదేశవార్తలు

తర్కి - గ్రీసు

గ్రీకులు తాచారుని పెడలగొట్టుట

విదేశీయులు జోక్యముగలుగ జేసికొనుటకు

తర్కి అంగీకరించదు

కాన్స్టాంటినోపిలు, ఫిబ్ర 6:—తర్కికాంతికి భంగముగలుగజేయదలచుకొనలేదనియు తమ సామ్రాజ్యాధికారములో విదేశీయులు ప్రవేశించుటకప్పుడు తమ స్వాతంత్ర్యమునకు భంగముగలుగనపుడు దానిని గాఢముగనుటకు తత్కణము తగినచర్యను దీసికొనవలెననియు, దీసికొనదలచుననియు ప్రధానామాత్యుడు పెతేజేగారు గ్రీకులతోచాచారుని పెడలగొట్టుపందర్బాసున అంగోరా పార్లమెంటుసభలో తెలియజేసిరి. అవసరమగుచో ఆయుధములకుగూడ దాల్చువలసివచ్చునని జెప్పిరి. తురుష్కప్రభుత్వమువారు అప్రవక్తులై నిర్దించెదరనియు గ్రీకులభయముడిగి నెమ్మది ఏర్పడుగాక యని ఆశించిరి.

అంగోరాసభలో రహస్యముగ కొన్ని సంగతులను చర్చించిరి. విదేశాంగమున కొన్ని సంగతులను తెలియజేసెను.

తురుష్క సమాధానము

లండన్, ఫిబ్ర 6:—1918 తరువాత కాన్స్టాంటినోపిలుకు వచ్చిన గ్రీకులందరిని, భేదముతో ప్రవేశించిన తురుష్కులందరిని ఒక్కరినిగూడ మినహాయించునట్లు వారివారి దేశములకు బంపుటకు లాసేను ఒకపట్టిక అసెంబ్లీయుగ జెప్పినట్లు రనియు ఒక గ్రీకు ఒక తురుష్కువ్యక్తితో తలదాడకేయుని అధ్యక్షునిగ నియమించి ఒక ఉపసంఘమునేర్పాటు జేసిరి. వారు గూడ ఈ మతగురువును పెడలగొట్టువలెననే తీర్మానించిరి. మిత్రసంఘమువారికి గూడ ఈవిషయమును తురుష్క ప్రభుత్వమువారు తెలియజేసిరి. వారుగూడ ఇదినిని పెడలగొట్టువలసినదనే జెప్పిరి.

ఈ మతగురువు నెమ్మకొనునపుడు ఇతడు పెడలగొట్టుబడునని వారికి తెలియెను. అందుచే వారిని ఎన్నుకుండగనుండవలసి నది. 1918 కు ముందు కాన్స్టాంటినోపిలులోనున్న గ్రీకువ్యక్తిని మతగురువుగ నెమ్మకొనవలెనని లండన్లోనున్న తురుష్క సంఘము వారనుకొనుచుండిరి. గ్రీకువ్యక్తి దేవాలయము తురుష్కప్రతిష్ఠాపనము. ఇది కాన్స్టాంటినోపిలులోనున్న గ్రీకులలాభము నిమిత్తమున. రాజకీయములందు జోక్యము గలుగజేయకుతో నెలకొల్పిరి. ఇంతయు తర్కికి సమాధానముగా సలపించిరి లండన్లోనున్న.

చాంబర్లెను - జగులులుపాపాగారు

ఈజిప్టుకు మైత్రితో గూడుకొన్న హెచ్చరిక

లండన్, ఫిబ్ర 6:—ఈజిప్టుకు గురించి చాంబర్లెను గారు జెప్పినసంగతులు బ్రిటిషువర్తమానమున యూరపియను వర్తమానమును చాల అనుకూలముగ దోచెను. ఈజిప్టు ఎన్నికజగ్గమువారికితగినకాలములో ఇచ్చిన హెచ్చరిక యనుచున్నారు. కాని ఈజిప్టువారికి తృప్తికరముగ లేదు.

దేశభాషాపత్రికలలో భిన్నాభిప్రాయాలు బయలుదేరెను. ప్రతిపక్షవాదు సంఘమువారి చాంబర్లెనుగారి యుపన్యాసమును జగులులుపాపాగారిని మానుటకు సాయముగ నైకొనుచున్నారు. కాని ఇటీవల సంగతులను నూచించి జెప్పినసంగతులను ఆశ్చర్యపించిరి. వాస్తవమువారు బ్రిటిషు విదేశాంగమున ధోరణి జూచి అవసరముగ హద్దు మీరి ఈజిప్టువ్యవహారములో జోక్యము గలుగజేసికొనుచున్నారనుచున్నారు. రహస్యముగ జగులులు. పాపా ప్రతిపక్షులకు సహాయ మొనర్చుదని చాంబర్లెనుగారు ప్రకటించినట్లు లున్నదనుచున్నారు. బాధ్యతగల ఈజిప్టువారు స్నేహముతో హెచ్చరించిన అనుకునుచున్నారు. కాని ఈజిప్టుప్రజల మనసు గనిబెట్టజాలనందులకు విచారించుచున్నారు. బ్రిటునుపట్ల జగులులుపాపాగారు ద్రోహము జేసిరని జెప్పియున్నచో చాంబర్లెనుగారి యుపన్యాసము అందగునుగూడ హర్షించెడివారనుచున్నారు.

కార్మిక విధానము

ఇంగ్లీషులెలిజం గావలెననుట

లండన్, ఫిబ్ర 6:—కార్మిక పక్షమువారు సామ్రాజ్యాభివృద్ధియను సంగతులను ఆలోచించిన కార్మికపక్షము వారు పూర్తిగ అభోగిపా అగుదురనియు, మనము మన ప్రజలను స్వేచ్ఛాప్రియులగ జేయవలెనని మేని ఇతరులను బానిసలుగ జేయరాదు. ఇతరులు బానిసలుగ జేయబడకుండ జేయవలెననియు ఎవరో 'మన ప్రస్తుత అసంతృప్తి' యను కీర్తికతో 'సోషలిస్టురీప్రూ' పత్రికలో ఎవరో వ్రాసిననియు తెలియుచున్నది. సామ్రాజ్య సమస్యలనుగూర్చి కార్మిక నాయకుల యభిప్రాయములను గమనింతుటకు కార్మికపక్షమువారు ఆకురత బడుచున్నారు. జగులులు పాపా గారితో మగ్గునాల్లుగారి ప్రస్తావన యు హత్య జేసి రని నిందితులుగ జేయబడిన పడమటి ఆఫ్రికా దేశీయులకు న్యాయ వాదని సమీపములో ఆ'వియరు ప్రభువుజూపిన వైఖరియు బ్రిటి

నాసభలో భారతీయుల నిగ్రోలనుగూర్చి నిరసనగ జేయు సామ్రాజ్యమునుగూర్చి జేసిన యుపన్యాసము ఈ కార్మిక నాయకులకుగూడ సామ్రాజ్య కాంక్షనుచున్నదాయను తలంపు ఆశ్చర్యము గల్గెను.

విమరూపకగనున్నది బ్రిటిషు ప్రజేక్షులను టిమేని, బలమున్నచో, ఇతర దేశములోనున్న లాభమును గొనునటుల జేసినవార మగుదు. మన బ్రిటిషుప్రజేక్షులను మనమే ఉంచుడివారల విధానమును దానివలన గలుగు ఆచివ వారగుచున్నారు. మనము కొంచెము టిమేని మనము కనిబెట్టిజూచుటకు పీలగునను.

లమందుసభ

పతినిధి మరలిపోవుట

—నల్లమందుసభనుండి అమెరికను ప్రతినిధులచే, తొలగిపోయెను.

ర్యుని పెడలగొట్టుట

ప్రత్యక్ష తరము

ఫిబ్ర 6:—వైవిధ్యమునుగూర్చి తమప్రత్యక్ష తరమును అంగోరాలో పదజేసిరి. హేగు స్వాయంస్థానమున మాత్రము పీలు లేదనియు ఇదిపూర్తిగ గతియేయనియు గాన ఇతరులు ఎంతైన ఎంతమాత్రము సహించజాలమని యజేసిరి.

ఇండియన్ ముస్లింకమిషన్

కయో, ఫిబ్ర 6:—కయో కిలాపతు సంఘాధ్యక్షుని ఇండియన్ ముస్లిం కమిషనువారు సందర్శించిరి. ఈజిప్టులో 1926 లో జరుగనున్న ముస్లిం కిలాఫతు కాంగ్రెసులో పాల్గొనుటకు సంసిద్ధులై యున్నారాయని అధ్యక్షుడు వారి నడుగ ఇలికాసాదు గారితోడను, జెడ్డా ప్రభుత్వమువారితోడను అధికారరీత్యా ఉత్తర ప్రత్యక్ష తరములను జరిపితిమనియు ఈవర్తమానమును ఇండియాకు, చేరగనే తెలియజేసెదమని ప్రత్యక్ష తరము నిచ్చిరి.

కీ|| శే|| ఆర్మోల్డు వైటుగారు

ఆర్మోల్డు వైటుగారు చరిత్రాయన ప్రకటించిరి. ఇతడు సాంఘిక సమస్యల యందు పాల్గొను వారి అనుకుపాకిజేటునందు అధికారమును గలదు. దక్షిణాఫ్రికా దక్షిణ యా యునైటెడ్ స్టేటులకు చాల పర్యాయములు బయలుదేరి పోయెను. పత్రికులకు ఆశీర్వాదములు గ్రాములు దెను.

ఎం. ఎన్. రాయగారి నరెస్టు

జేయుట

ప్రాంసునుండి వెడలగొట్టుట

లండన్, ఫిబ్ర 6:—1923 లో ఇండియన్ కన్గ్రెస్ నిస్టు ఎం. ఎన్. రాయగారు జర్మనీనుండి వెడలగొట్టుబడిరి. ఇతనిని ప్యారిసులో ఒకవిధినుందు అరెస్టుజేసిరి. ప్రాంసులో ఉండదగ్గవాడుగాదని వెడలగొట్టిరి. తెంచి ప్రభుత్వవర్తమానమువారు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యకాంక్ష గలవారితో తేరి పారి ఆజ్ఞాసారముగ ఇల్లుచేయుట పాడి గాదనుచున్నది.

ఆస్త్రియన్ గారి బిరుదము

ఆస్త్రియన్ ప్రభుత్వమునకు ప్రాచీనకాలమునుండి అర్హులైనవారుమాల నచ్చి తగాయిదాజే సెదరేమా యనుభయముచే ఆస్త్రియన్ గారు తనకు ఆస్త్రియన్ ప్రభుత్వ ఆస్త్రియన్ గారిని పిలుచుకొనుటకు నిశ్చయించిరి.

బంగారు గిరాకి

యూరపుకు అమెరికానుండి విస్తారము

ఎగుమతి యగుట

లండన్, ఫిబ్ర 6:—న్యూయార్క్ నుండి ఆస్ట్రేలియాకు, ఇండియాకు, బెర్లినుకు యూరపుకు, దూరప్రాంత దేశములకును హాలండుకును 17989000 డోలరులు, 17775 డోలరులు, 5000000 డోలరులు 4700000 డోలరులు, 8900000 డోలరులు 1500000 డోలరులు ఎగుమతిచేయు చున్నారట మొత్తము 4081400 డోలరుల బంగారున ఎగుమతిజేయుచున్నారట.

జెడ్డాపై దాడి

ఇలికాసాదు నన్నాహములు

జెడ్డా, ఫిబ్ర 6:—ఇలికాసాదుగారు దాడివెడలెదరని అశేషపర్యాయములు లేదీలు నిర్ణయించుట. కాని ఇంతవరకేమియు జరుగలేదు. హెడజాబి అధికారులు తొలుబాలు పడుచున్నారు. కాని జయప్రదముగ సంరక్షించుకొనగలమని ప్రార్థన జరిగినది.

అమెరికాకు సారాయిని దొంగతనముగ

గొంపోవుట

లండన్, ఫిబ్ర 6:—నిరుడు దొంగతనముగ 382 విదేశీ కనాకలు సారాయిని గొంపోవుచున్నట్లు గుర్తించిరి. ఇందులో 304 నాకలు బ్రిటిషు పతాకముతో వ్యవహరించెనట. గోడుములు చాలుటలేదని పట్టయని బాగ్రతబెట్టుటకు ప్రయత్నించిన ముప్పుగల్గుననియు అనుగోడునుపయోగింతుటచే ధరలు తెరిగను గాని మరొకటిగాదని టైముప్రతిక తెలుపుచున్నది.

మనోలు కలవరము

తురుష్క ప్రభుత్వములు బాగాదు జేరుట

మనోలు ప్రజల ఆక్షేపణ

లండన్, ఫిబ్రవరి 6:—ఆంగ్ల చాంబర్లను గూర్చి తక్కించే ఇరాకు శరీహద్దీనాచారసంఘమున మునుపు మనోలులోనున్న చంద్రుల వ్యక్తులగులనవిషయమై ప్రజలకుగల్గిన కోపమును బా తిపియితి సెక్రెటరీజనరలు క్లియర్ తెలియజేసెను:—తురుష్క ఆ సెనరు ఈ వ్యక్తులతో బతులు జేరునను విషయము మొట్టమొ దు బ్రిటిషు హైకమీషనరుకు జనవరి 3 తేదీన తెలిసెను. ఆ పును వీరిపైను పరిశుశేయలేదు 16 తేదీకి బాగాదు వీరందరు మరాగానే పేరుచెలిసెను. వీరివ్యక్తులు మనోలు గాములులో చె డ్డపేరుగలవారని తెలిసెను. వీరు మొన్న ఇరాకు ప్రభుత్వముమీ దను, మ్యాండ్లె అధికారులమీదను తిరుగుబాటునయ్యెనుటల పురికొల్పిరి. వీరిరాక మనోలు ప్రజలకు చాలకోపమును గలుగ జేసెను. వీరిరువ్వని రస తురుష్క ప్రభుత్వమునకు తెలిసియుం డవలెను.

మే మాసములో కాన్స్టాంటినుపోలి సభ్యులందు బ్రిటి షు ప్రతినిధి తెలియజేసిన సంగతులందేనీ వీరిపూర్వ తరచాక్ర యంతయు తురుష్క ప్రభుత్వమునకు తెలిసియుండవలసినదే.

సరివాదు విచారణసంఘముతో జనవరి 17 తేదీన బాగా దు హైకమీషనరు తన ఆక్షేపణను తెలియజేసెను. ఈ విష యమై బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు గూడ తురుష్క ప్రభుత్వమున కు ఆక్షేపణను తెలియజేసిరి. దాని ప్రత్యుత్తరమును వారు ఇచ్చలేదు.

తురుష్క ప్రభుత్వ ప్రత్యుత్తరము

జనీవా ఫిబ్రవరి 6:—తురుష్క ప్రభుత్వము దేశభక్తులని యు మనోలును తుర్కీక్రిందనే యుండునటుల ఘనపేరుజేసి పాటుపడిరనియు బ్రిటిషువారి మ్యాండ్లెక్రింద మనోలు నుం చునటును బ్రిటిషువారు ప్రయత్నింపవలెనటలే వీరుగూడ కృషిపల్పిరనియు వీరివ్యక్తులు మనోలులో చాల జనరంజకలుగ నున్నారనియు తురుష్క ప్రభుత్వమువారు బ్రిటిషు ఆక్షేపణ లను పారదోలి ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

మనోలు కమీషను ఆక్షేపణ

తురుష్క ఆసెనరులు మనోలు కమీషనును అడ్డు వచ్చివేసి వీరికి తొలగించకతప్ప దని తెలియజేసిరి.

ఇంగ్లండులో కొండజాటుట

కొండజారిపడుటచే లండనునుండి పాకు స్థాన దోపరు లవరకు బోవు రైలుమార్గము కప్పబడిపోవుటచే రైళ్లను క్యాంట ర్నరీద్వారా గొంపోయిసి వచ్చెను. దీనివలన కొంత ఆలస్య మైనది.

పూర్వము హిందూదేశపు సిపాయి కలహములో తప్పిం చుకొన్న అంగ్లస్త్రీ హక్కు అనునామే 96 సంవత్సరమున చనిపోయెను. ఆ కలహములో మిగిలిన వారిలో ఈమె ఒక రై డుదేశమేగూడ ఆస్థమించెను.

బోలిషివిజం

కెన్సుగారి ఖండనము

లండన్, ఫిబ్ర 2:—విప్లవపాతకములను విరాజిల్లజే యుటయు రషియానాయకులపేర్లను పూజించుటయు తప్పని చాలతీవ్రముగ కార్మికసభయందు కార్మిక ప్రభుత్వమున మంత్రి గడన్న కెన్సుగారు ఖండించిరి. రషియాపద్ధతులను మనవైవేసి గట్టుటకు బోలిషివులు ప్రయత్నించుచున్నారు. వారికి మనము లోబడితిమేనీ లిబరల్స్ మరల పైకివెచ్చుటకు మార్గమేర్పడును. తమ ప్రతిపక్షులు వ్యాపింపజేయు దుర్మార్గులు మరంతటా పిం చు పద్ధతుల న వలంబించితిమేని తునము విదేశీయులను ప్రేమించుచున్నారమనియు స్వదేశీయు లను ప్రేమించుట లేదనువాదములను మనపై లిబరల్స్ చేయు చున్నారు. దానిని సురింత బలపరచుకొండ ప్రయత్నించవలెను. లేదా లిబరల్స్ మరల బయటికి వచ్చుట పడుననియు తమవని డించెదరనియు కెన్సుగారు నుడివిరి.

బ్రిటిషు వర్తకసంఘములు బిక్మత్వముతో ప్రవ రించ వలెననిరి. బాతీయభావమును నిలబెట్టుటచితిమేనీ బ్రిటిషు గ రులనే బెట్టుకొనవలెను. బ్రేడ్ యూనియనులలో వలెనే మరల స్వల్పసంఖ్యకుల యుద్యమమును లేవదీయు ప్రయత్న ములను ఎత్తుకొనవలెననిరి.

మరాఠీ పరిస్థితులు

స్పెయిను ప్రచలనము

లండన్, ఫిబ్రవరి 4:—మరాఠీలో మరల స్పెయిను ప్రభుత్వమువారు త్వరలోనే యుద్ధమునకు దిగనున్నారని తో చుచున్నది.

లారెయిన్, అరెలియా జిల్లాలలో స్పెయినువారు చుటు కుగ ప్రయత్నించుచున్నారు. తమ పంక్తిని బలపరచుకొని గాపాడుకొనుటకు తొందరగ ప్రయత్నములను జేయుచున్నా రు. జబలాతెగవారు ప్రాతవగ లన్నిటిని మరచి ఉత్సాహము తో అబ్దుల్ కరీంగారి విధానములో తగుల్కొనుచున్నారని తంజీరు ప్రైన్సుప్రతిగా విలేఖరి చెబుచున్నాడు.

రవీంద్ర నాథ్ ఠాకూరిగారి లేఖలు

మాంచెస్టరు గార్డియను పత్రికా ప్రశంస

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, ఫిబ్ర 7:—అమెరికాయూరపు సంచారమున రవీంద్రుడు వ్రాసినలేఖలను ఆంగ్లాను గారు ప్రశంసజేసి మ ద్రాసులో ప్రకటించిన, బ్రిటిషు ప్రజలందరకును లభించు ననుచున్నారు.

రవీంద్రుని లేఖలెల్ల అద్భుతముగనుండుట అటుండ అం చలి ఉదారభావములు విశాలహృదయము, భూమిదయ ప్రతి బించియున్నవి. ఆంగ్లో-ఇండియను సంబంధములు ఇంతకష్ట ముగ వీల ఉండెనో ఆపరిస్థితులన్నిటిని సరిస్తారముగ ఆలేఖల యందు అలలు కారణములను తెలిపజేసిరి. అందుచే ఆలేఖల ను రాజకీయజేత్తులను విశ్వాధిక్షి. ఈ చదివితీరవలెను. ఆలో చనపరచుట ప్రజలుగూడ వాటిని పఠించవలెను. మానవుడు త నజీవితపరిస్థితులను తెలిసికొని వాటిని జయించవలెనను సిద్ధాంత మును తనస్వాభీనములో నుండుకొనవలెననుదానిని పాశ్చాత్యు లు సగము గ్రహించిరి. దీనిని భారతీయులు నిరాకరించి రని తెలుపుచున్నాడు. ఆంగ్లో-ఇండియనులు పరస్పర అనురాగము తో మెలగవలెనని తాముగారు గోరుచున్నారు. భారతీయు ల అన్నివ్యవేశమున, పాశ్చాత్యదేశమున పీడించిన జాతీయభావ ములను రోగము ప్రాచ్యదేశము నావహించినను దానివారినండి తప్పించుకొని బాగుపడుటకు తాముగారున్నారు. హెచ్చరిం చగలరు. దానినాత బడకుండ హెచ్చరించెదరు. మన మధ్యయులము, భారతీయులు ఆంగ్లయులును పరస్పర అనురాగముతో ఒకరినొకరిని తెలిసికొని ప్రవర్తించిన మన క్లిష్టతకిని అనుకూలముగను సౌఖ్యముగ నుండుననియు మాంచె స్టరుగార్డియను పత్రిక వాకొనుచున్నది. భారతవాగిరకమును మన్నించుటతో ప్రారంభించితిమేనీ బాగుండును. ప్రపంచము నకు భారతదేశము తెలియజేసిన గొప్ప భావములను కొనియాడి గ్రహించవలెను. వీటిని మనము విస్తారముగ గ్రహించితిమేని మనము భారతీయులతో స్నేహితులుగ నుండుట కేర్పడును. మన మొక ప్రభువులుగను, యజమానులుగ నుండుట గాకుండ చెలిమితో మెలగటకు వీలగును. ఆంగ్లో-ఇండియను సమస్యను పూరించుటకు ఈలేఖలే తోడ్పడును. ఇవియే మార్గదర్శకులు ఈలేఖలలో రాజకీయ ఎత్తులేనియులేవు. మన మానసికచైఖరి లోనే తరుణోపాయము గలదని తెలుపుచున్నది. రాజకీయ యుక్తులతో ప్రయోజనము తేదనుచున్నవిని మాంచెస్టరు గార్డి యను పత్రిక చెబుచున్నది.

భారతదేశముతో

హెచ్చు జననంఖ్య గలదా?

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, ఫిబ్రవరి 7:—ఇండియాలో జనసంఖ్య హెచ్చుగ నున్నదాయ ను విషయమునుగూర్చి ఇండియా జనాభాతెక్కల అధికారి మార్కెట్ గారు రాయలు అర్జున్ సోస యిటీ రాయలుచిత్రకల, సంఘమువారియెదుట యువస్వనింప నొనంగిరి. ఇండియాలో పోయిన 50 సంవత్సరములలోను 50,000,000 జనులు హెచ్చుగనుండిరినని. మామూలుగ నూటికి తిరురు హెచ్చుయిరి. రోగములు మున్నగు ఉపద్రవములు రా కున్నవో వచ్చే 10 సంవత్సరములలో ఇంకొక 25,000,000 మంది పెరిగెదనని. రాకపోకలకు ఏర్పాటులు చక్కగనుండుటచే ఈజనరము లేకుండ బయటికి చాలమంది పోవుచున్నారు. రాక పోకల ఏర్పాటులు బాగుండుటచే ప్రజల సాధనసంపద పెరిగి

నది. వరిస్థితులు బాగుపడినవి. ఒకవోటనేయుండి కడలుట ఇష్టములేనివారికిగూడ ఇంకొక ప్రదేశమున కేసుటకు ఇష్టము గలుగుచున్నది.

బాత్మభిమానము ఇండియాలో పెక్కువగు చున్నది. బా తిస్సర్లు గూడ తీవ్రముగ బయూదేరుమన్న వనియు, ఈజా తిభేదములు పెరుగుటచే ఆ భివృద్ధి గాంతుటచే పూర్వార్థాన్ని సాంప్రదాయము మరింత హెచ్చి చెక్కు చెదరకుండు ననియు మాస్ట్రీను గారు తెలుపుచున్నారు. సంఘములో ప్రతితేగవారను, ప్రతిబాతివారను, పెద్దగనుండ వలెనని ప్రయత్నించుచున్నాడు. కాని తనకంటె తక్కువగ నున్నవారినిగూడ కలుపుకొనవలెనని ప్రయత్నించుచు. దీనివలన ఏయుద్యమమైనను ప్రతివానికెని కష్టముగనుండును. విద్యాభ్యాస సంపద ఆరోగ్యమున్నవారు కొంతవరకు పైకిరావచ్చును. కాని అసహసంఘనిర్మాణము అటులనే నిలబడియున్నది. అందులో మార్చేమియు రాలేదు. సాధారణముగ సంఘములో ఒక్కొక బాతివారిని ఏకముజేసి ఇతరులతో విడిగా నేర్పాటుజేసి విభే దముతో నేర్పాటుచేయు ముఖ్యపాతకములు ఏవియు విడుచు న్నట్లు సాక్ష్యము కనిపించుటలేదు.

ఫ్రెంచి తురుష్క సంబంధములు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

ప్యారిస్, ఫిబ్రవరి 7:—సాంప్రదాయముగ వచ్చుచున్న ప్రాంతో తురుష్క ప్రైత్రిని సాగించుటకు తర్కీగోరుచున్న దని క్రొత్త తురుష్కరాయబారి తన అధికారపత్రములను ఆందజేయనపుడు ఫ్రెంచి రెపబ్లికు అధ్యక్షునకు తెలియజేసిరి. ప్రాచ్య దేశమున యూరపు నాగరిక ము ను తురుష్కులు గాపాడి విస్తరింప జేయుచున్నారనిరి. ఫ్రెంచి వికాసము తర్కీలో విద్యావిషయములో మహాపకార మొన ర్చుచున్నదనిరి. రాజకీయములందు తురుష్క ప్రజలు ఫ్రెంచి విప్లవసిద్ధాంతములనుండి గ్రహించినది. ఈప్రస్తుత తురుష్క రిపబ్లికు ప్రభుత్వము నేర్పాటుజేయుటలో ఫ్రెంచి విప్లవసిద్ధాం తములనే ఆదర్శముగ గొని తమ కది సరిపడునని ఎంచి తమ ఆశ యములకు సరిపోవునని గ్రహించి ఏర్పాటు జేసెతిమనిరి.

ఫ్రెంచి అధ్యక్షుని ప్రత్యుత్తరము

తర్కీ ఫ్రెంచిసంబంధములు రాచకీయములందు మరల చక్కగ ఏర్పడెనని సంతృప్తిని దోహద్యగారు, అధ్యక్షులు తెలియజేసిరి.

తర్కీ ప్రతివాని స్వాతంత్ర్యమునకు ఒకపరిమితియుండు నని జ్ఞాపక ముందుకొను గ క యనిరి. లాసేను ఒడంబడికను విశ్వాసముగ తురుష్క ప్రభుత్వమువారు అనుసరించెదరు గాక యనిరి.

వెల్లింగ్టన్ సీని మా

మాంటు రోడ్డు, మద్రాసు

7-2-25 శనివారమునుండి 18-2-25 శుక్రవారమువరకు

యూనివర్సల్ సీనియలు

ది ఘోష్టుం సి టి

కడపటివారము

అతిమూత్రవ్యాధిచే గలిగిన

బలహీనతకు అమోఘమైన చికిత్స

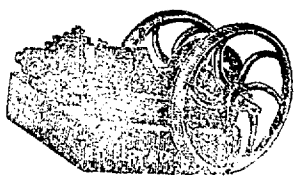
తిరునల్వేలిజిల్లా, కృష్ణాపురం, కాపురములను ప్రస్తుత ము చెన్నపురి, బాల్జిటపున ఆర్యునియ్ విశి, 72 వ గృహ మునందున్న పండితస్వామి శ్రీనివాసయ్యంగార్లవారు అతి శీఘ్రకాలములోనే, నేను భుజించు ఆహారముచే నావ్యాధిని, ని వారణచేసినందుల కెంతయు కృతజ్ఞుడను. నేను అతిమూత్రవ్యాధి వలన కలిగిన బలహీనతచే చిరకాలమునుండి బాధపడుచుంటిని. 15 దినములలో ఆయన చికిత్సచే నావ్యాధి నివారణమై ఎ ప్పటిమనిషివైతిని. నాకు, ఆలోపేతిక్కు మొదలైనవందులేని యును పనిచేయ లేదని చెప్పచున్నాను.

హెచ్. బి. శంకరరావు,

ఇకకంటాపు సత్యయ్యర్ మైలాపూర్, మద్రాసు, 25-8-24

వారి సలహాకట్టు మురు 15

7-2-25

మేషి నరి ఆచుకము

ఈ దిగువ తెలుపబడిన ఎంజనులు మాలిందను ఆఫీసునుండి
మాకు వచ్చియున్నవి.

- ఒక 65 బి. హెచ్. పి. రఫ్ట్ (కూడుతయిల్ ఎంజను సి. సి. మాదిరి బొటర్ చేరింగు, పెల్లుపార్డుతో సహాగలది.
- ఒక 50 బి. హెచ్. పి. బ్లాక్ స్టాక్ ఆయిల్ ఎంజను ప్రాతమాదిరి.
- ఒక 80 బి. హెచ్. పి. బ్లాక్ స్టాక్ ఆయిల్ ఎంజను, ప్రాతమాదిరి.
- రెండు 28 బి. హెచ్. పి. ప్రాతమాదిరి. హార్డు వర్క్ ఆయిల్ ఎంజను, పెల్లుపార్డులు, ప్రతియొక్కటికి 2 సైచ్చులు గలదు.
- రెండు 20 బి. హెచ్. పి. ప్రాతమాదిరి పైన తెలుపబడిన హార్డు వర్క్ ఆయిల్ ఎంజనులు.
- ఒక 24 బి. హెచ్. పి. ఎలక్ట్రిక్ మాదిరి బొటరు చేరింగులది. పెల్లుపార్డు, పైకింగు మొదలగువాటితో సహా.
- ఒక 17 బి. హెచ్. పి. కూడు ఆయిల్ ఎంజను.
- ఇవిగాక పార్టర్లుల్ స్టీము ఎంజనులు, పంపులు, హార్డ్ వేర్ క్రష్టింగు మెషిన్, కంసాలీలు, నగలవర్తకులకు కావలసినవలె, వైర్ మెషిన్లు, తేలిలు, డ్రైలింగు మెషిన్, రైనుఫోల్డ్ రులు నెం. 1, 2, 7 అందుకు సంబంధించిన పరికరములు, దొంగలప ఆసాధ్యమైనట్టియు, నిప్పు తగిలితగు చుడనట్టి ఇతరప పైర్లు (వర్క్ షేపు) ఆఫ్రియన్ షేక్. జిన్నింగు మెషిన్లు, అన్ని రకముల మెషిన్లకుడ మావద్దనున్నవి

Telegrams "ENDEAVOUR" Madras
London Office
16, Viaduct House.

B. D. BERY & Co.,
Engineers Machinery Merchants &
Government Contractors,
8, SEMBUDOSS STREET, MADRAS.

ది లక్షి ఇన్సురెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్.

హెడ్ క్వార్టర్స్:—10, నెస్ బెట్ రోడ్, లాహూరు.
చెన్నై రిజిస్ట్రేషన్ నెంబరు:—డివిజన్ ఏజెంట్లు

- మిస్టర్ కె. నదాశివరావు, టెంపిల్ బిడి, కాకినాడ.
గోదావరి, కృష్ణా జిల్లాలు.
- మిస్టర్ మదూరు నారాయణ రెడ్డిగారు, ముద్దూరు, కడప జిల్లా.
బళ్లారి, కడప, కర్నూలు, అనంతపురం జిల్లాలు.
- మిస్టర్ టి. శరవణంగారు, ప్రొప్రైటరు మెనర్స్, టి. శరవణం అండుకో లాండ్సు డౌనిబిల్లింగు, మైసూరు.
మైసూరు, కూర్గ రాజధానులకు.
- మిస్టర్ టి. ఆర్. భాస్కర్లు 5009 సెకండు జబారు సెకండ్రాబాదు.
హైద్రాబాదు సంస్థానమునకు.

పైన తెలుపబడిన జాగాలలో నబ్ ఏజెన్సీ కావలసినవారు నదరు డివిజన్ ల ఏజెంట్లకు దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను. ఇతరజాగాలలో కావలసినవారు ఈ దిగువ చిరునామాలకు పంపుకొనవలెను.
పండ్ల త. సంతానం. తేక లోకల్ అడ్వైజరీ ఆఫీసు,
మేనేజింగు డైరెక్టరు, లాహూరు. 16, సుంకురామ శెట్టిబిడి, హైద్రాబాదు.

ఉత్తరములు వ్రాయు పద్ధతినిగురించి ఏల కలత జెందెదరు?

కె. ఎమ్. బెనర్జీగారు

WIDE-WORLD ENGLISH CORRESPONDENCE

సహాయముచే సదరు విధమున చక్కగా నేర్చుకొనడు.

ఉత్తరములు వ్రాయుపద్ధతులను గురించి పూర్తిగా అన్ని విషయములను గల గ్రంథము.

విషయములు:—వ్యాకరణము, భాషా సంప్రదాయములు మొదలగువాటినిగురించియు, ప్రాక్టికల్ లెటర్-రైటింగు అంతు జనరల్ ఉపాధ్యాయము కుల్లముగా వ్రాయబడిన పూర్తి అధ్యాయములు గలవు. ఇవిగాక అన్ని విషయములనుగురించి మాదిరి ఉత్తరములు, వ్యాపారసంబంధమైన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు మొదలగునవి విశేషముగా గలవు. చిన్నవర్తకమునకుసంబంధించిన వర్తకుల ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు, కోర్టులు, ఇన్ కమ్ ట్యాక్సు, మునిసిపాలిటీ కుటుంబము, బడి మొదలగువాటికి సంబంధించిన ఉత్తరములు, వ్యాపారమునకు సంబంధించినవియు, సామాన్యమైనవియు యందు లో గలవు. ఇది విద్యార్థులకు మిక్కిలి అమూల్యమైనది. ఒకటికి ధర రూ. 1-12-0. వి.పి. తపాలఖర్చు ప్రత్యేకము. ప్రతివోల్యుమ్ ఏజెంట్లు కావలెను. "ఉత్తరములు అంగ భాషలోనే వ్రాయవలెను."

INDUSTRY OFFICE (Book Dept.) 22, SHAMBAZAR BRIDGE ROAD CALCUTTA

మహర్షిదేవేంద్ర నాథ ఠాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గ్రంథకర్త:— మొక్కపాటి రామమూర్తి గారు)

- వరివ్యక్తియు ముఖ్యముగా చదువ తగినది. 214 పేజీలు } ధర రూ 2 8 0
- నిండుక్యాలికోబైండు ఫెడర్ వైటుకాగితములు } పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.
- అంధ్రోద్యమము-మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాజనసభల ఆహ్వానసంఘాధ్యక్ష } ... 1 8 0
- అధ్యక్షకోవన్యాసములు తీర్మానములు చిత్రపటములు కలిగినది } ... 0 4 0
- శ్రీ గురుబోధామృతము అను వేదసారగ్రంథము శిక్షిపాటలు, } ... 0 4 0
- శ్రీమతి కట్టమంచి తిరుమలమ్మగారు వ్రాసినది. } ... 0 4 0
- తత్వమచంద్రిక ... వెల 1-0-0 | సటికా అష్టాశ్చబిండామణి 0-12-0
- ఆరాధనవిధి 0 4 0 ఆత్మజ్ఞానా సంఘము (కేరీము విడిచిన రిరువాల ఆత్మస్థితి) 0 8 0
- పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము ఆంధ్రవత్తికార్యాలయము, 7, తంబు శెట్టిబిడి, మద్రాసు.

బర్మా జాతీయవాదులు

రంగూను, ఫిబ్రవరి 7 — ఆఖిలబర్మాసంఘముల కార్య నిర్వాహకవర్గ కార్యదర్శియగు యు. వ్యాను తరగా రొకప్రయ రణమూలకముగా నిట్లు తెలుపుచున్నాడు. జి. సి. బి. యే సంఘ మువారి యధ్యక్షుడగు యు. భిట్. హైయింగుగారు సంఘము వారి సలహా నంగీకరించెద. మనీ వ్రాసియిచ్చినటులు తెలుపు చున్నాడు. సంఘమందు స్వర్గ యధ్యక్షునికీ, సంఘసభవారికిని శేషాభిప్రాయములవలన గలిగినదనియు తెలిపిరి.

ఆఖిల బర్మా జాతీయసంఘమువారికి సమాధాన మిచ్చుచు భారత ప్రభుత్వమువారు బుధగయ విషయము, వెనుకజేసిన నిశ్చయము మార్పజాలకనియు, నీవిషయము పూర్తిగా తత్సంబంధము గల సంఘములవారే జూచిని, తగియదలం దీర్చి కొనవలయు నని తెలిపిరి.

నర్సింహన్

(బుంగారు చేరినది)

ఇది నరముల బలహీనతకు, సంసార సౌఖ్య మునకు చిక్కిపోయిన వారికి, రక్తమును శుభ్రప రుచుటకు శ్రేష్ఠతమమైన ప్రస్తుతకాలపు టానిక్. నపుంసకత్వమును పోగొట్టును. నిరపాయకరమైనట్టి ప్రసిద్ధమైన ఔషధరాజము. ఎప్పుడును ఆశాభంగ ము గలుగదు. దీనితో వైకి కస్తూరి తైలమును వాడవలెను. ఈతైలమును వాడినవారికి తప్పక మంచి గుణము గలుగును. ప్రతి మోతాదునందును పుష్టి గలదు. ఉష్ణముచే గలుగు బలహీనత, ఆయాసము, నరముల బలహీనత మొదలగునవి మాయమగును. ఇది జీవితమునకు అమృతప్రాయము వంటిది. ఒక నెలకు సరిపడు నర్సింహన్ ఔషధము ధర రూ 5- సాధారమైన బలహీనతకు లేక నపుంసకత్వమునకు వైకివాడుటకు తైలము ధర రూ 2-8-0 రెండుచేరి 7-0-0 లెఫ్టివెంటు జి. తాయి తాడికాటల్:- నర్సి నసును, తైలమును వాడుటచే రోగికి మంచి గుణ ము గలిగినది. మిస్టర్ ఎన్. ఆర్. రావు, డెపుటి మాజిస్ట్రేటు, నెల్లూరు "నాకు మంచిగుణము గలిగి నది."

మిస్టర్ డబ్ల్యు. బి. మద్రాసు:- "యిప్పుడు నేను తూకమునందు 2 పౌనులు హెచ్చియున్నాను; మిస్టరు కార్లరు, బాంబాయి:- "చాలాఅద్భుత మైనది."

డాక్టరు ఎన్. మాస్సి, ఆహమదాబాదు:- "స్వ్యార స్తీనియా రోగికి చాలమంచిది." ఈదిగువ తెలుపబడిన చోట్లలో దొరకును.

Behar Chemical Works Bhagalpur & Mihijam.
Tele. Add :-Chemists, Bhagalpore & obtain from
Agents :-Messrs. W. E. Smith & Co., Ltd. Madras.
Branches at Vepery, Esplanade & Ootacamund.

బాపట్ల నలుకోర్కుల్

OS 4-23

వాస్తు:—చుండూరు సాంబయ్య
అంతు
ప్రతివాలు:—రాళ్ల మల్లి కోటయ్య వగయి
రాలు.
యీసంబంధంలో ప్రిమిషనరీ శిక్షిని ఫయిన్లు డ్రీకిగా మార్చించ గలదలకు పీటిషను దాఖలు చేయగా నోటిసు ఇమి త్తము 10-2-25 వాయిదా చేసినారు. గనుక ఆక్షేపణయున్న మర్ల ఆతేది 10 గంటలులోగా బాపట్ల నలుకోర్కులవచ్చి ఆక్షేపణ తెలియపర్చుకోవలెను. లేనియడల ఎక్ నోపార్టి చేయు మరు అని యిందుమూలంగా తెలియ చేయుట కయినది
ప్రయాగరావువయ్య
వాదితరపు వక్టీలు
1-2-25

EVANS

ఇవాన్సు లైమ్స్ అండు గ్లిసరైన్

ఆకస్మాదీయమైన వెంట్రుకలు గల తల

గలిగియుండుటకు లైమ్స్ అండు గ్లిసరైన్ ను విశుదక ఉపయోగించిన చాలును. ఇది వెంట్రుకలకు నునుపును, కాంజినియిచ్చుచు దినమంతయు వెంట్రుకలను పొంపుగానుంచును.

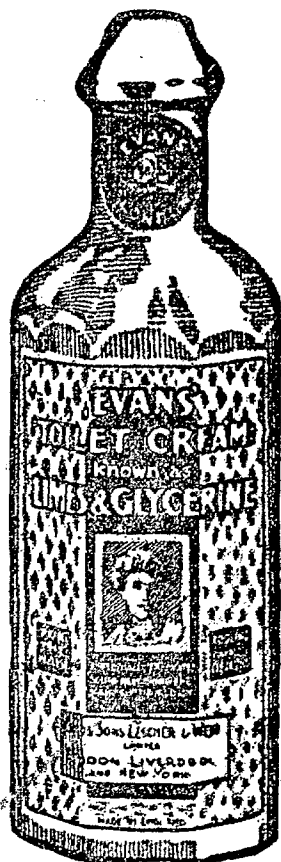
ఇవాన్సు సన్స్. లెక్కర్ అండ్ పేజ్,
లిమిటెడ్.

లండన్, అండు, లివర్ పూల్

ఇండియాలోనుండు ప్రతినధిపతిలాసము

పోస్టుబాన్సు నెం 313

బొంబాయి.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ శాసన సభలోని కలన వలలు!

లైబ్రరీ లకు

సంవత్సరాది బహుమానము

50 పుస్తకములు

రూ 25 లు మాత్రమే

రూ 50 లు విలువగలవి

సంవత్సరాదివరకే లెగింపునెల

ద రోజు 10 లు అడ్వాన్సును సమీప రైలుస్టేషను తెలుపవలెను.

రూ 0-1-0 బిల్లు పంపినచో గ్రంథములల్ని పంపెదము.

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథమాల, కాకినాడ.

రోజుకు రూపాయి 3/- లను గడించవచ్చును.

మాదర్బారు ఆటోస్టేషన్లు

ఉపయోగించి ఒకరోజుకు రూపాయి 3/- లను గడించవచ్చును. అనుభవము అనవసరము, దూరమునుగురించి ఆటో చించవలసివదిలేదు. నేడే ప్రాప్తమైనవకు వ్రాయుడు.

GENZ WHEELER & Co.,

3, Commercial Buildings, Clive St, Calcutta
or 8, Broadway (Upstairs) Madras.

విద్యార్థులు కావలెను.

వాలాజా రోడ్డులో నెం 57/58 లు గల మా నూతన, విశాలమైన కట్టడమునందు మోటారు వడుపుటకు, మెకానికము నేర్పుకొనుటకు విద్యార్థులు కావలెను.

15000 చదరపు అడుగుల విస్తీర్ణముగల స్థలములందు.

తక్షణమే తెలుగు, ఆంగ్ల ప్రాప్తమైనవకు వ్రాసిన పంపబడును.

తండ్రినిలాసము:—మోటోస్కూల్	} శ్రీరామ్ మోటారు స్కూలు, మద్రాసు.
తెలిఫోను:—నెం 1444	

కాకినాడ

మ్యూనిసిపల్ బడ్జెటు

కాకినాడ, ఫిబ్రవరి 4:—1925-26 సం॥ మునకు బడ్జెటు ఎస్టిమేటును కాకినాడ మ్యూనిసిపల్ సంఘమువారు రూ 4, 79, 652 లకు జేసిరి. అందు రూ 76, 852 లు సంవత్సరాంతమున నిల్వయుంచుననియు సామాన్య అకౌంట్సు రూ 2,05,210 అన్న, వ్యయము రూ 1,97,590 అన్న సంవత్సరాంతమున నిల్వ రూ 84,472 అన్న ఉండునని బడ్జెటుచేయబడినది. ఇదిగాక “కాపిటల్” అకౌంట్సు గాంధీగర్భలముల అమృతపునామ్యు రూ 69,990 బాంకిలలో నిల్వచేయబడినది. త్రవర్సుకు రూ 27,184 లు వ్యయపరచుటకు ఉద్దేశింపబడినది. ఆదినరీ కాపిటల్ వ్యయమును సామాన్యమైన త్రవర్సును నత్సరాంతమునకు రూ 50,255 లుంచును. అందు రూ 15,000 మార్కెటుఫండును నూటికి 10 వంతున నిల్వకేంద రూ 18,520 అన్న జోగా కేపించిన రూ 15,728 అన్న క్రొత్త ప్రపాజిట్సుకు వీర్పాటుచేయబడినది. అవేమనిన - రోడ్లకూలములు లక్షలకును బాగులుచేయుటకు రూ 4000 మునుకూలములు బాగులనిమిత్తము రూ 2000 మందినీళ్లపైర్చునిమిత్తము రూ 1500 వాటర్ వర్కు కాంపౌండుగోడ ఎత్తుచేయుటకు రూ 1000; మ్యూనిసిపల్ ఆఫీసుకు కాంపౌండు గోడకట్టుటకు రూ 1000, ఆఫీసుకు గుట్టపుకాలనిమిత్తము రూ 500, చాలాకీచెలువువద్ద పార్కునిర్మించుటకు రూ 500; ఒక ఓవరుని యగున నె 1 కి రూ 60 ల జీతమువీడ కి నెలలు పెంపొర రీగానియమించుట; మ్యూనిసిపల్ టీచర్సు, గుమాస్తాలు, బంట్రోతులు, పాకీవాండ్లు మొదలగు వారికి జీతముల అభివృద్ధిచేయుట.

ఈ మ్యూనిసిపాలిటీకి యిప్పుడు అప్పుతీర్చవలసినది రూ 29,850 ఉన్నది. ఇది 3,4 సం॥ ములలోపలతీరును. రోడ్లకూలములు కట్టునిమిత్తము రూ 15,000 లు బదులు యిప్పుడు గవర్నమెంటును అడుగుటకు తీర్మానింపబడినది. ఇది ఇకపూర్వము ప్రకారము తీసికొనబడును.

పట్టణమునకు త్రవర్సును చివరభాగమునను పోలీసుధిక్షయ్యలెన్లకు మందినీళ్లనొట్టుములు చేయుటకు రూ 16,800 కు ఎస్టిమేటు సాంక్షిక కాబడినది. ఈసామ్యు పోలీసువాకే భరించెదరని తెలియుచున్నది.

పగటి పాఠశాలలలో పనిచేయు ఉపాధ్యాయులను రాత్రిపాఠశాలలందును, రాత్రిపాఠశాలలందు పనిచేయు ఉపాధ్యాయులను పగటి పాఠశాలలందును నియమింపగూడదని మ్యూనిసిపల్ సంఘమువారు తీర్మానించిరి. ఈమాత్రము ప్రస్తుతము పనిచేయుచున్న వారికి 1925 సం॥ ఏప్రిల్ 1 వ తేదీనుండి అన్యయించును. (స్వకీయవిలేఖ)

రాత్రిపున ప్రభువుగారు

లాహోరు, ఫిబ్రవరి 5:—ఈగ్రామమునకువచ్చినవర్సనేవానాయకుడగు రాత్రిపునప్రభువు, వివిధ నేనలను, పైనిక యాను పక్షులను, మొదలగువాటిని బరీక్షించెను. సాయంకాలము పోలోపండులలజూచిరి. లక్ష్మీవారమునాడు మరొకని నేనలం బరీక్షించి, సాయంకాలము పోలోపండులల జూచెదరు. కేవిచ్చుటవండి బయలుదేరెదరు.

జనరల్ బాబుగారు, భార్య 10 వ తేదీని వచ్చి 18 వ తేదీ వరకు ప్రభుత్వనుంచెరముండుదెదరు.

ఒడలు

బొంబాయి, ఫిబ్రవరి 5:—నార్తరామోడగతమాసము 31వ తేదీ యంత్రములతో బొంబాయినుండి బయలుదేరి, యేడెనురేవుస్థలము బుధవారము సాయంకాలము గం 8-30లకు జేరెను. సాయంకాలము గం 7 లకు బయలుదేరెను.

‘దేవస్థా’ యువగోడ గతమాసము 29వ తేదీయంత్రములతో లండనునుండి బయలుదేరి పోర్టుస్మెడ్డను బుధవారము పూర్వాహ్నము గం 11 లకువచ్చి, సాయంకాలము గం 8 లకు బయలుదేరెను.

‘కేప్తేయ’ యోడ యాంగ్లదేశమునకు బోవును నూయజు కాలవవద్దకు బుధవారము ప్రార్థువచ్చెను.

‘ఎల్మిక్స్’ ఓడ

రంగూను, ఫిబ్రవరి 5:—ఈయోడలోని యువ్యోగులవద్దనుండి సాక్ష్యములు పుచ్చుకొనుచున్నారు. పూర్తియగు సాక్ష్యములు బొంబాయిలో దీసికొనుచు, వీరు కలకత్తామీదుగా బొంబాయి జేరుదురు.

6-వ వాయిదా నూలు పంపిన సభ్యులు

సం. పంపినవారిపేరు	జిల్లా	రిజిస్టరు నెంబరు	గజములు	నూలు నెంబరు
1 దేశ్ భారత కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు	మద్రాసు	2	2280	25
2 ఆంధ్రప్రదేశ్ దుర్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య	ప.కృష్ణ	4	2000	12
3 గొల్లపూడి శివారామశాస్త్రి	గుంటూరు	7	2000	28
4 ముప్పిడి లక్ష్మీనారాయణ	ప.గోదావరి	16	2000	15
5 నూమిడి లక్ష్మీపతి	గోదావరి	17	2000	80
6 గూడూరి రంగయ్య	"	22	1000	20
7 రాచర్ల నారాయణరావు	"	80	2000	24
8 క్రొవ్వెడి లింగరాజు	"	89	1000	24
9 నూచిరాజు రామచంద్రమూర్తి	"	44	2000	82
10 గడిగపాటి అంజనేయనార్యప్రకాశరావు	"	46	2000	19,24
11 పెదపాటి వెంకటనార్యప్రకాశరావు	"	55	2000	30
12 రాయప్రోలు లక్ష్మీనారాయణ	"	61	2000	16
13 చెన్నేటి సత్యనారాయణ	"	62	1160	12
14 సబ్బిపేట వెం. ను. కృష్ణారావు	"	64	4000	81
15 బోడా వెంకటరత్నం	"	75	1677	22
16 గోడేటి వెంకటాచార్య	"	100	2000	16
17 చేబియ్యం సోమయ్య	"	138	1325	89
18 తల్లాప్రగడ ప్రకాశ్ రాయుడు	"	159	2000	19
19 తణిక్కల్ రామకృష్ణరావు	"	169	2000	20
20 అల్లూరి వెంకటరఘనరాజు	"	178	2000	88
21 మల్లాది రామమూర్తిశాస్త్రి	"	180	2000	82
22 సాగి కృష్ణంరాజు	"	189	4050	16
23 ధన్వంతరాజు రంగారావు	"	205	2010	14
24 కంభంపాటి నమ్మనరసింహంసోమయాజులు	"	257	1950	18
25 ఇటికాల సుబ్రహ్మణ్యం	"	272	2000	88
26 కూరాడ పీఠరాజు	గంటాం	324	2000	22
27 వారణాసి సత్యనారాయణ	గుంటూరు	350	1880	15
28 యెల్లపెద్ది వెంకటసుబ్బారావు	"	362	1206	10
29 రావూరి రంగారావు	"	364	2432	16
30 చిలమూరి నార్యప్రకాశం	"	368	2000	29
31 రావు వెంకటరాయణం	"	371	2000	78
32 వేముల వెంకటప్పయ్య	"	378	1580	20
33 మంతెన నాగరాజు	"	379	2000	14
34 పత్రి అనంతరావు	"	392	2500	29
35 జేచిరాజు కృష్ణమూర్తి	"	399	2000	9
36 ఇటికాల రామశాస్త్రి	"	424	2000	16
37 మంతెన సుబ్బరాజు	"	443	1410	54,110
38 దొంతిరెడ్డి రామిరెడ్డి	"	467	2120	20
39 రావెళ్ల అంజయ్య	"	500	2000	17
40 అమ్మిరాజు హనుమంతరావు	"	506	2000	25
41 మండవ నాగయ్య	"	570	2000	88
42 ఓలేటి వెంకటసుబ్బయ్య	"	578	4070	18
43 కూరపాటి సముద్రయ్య	"	597	2000	82
44 కోదారి నరసింహారావు	తూ.కృష్ణ	670	2000	28
45 గొల్లపాటి వెంకటసుబ్బయ్య	"	704	2000	16
46 గుళ్లపల్లి వెంకటసుబ్బయ్య	"	707	4000	18
47 చండ్ర గురవయ్య	"	719	2500	26 to 42
48 చాపరాల సత్యనారాయణ	"	728	2000	44
49 దుర్గిరాల నరసింహం	"	739	2000	81
50 " రాఘవచంద్రయ్య చాదరి	"	742	2000	19
51 దేవులపల్లి స్వామినాథశాస్త్రి	"	745	11	85 to 57
52 పేరపనేని అన్నపూర్ణమ్మ	"	805	4000	24
53 ఉప్పలూరి ము. తేంరాజు	"	806	500	28
54 సుకేంద్ర కృష్ణమూర్తి	"	821	2100	12
55 జొన్నపిత్తుల కుటుంబం నుబ్బారావు	"	849	1100	15
56 యార్లగడ్డ వెంకటసుబ్బయ్య	"	861	2000	24
57 ఆయాచితుల లక్ష్మీనరసింహాచార్య	"	888	2000	18
58 భాస్కర్ల యిశ్వరయ్య	మద్రాసు	989	1500	80
59 టంగుటూరి ప్రకాశం	"	940	7560	24
60 టి. వి. ఆర్. కృష్ణారావు	ప.గోదావరి	976	1100	25
61 దండు నారాయణరాజు	"	1007	2280	14
62 పోడూరి పేరరాజు	"	1009	2000	20
63 టి. సోమయాజులు	"	1080	1215	19
64 కలిండి నార్యనారాయణరాజు	"	1089	2000	18
65 శివుడు శివరావు	"	1048	2000	24
66 నడంపల్లి వెంకటరామరాజు	"	1064	1000	22
67 మారేపల్లి రామచంద్రశాస్త్రి	విశాఖపట్నం	1074	2000	24
68 మ. కోడండరామస్వామి	"	1076	1000	28
69 కోట్ర సోమసుందరం	"	1077	2400	37
70 భమిడిపాటి చినయ్యనారాయణశర్మ	"	1090	2000	22
71 వసంతరావు బుచ్చిసుందరరావు	"	1094	1000	80,95,98
72 మరింగంటి భట్ల నరసింహాచార్యులు	"	1108	2000	22,81

జాతీయత సాంఘిక ప్రాతినిధ్య సమస్య

సత్యమూర్తి, రామలింగారెడ్డిగార్లు
ఉపన్యాసములు

మొన్న సాయంత్రము గోఖలేవాసంతు ఎస్. సత్యమూర్తిగారు "డిల్లీ ఐకమత్య సభాసంతరమును" విషయమున ఉపన్యసించి సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము గూర్చియు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యపద్ధతి ఐకమత్యమున కెట్లు ప్రతిబంధకముగా నున్నదో తెలిపిరి. కట్టుబడి రామలింగారెడ్డిగారు అధ్యక్షులుగ నుండిరి.

అధ్యక్షుని ప్రారంభోపన్యాసము

సి. ఆర్. రెడ్డిగారు సభాప్రారంభోపన్యాసమునందు సంఘభేదములు, ప్రాతినిధ్యము గూర్చి యిట్లు చెప్పిరి: ప్రస్తుతము అన్నిటిలో ముఖ్యమైనది హిందూమహమ్మదీయ సమస్య. ఈరెండు సంఘముల మధ్య ఐకమత్యము కుదుర్చుటకై చాల యత్నములు జరిగినవి. లక్షి బడంబడిక యిరుపక్షములవారికి సమ్మతి కుదురుటకై జరిగినది. అట్టి బడంబడిక కుదిరినంత మాత్రమున జాతీయైక్యత కనుగొనముగా నుండునని అంతమాత్రము చాలునని భావించబడెను. కాని దాని ఉపయోగము కొంత అనుభవముపై వెల్లడి అయినది. ఆ బడంబడిక యెట్టి సమరసభావములపై నాధారపడి యుండెనో మొన్న టిసభలో నాయకు లొకరు హిందూమహమ్మదీయులగూర్చి చెప్పిన "బద్ధవైరముగలవి. తెండుపక్షములు" అనుటను బట్టియే తెలియగలదు. మహమ్మదీయులు హిందువులు అట్లువిరుద్ధపక్షములుగా భావింపక ఇరుగుపొరుగుల నుండునని ఒక్కజాతివారి గనే భావించుకొనుచుండిన గాని యీ సమస్య పరిష్కరింపబడదు. వీరిరువురను ఒక్కరాజకీయసంస్థసభ్యులుగా నుండుట యెట్లని విచారించవలసియున్నది. వేర్వేరు పక్షములు మతముల వారికి ప్రత్యేకసంఘములు సంస్థలుండినను వాటిన్నిటి ద్వారా జాతీయైక్యతకు, సమాన పౌరస్వత్వపు హక్కుల స్థిరపరచుకొనుటకు పాటుబడునట్లు జేయవలెను. హిందువులకు మహమ్మదీయులలో ప్రత్యేకస్థానములు సంఘభేదముల ననుసరించి ప్రత్యేకించి నను, వారి ఎన్నికలుమాత్రము సమిష్టి నియోజకవర్గమునందు జరుగవలెను.

జాతీయములు సాంఘిక పక్షపాతులు లోలగిపోవుటకు చాల యేర్పాటులు జేయవచ్చును. అందొకటి కాసనసభ తెండురకములుగా విభజించి యుండుట. ఒకసభయందు సామాన్యముగా ప్రజలందరి తరపున ఎన్నుకొనబడు సభ్యులుండునది. రెండవది వివిధసంఘముల ప్రాతినిధ్యము వహించునదియు ఇట్టి పద్ధతి యుండుటవలన సంఘముల యభివృద్ధికి గాని మతముల పోషణకు గాని యెట్టి అడ్డంకియు నుండదు. సాంఘికవాదులు యెంతసేపు తమ సంఘముకొరకే వాదించుచుండును. జాతీయవాదులకు మాత్ర మట్టి సంఘభేదమునను లేదా? వారికి గలదు. కాని వీరు ఎక్కువగా దేశముకొరకు పాటుబడుదురు. వారి ఆదర్శము దేశీయభివృద్ధి సాంఘికవాదులట్లుగాక తమసంఘమును దప్ప యితరవిషయముల తలపెట్టదు. ఎవరిసంఘముల గూర్చి వారు పాటుబడలేదని నేననను. వారిసంఘమునకు కావలసినదంతయు వారు కొరవచ్చును. కాని అంతన్న ముఖ్యవిషయమును జాతీయభివృద్ధి మాట మరువరాదు. వారోక్తలన్నియు సమకూడినదికదా సంకల్పింపి యూరకుండురా? ఏసంఘమున కాసంఘము పాటుబడుటయే ముఖ్యదర్శనముగా నుండుకొనుట వలన అభివృద్ధిలో పాటు అంకితకలహము లంకురించును. మనదేశ మిప్పుడు నిరంకుశప్రభుత్వమువారి కట్టియడ్డులేక, ప్రజల నుత్సాహవంతులుగా చేసి కార్యము సాధించుటకుతగిన ఉద్యమమేదియు లేక, సంఘభేదములు ప్రజలి పక్షభేదములు విజృంభించి చాల హింసదీయించుచున్నది. ఇట్టిసమయమున దేశీయతెల్లరును హిందువులు మహమ్మదీయులను సంకుచితపక్షి గలిగియుండక, భారతీయు లనువిషయము గుర్తించి భారతదేశమునకై పాటుబడవలెను.

అనిజెప్పుచు రెడ్డిగారు డిల్లీసభలో ఆంగ్లోఇండియను సంఘప్రతినిధియగు డా|| దత్తాగారు చెప్పినభావముల నెంతయు మెచ్చుకొనిరి. ఆయన స్వసంఘమునకే ప్రత్యేక పౌరస్వములను గొరలేదనియు, అంధు ఏకాభిప్రాయము గలిగి పనిజేసిన అంతయే జాలుననియు గోచెను.

సత్యమూర్తి గారి ఉపన్యాసము

సత్యమూర్తిగారు డిల్లీలో ఐకమత్యసభ ఉపసభ్యులు వారు పరిష్కరింప నున్న క్లిష్ట సమస్యలను

రంగూను ఫిబ్రవరీ:—కన్యాకుమారియగ్రమువద్ద మొట్ట
తొట్టిన 'వాత్సులా' యనునొక ఆశ్రమానుండి వివశ్యము
దీసికొని యారుకోజుల క్రైస్తవ యలుదేశము, ఓడయందు
ఉరిగు మునుష్య బుద్ధిగృహమున వివశలరు, 1899 టన్నులవరు
పుగల సామానులుతీసికొని పంపుమందెను.

THE ASIATIC GOVERNMENT SECURITY LIFE ASSURANCE CO., LTD.,

(Formerly, Mysore Government Security Life & Marriage Assurance Co., Ltd.)

HEAD OFFICE: ASIATIC BUILDINGS, MYSORE (SOUTH INDIA).

Capital (fully subscribed) ... Rs. 5,00,000

" (Paid-up) about ... " 3,50,000

Government Securities held .. " 2,10,000

Life Insurance Policies issued .. " 25,00,000

Annual Premium Income .. " 1,00,000

Funds invested on Immoveable properties ... " 1,25,000

Necessary Security Deposit furnished to the Government of India as per Indian Life Assurance Companies Act 1912.

Loans granted to Policyholders and Bondholders from the available funds under the Property and Personal Investment Schemes.

Next Drawings for Granting Loans to Bondholders on 31st July 1925 and 31st January 1926.

WANTED AGENTS EVERYWHERE ON LIBERAL TERMS.

Apply for particulars to:-

V. Rangaswamy Esq. B.A., B.L.,

Secretary, Asiatic Buildings,
MYSORE.

D. Rodgers Esq.,

Chief Agent, Mysore Province,
MYSORE.

Messrs.

P. K. Rau & Sons.,

Chief Agents, Madras Presidency,

289, Tambu Chetty St., Madras.

సరసము

దృఢమైనది

నమ్మకమైనది

యిప్పటికే సర్వత్రా ప్రఖ్యాతిగా వాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈవిధమున తెలుగువారికి అత్యంతమును సిద్ధముగాయ్యెను. బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కొలకతలేక సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న. శే. శ. మొదలియార్,

ఇనుపపెట్టెలు చేయువాడు,

59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

ప్రాచీనము, నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్క్సు. ఇరవే అందు బ్రాస్ ఫౌండర్లు అయి ఎంజనులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగువివిధ చేయబడుచున్న సమస్తకలవారు. రైలుమిల్లులు కావలసి నీలండ్లు, సాస్టింగు, నట్టులు, సరసముగా యివ్వబడును. శుభ్రరాయప్పి శిల్పి, పెద్దనాయకపేట. మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అర్జునయ్య, తయారుచేసి యివ్వబడును. ఈ తరములు (వాసిన బయలు) వాయబడును,

హిందూదేశీయులకు క్రొత్త హిందూదేశీయ సబ్బులు

హిందూదేశీయులకు తయారుచేయబడిన మైసూరు చందన, మల్లెపువ్వుసబ్బులను వాడినవారు వాటికిగల ఆయుర్త గుణములను గురించి ఎక్కువగానే తెలుపుచున్నారు. మీరు నేటిదినమే ఒక బిళ్లను కొని వాడినచో ఈసుప్రసిద్ధమైన సబ్బులే వాటి పూర్తివివరములను తెలుపును. విజిచేయుట వ్యయవైన నుడుగు అది ఎట్లు శుభ్రము చేయవచ్చు, అందమును గొనించునది మొదలగువాటిని గురించి తెలుపుటకు సరియైన సమాచారము చాలవు. సోపులను కాస్తాక్రమముగా తయారుచేయబడిన వాటిలో మైసూరు చందన మెంతు సోపు ఫ్యాక్టరీవారిచే తయారుచేయబడిన చందన, మల్లెపువ్వుసబ్బులే అతి శ్రేష్ఠతరమైనవని నిర్ణయముగా తెలుపవచ్చును. అవి ముఖ్యముగా హిందూదేశీయులకు తగినట్లు తయారుచేయబడినవి.

అన్ని జాగాలలోను విక్రయమునకు దొంగును

మహమ్మదు మూసా హాజి ఇబ్రాహిం అందుకో., 32, గిడ్డంగిపేట, మద్రాసు.

ది ఎంపైరు ఆఫ్ ఇండియా లైఫ్ అసూరన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్

బొంబాయి

మంచి అభివృద్ధిలో నున్నది

27 సం॥ రిములనుండి షిక్కిలి మితవ్యమును జాగ్రత్తలోను నిర్వహించబడుటచే గలిగినఫలము. (4)

నేటికి రూ 2,29,00,000 లు ఆస్తిగలదు.

ఈ కంపెనీలో తప్పక మీరు భీమా చేయవలెను.

బెంగళూరు బాంచి 152 కమర్షియల్ బిల్డింగ్, మద్రాసు బాంచి 9/10 పెకండులైనుబిల్డింగ్.

బొగ్గు విజ్ఞాన సంఘము

వంగదేశమందలిబొగ్గు ప్రశస్తము

బొంబాయి, ఫిబ్రవరి 5:—సంఘమువారియెదుట బద్ధ అందు కంపెనీవారి ప్రతినిధి ఎ. బిర్లగారు సాక్ష్యమిటుల నిచ్చిరి. "పరిశీలించినచో నేటూలు బొగ్గుకన్న వంగదేశపు బొగ్గు బాగున్నది. దెంగాలుబొగ్గునైన వైషమ్యము కొంతగలదు. అది ఖరీదు తగ్గించుటవలనను, మంచి తరహా బొగ్గునే బంపుట వలనను జోవును."

పిమ్మట బిర్లగారు, ఫాక్స్ అంతుకట్టికొని కంపెనీవారి ప్రతినిధి సాక్ష్యమిచ్చుచు, వంగదేశపుబొగ్గుతో 15 వత్సరముల నుండి వ్యవహరించుచున్నామనియు, యుద్ధసమయముందును, తరువాత కొంతకాలమును మంచిబొగ్గు పంపకపోయినను, యీ నడుమ మంచిబొగ్గునే బంపుచున్నారనియు, హిందూదేశపు బొగ్గు టన్నుకు రు 2/-లైనను తగ్గించినగాని విదేశపుబొగ్గుతో పోటీజేయలేనియు జెప్పెను.

పిమ్మట షేరియాగారు షేరియా అందు కంపెనీవారి కొత్త సాక్ష్యమిచ్చుచు వంగదేశపుబొగ్గు ఖరీదు తగ్గించియు, రైల్వేమునుగూడ కొంత తగ్గించినయెడల, విదేశపు బొగ్గుతో పోటీజేయగలదని జెప్పెను.

పోర్టుట్రస్టు అధికారిసాక్ష్యము

పిమ్మట పి. ఆర్. కే. డేలు సాక్ష్యమిచ్చుచు పోర్టుట్రస్టువారు బొగ్గును తెండర్లవ్వారా కొందురనియు, ఖరీదునందెక్కువవేతా లేకపోయినయెడల వంగదేశపు బొగ్గునకే ప్రాధాన్యమిత్తుకనియు చెప్పిరి.

మెక్సినుగారి సాక్ష్యము

జి. వి. పి. రైల్వేతరపున మెక్సిను, బర్మింగ్హామ్ సాక్ష్యమిచ్చుచు, వారి రైల్వేవారు బొగ్గు వాడకమును తగ్గించుటకు బ్రయత్నించుచున్నారనియు, కొన్ని మాతృలనలన నుమారు రు 9,000 లున్నుల బొగ్గు వాడకమును తగ్గించిననియు జెప్పిరి.

మేజరు బంకా విల్సనుగారు

కిల్లికనిక్కుకంపెనీ తరపునసాక్ష్యమిచ్చుచు, వంగదేశపుబొగ్గుకంటే, నేటూలుబొగ్గు ప్రశస్తమున జెప్పిరి. వంగదేశపుబొగ్గు తక్కువ ఖరీదుబోను, ఎక్కువ ప్రశస్తముగను నుండవలెననిరి. యుద్ధమునకు పూర్వమునప్పు బొగ్గుకంటే, తక్కువరకమిక్కుడు వచ్చుచున్నదని చెప్పిరి.

సి. డి. నానావతిగారు, హైదరాబాద్ సంఘముతరపున స్ట్రీట్ లాడుడు బొగ్గును వెకిలించెడియంత్యోగి (ట్రాన్స్ ఫర్మర్) ను ఆఫీసుకు యనవరములేదని చెప్పిరి. వంగదేశపు బొగ్గుకన్న కొన్నివిదేశపు బొగ్గురకములు బాగున్నవని చెప్పిరి. హిందూదేశపుబొగ్గు ఖరీదు తగ్గవలెననియు, రైల్వేభాగముగూడ తగ్గవలెననియు చెప్పిరి. అటులయినయెడల విదేశపు బొగ్గుతో పోటీజేయగలదు. బొగ్గుగనులపద్ధత్రభుత్వమువారు ప్రాశస్త్యమునుబట్టి యీ బొగ్గునకు సర్టిఫికేటుల నీయవలెనని చెప్పిరి. ప్రభుత్వమునాగుగూడ వీరికి సహాయముజేయవలెననిరి.

బొంబాయి, అహమదాబాదు విలులసంఘమువారు తమసాక్ష్యములను వ్రాతపూర్వముగా నిచ్చిరి. రెండుసంఘముల వారుగూడ హిందూదేశపుబొగ్గుకంటే, విదేశీయపు (నేటూలు) బొగ్గు బాగుండుననియు చెప్పిరి. విదేశీయపుబొగ్గును దీసికొని నంతశ్రద్ధ హిందూదేశమువారు దీసికొనరు. బొంబాయిమిల్లుసంఘమువారు బొగ్గునిమయమై ప్రభుత్వమువారు కాసనపూర్వకముగా గాని మరేవిధముగ గాని బోక్సము గలుగజేసికొనుటకు దని జెప్పిరి. అహమదాబాదు మిల్లువారు విదేశపుబొగ్గుమీద దిగుమతిపన్నును, స్వదేశపు బొగ్గుఖరీదు, రైల్వేయనుము తగ్గించవలెనని గోరిరి.

నేపాలు మహారాజగారి తల్లిగారి యాగమనము

బొంబాయి, ఫిబ్రవరి 5:—ఈగ్రామమునకు నేపాలు మహారాజగారి తల్లిగారు, తమవయసు పుట్టినదిన, హిందూ మహాసభవారు ఘనముగ స్వాగతమిచ్చుటకు విజ్ఞాపనపత్రము నిచ్చుటకు బదులులేదనిరి. కాని వారియూగమును, యాభిషిక్తమగుటజేసి వీలుపడలేదు. కావున మహాసభవారి తీర్మానముంజేసి మహారాజగారి యాంతరంగిక కార్యదర్శికి చెప్పిరి.

"మహారాజివా రీపురమునకువచ్చు సందర్భమున రాక్షియ హిందూమహాసభవారి తత్వంతోత్సాహముగ స్వాగత మొసంగుచున్నారు. భారత రాజ్యములో ప్రభావమయినట్టి దీనికి, దినదినప్రవృత్తమానమగుటల పరమేశ్వరుడు డనుగ్రహించుండుగాకయని ప్రార్థించుచున్నాడు"

భారత దేశమున 5,00,000 మంది కుష్టురోగులున్నారు

అన్ని మతములవాళ్లను యీ వ్యాధి వ్యాపించినది

ఇది అంటు వ్యాధి

శ్రీలకు, పురుషులకు, బాలులకు గూడ యీ వ్యాధి వ్యాపించును.

ఈ వ్యాధిని కుదుర్చువచ్చును.

దేశీయులందరూను సహాయము చేసినచో కుష్టువ్యాధి పూర్తిగా అంతరించిపోవును

దీనిని రూపుమాపుటకు శ్రీరాజప్రతినిధిగారు గొప్ప ప్రయత్నమును తలపెట్టిరి.

దానికి ధనము కావలెను మీరు సహాయము చేసెదరా?

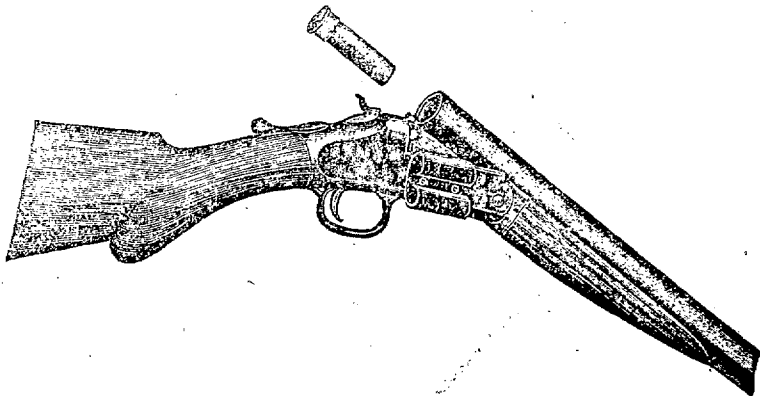
మీరియ్యగలిగిన మిక్కిలి గొప్ప మొత్తమును, చెన్నపురి గవర్నరు ప్రైవేటు క్రటరీకి గాని "హానరరీ శక్రటరీ, బ్రిటిషు ఎంపైరు లెప్సీ రిలీఫు అసోసియేషను యిండియను కౌన్సిలు థిల్లి" అను చిరునామాకుగాని పంపగోరెదము.

ఈవిజ్ఞప్తినిగూర్చి మాకు గల సానుభూతిలన మాపత్రికలో యీ ప్రకటనకు స్థలము ఉచితముగా నీయబడెను. (ఆంధ్రపత్రిక)

స్పెషల్ సింగిల్ బాల్ బ్రీచ్ లోడింగు తుపాకులు

యిప్పుడే వచ్చినవి

మూకుగాను ప్రత్యేక ఆర్డరుపై తయారు చేయబడినది.

యిప్పుడే వచ్చినవి
స్పెషల్ సింగిల్ బాల్ బ్రీచ్ లోడింగు తుపాకులు

సింగిల్ బారల్ బ్రీచ్ లోడింగు టాప్ లీవరు హామర్ ఎజెక్టరు తుపాకి 12 బోరులు, 36, అంగుళ దు. ఆ. ప్ర.
మల బారల్ 2 సాల్ కాల్క్రిడ్జి కారియర్ పైన్ తెలుపబడిన ప్రతిమలె నుండును. హామర్ గు
టన్ అందు రివ్ల్యూస్ ఆరమ్ము కంపెనీ యు. ఎస్. ఏ. వారిచే తయారు చేయబడినది. 62 8 0
ప్రైమెర్లరు తుపాకి 2 సాల్ కాల్క్రిడ్జి కారియర్ గలది. అయితే 34 అంగుళముల బారల్ గలది. 60 0 0
ప్రైమెర్లరు తుపాకి " " 32 అంగుళముల బారల్ గలది. 57 8 0
ప్రైమెర్లరు తుపాకి అయితే బరువైన బ్రీచ్, 2 సాల్ కాల్క్రిడ్జి, 36 అంగుళముల బారల్ గలది. 72 8 0
సింగిల్ బారల్ బ్రీచ్ లోడింగు టాప్ లీవరు హామర్ ఎజెక్టరు గన్ 12 బోరులు, 36 అంగుళముల
బారల్, 2 సాల్ కాల్క్రిడ్జి కారియర్, పైన్ తెలుపబడిన ప్రతిమలె నుండును. స్టీ వెన్న
ఆరమ్ము కో యు. ఎస్. ఏ. వారిచే తయారు చేయబడినది. 62 8 0
సింగిల్ బారల్ బ్రీచ్ లోడింగు టాప్ లీవరు హామర్ ఎజెక్టరు డ్రెడ్ నాట్ తుపాకి 12 బోరులు, 36
అంగుళముల బారల్ 2 సాల్ కాల్క్రిడ్జి కారియర్ స్టీ వెన్న ఆరమ్ము కో యు. ఎస్. ఏ.
వారిచే తయారు చేయబడినది. 70 0 0
సింగిల్ బారల్ బ్రీచ్ లోడింగు 12 బోరులు పైడ్ లీవరు హామర్ ఎజెక్టరు తుపాకి 32 అంగుళముల
ఫ్లూయిడ్ స్టీల్ బారల్ ఫుల్ చోక్, చాలదూరమునుండి కాల్పుటకు వీలుగా నున్నట్లు
బోరులు గలది. మాకుగాను ప్రత్యేకముగా. సి. జి. బోన్ హీల్ బర్నింగు హామర్ వారిచే
తయారు చేయబడినది. 2 సాల్ కాల్క్రిడ్జిచే అవర్చబడినది. ఈ తుపాకి నెం 2 సాల్తో 90
గజముల దూరమునుండి చంపును. 12 తుపాకులు మాత్రము ఇప్పుడే వచ్చినవి. 95 0 0
"మేము కొన్నిటి మాత్రమే తెప్పించి యుండుటవలన ఆకాభంగము కలుగకుండుటకై తక్షణమే ఆర్డరును పంపుట మంచిది."

SPENCER & Co. Ltd., MADRAS.

ఆనందాశ్రమ గ్రంథరత్నమాల

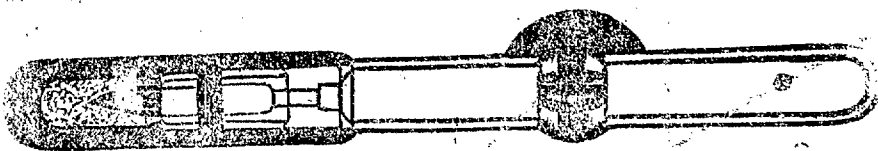
శ్రీ మదాంధ్ర మహాభారతము పద్యకావ్యము

7 సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిల్టపేరు వెల రూ 15-12-0.

3 సంపుటములుగా క్యాలికోబైండు గిల్టపేరు వెల రూ 15-0-0.

ప్యాకింగు అండ్ క్యాలట్రాగు వుచితము పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ఎ. కణ్ణన్ శెట్టి అన్డ్ కంపెనీ. 286 చె నాబాబురోడ్డు మద్రాసు.

గ్లాసు పాళీలు

హంట్స్ పేనాల బంగారపు పాళీలబదులు యీ నూతన గ్లాసు పాళీలు దేశీయతయు వాడుకలోనున్నవి. గ్లాసు రూ 14.

గ్లాసు పాళీల కలము

ఒక తూర్పు సిరాలో ముంచినయెడల 5 నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును.

గ్లాసు రూ 14. గ్లాసు పాళీ ఫ్రంట్ టెన్ పేనా రూ 1. డబ్బెన రూ 10.

మైలాపూరు

విక్టోరియా

మద్రాసు.

ఆయుర్వేద ఓషధి బౌద్ధమధకాల, యెగ్గురు, మద్రాసు.

మదరాసు ఆయుర్వేద ఫార్మసీ కంపెనీవారు తయారు చేసిన "సిద్ధకల్ప మకరధ్వజము" అను రిజిస్టరుకాబడిన బౌద్ధమధకాల బెల్లాములో (1924) జరిగిన ఆయుర్వేదసభవారు నియమించిన ఉపసంఘమువారు పరీక్షించి, వ్యాధిగ్రస్తులకు వరప్రసాదమువంటివని భావపరచిరి. ఆ యోగ్యతాపత్రమును బంగారుపతకమునుగూడ కంపెనీవారి శాసనగుట నేనుచాల సంతసించుచున్నాను.

(సం) హెచ్. ఎస్. కాజల్.

కార్యదర్శి, (పదవ్యసంఘము.

29 దేశీయమహాసభ బెల్లాము

1.1.1925.

మీ బౌద్ధమధకాల "సిద్ధకల్ప మకరధ్వజము" (రిజిస్టరు) నేను ఉపయోగించితిని. దాని ఫలితము లభ్యమౌతుము.

(సం) హరిహరగురురావు నన్నీను,

8.1-25

బెల్లాము

బి. ఎ. ఎల్. ఎల్. బి.

కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యుడు,

89 వ దేశీయమహాసభ

"సిద్ధకల్ప మకరధ్వజము" (రిజిస్టరు) అను మదరాసు ఆయుర్వేద ఫార్మసీ వారిచే తయారు చేయబడిన బౌద్ధమధకాల నా ఆరోగ్యాభివృద్ధి కెంతయు నుపకరించెనని విశదపరచుట త్యంతానందము గలుగుచున్నది. జీవించి పోవుచుండిన నా ఆరోగ్యమును అత్యద్భుతముగ అత్యంత స్వల్ప కాగమునందే బాగుపరచుటచే, ఈ బౌద్ధమధకాల, ఉపయోగమును ప్రజలకు వెల్లడిజేయ ప్రోత్సహముకల్గినది.

మదరాసు

జనవరి, 6-1925

సం|| బి. సి. శేషాచారి

హైకోర్టు వకీలు.

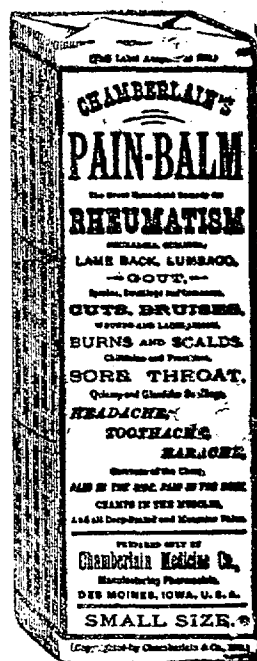
నేను సిద్ధకల్ప మకరధ్వజమును వాడుచున్నాను. ఆ మందు చాల ఉపయోగపడినదని తెలుపుటకు సంతసించుచున్నాను. అనేక సీసాల కాడ్లవరాయిలు చేయలేనిపని ఒక 'సిద్ధకల్ప మకరధ్వజము' సీసా చేయగలదు.

బెల్లాము

జనవరి, 5-1925

సం|| కె. జి. గోడ్సే

డి. కోర్టు ప్లీడరు

చేంబర్లెన్ గారి వెయిన్ బామ్

నాత సుఖములు, నడుము నొప్పి, కాలినగాయములు తలనొప్పి, కండనొప్పి, నరుకులు, దెబ్బలు మున్నగునవి దీనివలన తక్షణ గుణ మగును.

అన్ని బాగాలలో

వికాయమునకు

33 దొరకును. (1)

శ్రేష్ఠతరమైన వెంటుకల

తైలము "మణిసూనె"

మిక్కిలి మహావరమైన సువాసనగలది. వైట్ ఆయిల్ యితర అపాయకరమైనవన్నవలె చేరుటలేదు. ఇది చాలకాలమునుండి మంచినదిగానుకలిగి, వాడుకలోనున్నది. బుడి 1 కి ధర రూ 1-0-0.

దీనిని వాడుటచే వెంటుకలు మిక్కిలి కాంతిగాను నల్లగాను, బలముగాను యుండును. చుండును రానీయక వెంటుకలను బాగుగా పెంచును. యితరచివరములకు మాత్రోత్త క్యాట్రానునకు వ్రాసిన ఇనాముగా పంపెదము.

ఆంధ్రకనిగ్రహ ఫార్మసీ,

26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

డెల్టా బిస్కత్తులు

ఇదివరలో జరిగిన గొప్పయుద్ధసమయమందు మాకర్మాగారము, అందుకు సంబంధించినవన్నియు అనేకవైపులందును, విదేశములందునుండిన సైన్యమునకు బిస్కత్తులను తయారుచేసి, సరఫరా చేయుటకు పూర్తిగా ఇండియాగవర్నమెంటు మిలిటరీశాఖవారి అధీనమునం దుంచబడినది. అందుచే నరఫరాచేయుటకు వీలులేనందున అనేక కారణములను పోగొట్టుకొంటిమి. ప్రస్తుతము వారికంద రికిని సరుకులను సరఫరాచేయుటకు గొప్పప్రయత్నములను చేయుచున్నాము. మా బిస్కత్తులు మిక్కిలి మేలైనవిగా యుండుటవల్లను, దిగుమతిచేయబడినవాటిధరయందు అధిక వ్యత్యాసముండుట చేతను మాకు గొప్పజయమే గలుగుచున్నది.

ఈ దిగువ తెలుపబడినవాటిలో దేనినైనను ఉపయోగించి చూడవలెనని కోరెదము.

కాదామి	బీన్	ఇరిపీరియల్	నైస్
ఆరోగూట్	కారోనేషన్	లెమన్	టటన్
బటర్ ఫింగర్	క్రాకర్లు	లంచ్	పీట్స్ బూరి
కేబిన్	ఫామిలి	మేరీ	రాబా
కాన్ టీన్	జెమ్ ఐస్టు	మిల్కు	వానిల్లా
మిక్స్డ్ హాస్ హోల్డ్స్	టీ	సోడా	వాటర్

మా జింజర్ నట్టు, ఫింగర్ బిస్కత్తులు విదేశపు వాటికంటెను చాల మేలైనవని నిర్ధారణ చేయబడినది.

బ్రాన్, ఆమండు, గ్లటన్, ఈమూ కరకముల జైయాబెటిక్ బిస్కత్తులను, గోధుమ బిస్కత్తులను వైద్యులు మిగుల పట్టుదలతో సిపార్సుచేయుచున్నారు.

అన్నిరకములు 1 పౌను, 2 పౌనులు, 7 పౌనులు, 14 పౌనులు, 28 పౌనులుగా టిన్నులలో ప్యాకు చేయబడియున్నది.

కర్మాగారమునందు పనిచేయువారందరును అగ్రజాతి హిందువులే. ఇంగ్లాండులో తయారగు వాటిలో మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైన మెషినులు మావద్ద నున్నవి. చేతితో తాకబడక, ఆరోగ్యవద్ధతుల ననుసరించి, నిపుణుల విచారణక్రింద ఇవన్నియు తయారుచేయబడుచున్నవి. హిందూధర్మమునందు యితరులు చేయుచున్నవాటినిచూచి మా బిస్కత్తులని మోసపోకూడదు. ఇతరులు తయారుచేయు నట్టి వాటివలెనే వారు చేతితో తయారుచేయుచున్నారు.

డెల్టా బిస్కత్తు కంపెనీ లిమిటెడ్., డెల్టా.

వారిచే తయారుచేయ బడినది.

మద్రాసు రాజధానికి, మైసూరురాజ్యమునకు, నైజామురాజ్యమునకు పోల్ ఏజెంట్లు:-

మహమ్మదు మూసా హాజి ఇబ్రాహీం, ఆంధ్రకో.,

32 గిడ్డంగివీధి, మద్రాసు.

మద్రాసు స్టాకిస్టులు:-

- మహమ్మదు ఇస్మాయిల్ అండుకో., 263 చైనాబజారు, మద్రాసు.
- ఎస్. దేశాయీకాండర్, చైనాబజారు, మద్రాసు.
- కె. మహమ్మదు హుస్సేన్ సాహెబు, బందరువీధి, మద్రాసు.
- సి. ఆర్. పడివేలు మొదలియార్, మూర్ మార్కెట్టు, మద్రాసు.
- సి. వీరాస్వామిచెట్టియార్, మూర్ మార్కెట్టు, మద్రాసు

బెంగుళూరు స్టాకిస్టులు:-

- మహమ్మదు ఇస్మాయిల్ అండుకో., 80, ఏ. ఓల్డ్ పూర్ హానురోడ్డు, బెంగుళూరు కంపెనీ మెంటు.
- డి. సైడ్ ఉస్మాన్ అండుకో., 47/49 న్యూమార్కెట్టు, దాస్తి బ్రాంచీలు, కంటోన్మెంటు.
- పి. ఎమ్. బుల్ రహమాన్ సాహెబు, న్యూమార్కెట్టు, కంటోన్మెంటు.
- మహమ్మదు ఇస్మాయిల్ అండుకో., అవెన్యూ రోడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ.

మలేరియా, ఇతర జ్వరములకు

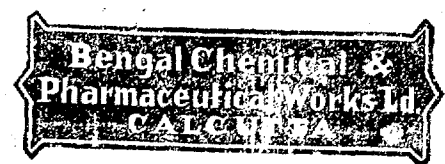
వైరెక్సు

1591

ఒక్కటే ఆమోఖమైన గుణమునిచ్చును. దీనిని ఉపయోగించి మంచగుణమును ఆరోగ్యమునుపొందిన లెక్క లేనివారికి ఈ యోగ్యతాపత్రక నిచ్చియున్నాడు. అందువల్లనే **వైరెక్సు అమితముగా**

విక్రయమగుచున్నది.

రహస్యమైన ఔషధములుకాదు. ఫారములైనవనిన పంపబడును.
బుడ్డి 1-కి ధర రూ 0.18-0 వి. పి. చార్జీతోపహ రూ 1.2-0.

Bengal Chemical & Pharmaceutical Works Ltd.
CALCUTTA

చెన్నై బజారుధర

ఫిబ్రవరి 7 వ తేది శనివారము

(1) ధాన్యములు

దినెయ్యలు రూ 1-4	రూ 80.0-0	మొదలు 42.0-0	జి.జి.కె
అంత్యము లస్తాలు		మొదలు	రూ 80
మొదలు	రూ 14.0-0	14.8-0	
మొదలు	రూ 15.8-0	16.0-0	
మొదలు	రూ 16.4-0	16.8-0	
రా. 164	రూ 1.8	రూ 8.12-0	9.0-0
మొదలు	రూ 20.0-0	24.0-0	

(2) పప్పుధాన్యములు

మొదలు	రూ 1.8	రూ 205	రూ 11.0-0	రూ 12.0-0
మొదలు	రూ 10.8-0	11.8-0		
మొదలు	రూ 11.8-0	12.4-0		
మొదలు	రూ 18.0-0	16.0-0		
మొదలు	రూ 9.4-0	11.4-0		

(3) నూనె వస్తువులు

మొదలు	రూ 1.8	రూ 160.0-0	165.0-0
మొదలు	రూ 14.0-0	22.0-0	
మొదలు	రూ 55.0-0	60.0-0	
మొదలు	రూ 50.0-0	58.0-0	
మొదలు	రూ 122	మొదలు	రూ 118
మొదలు	రూ 1.8	రూ 142.0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

మొదలు	రూ 1.8	రూ 155.0-0	160.0-0
మొదలు	రూ 180.0-0	185.0-0	
మొదలు	రూ 129.0-0	140.0-0	
మొదలు	రూ 1.8	రూ 50.0-0	
మొదలు	రూ 70, 75		
మొదలు	రూ 35.0-0	60.0-0	
మొదలు	రూ 30.0-0	35.0-0	

(5) ఇనుము

మొదలు	రూ 1.8	రూ 82.0-0	88.0-0
మొదలు	రూ 82.0-0	85.0-0	
మొదలు	రూ 82.0-0	85.0-0	

(6) పంటములు

మొదలు	రూ 100	రూ 72.0-0	77.0-0
మొదలు	రూ 21.8-0	22.8-0	
మొదలు	రూ 14.0-9		
మొదలు	రూ 275.0-0	280.0-0	
మొదలు	రూ 825.0-0	880.0-0	
మొదలు	రూ 84.8-0	85.0-0	

(7) రంగులు అలిజరె ను

మొదలు	రూ 20	రూ 70	72.0-0
మొదలు	రూ 1.8		
మొదలు	రూ 1.8		
మొదలు	రూ 1.8		

(8) కూడి

మొదలు	రూ 820.0-0		
-------	------------	--	--

(9) నూలు

మొదలు	రూ 10 1/2	రూ 7.8-0	
మొదలు	రూ 12 1/2	రూ 8.12-0	
మొదలు	రూ 8 1/2	రూ 8.12-0	
మొదలు	రూ 12 1/2	రూ 7.12-0	
మొదలు	రూ 20	రూ 11.4-0	
మొదలు	రూ 20		
మొదలు	రూ 40	రూ 18.11-0	
మొదలు	రూ 12 1/2	రూ 9.0-0	
మొదలు	రూ 24 1/2	రూ 11.8-0	
మొదలు	రూ 14 1/2	రూ 8.12-0	
మొదలు	రూ 20	రూ 11.4-0	
మొదలు	రూ 22	రూ 11.8-0	
మొదలు	రూ 12 1/2	రూ 9.0-0	
మొదలు	రూ 14 1/2	రూ 9.4-0	

మందరి తెలుము

డబ్బీ 1-కి నెల రూ 0.8-0 వి. పి. 0.5-0

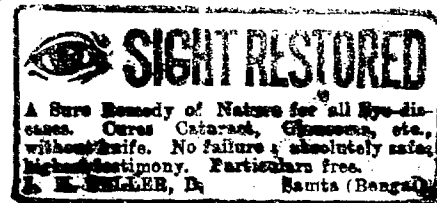
ఒక డబ్బీ తెలుము విడుదల కాదిన ముఖమున ఏర్పడు మొదలును మచ్చలనును. ముఖము కాంతివారి, నున్నగా అద్దమువలె ప్రకాశించును. చర్మము మృదుత్వముకలిగి నాంబూ లేదు. ఈ తెలుము మంచిగాను X రిగి మిగడలె నుండును. అమృతాంజనం దిపో మదరాసు - బొంబాయి.

(594.8) సాక్షాత్తు వెంకటాచలం కందీశ్వరం, (శ్రీ) శివరామ లక్ష్మణం మూర్తి.

పోలీసులు - కాకుమూను లక్షయ్య చౌదరి, శనగపాటి కోటయ్య అందు బ్రదర్లు.

P. O. 105, MADRAS

SANTI OIL

Simple, harmless, external application for functional weakness, Loss of Manhood, etc. No irritation, no discolouring, no bad smell. Particulars free. Correspondence confidential.

HEALTH HOME, D. Samta (Bengal).

3397

పెరదేపి- నెల్లూరుజిల్లా.

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము అన్ని చోట్ల దొరుకును, చక్కని డబ్బితో నహా 1-కి నెల 10 అణాలు మాత్రమే.

హనుమాన్ కాపింగ్ పెటెనటు

లోక ప్రసిద్ధి
మైనది.

(1727)

అన్నిచోట్ల దొరుకును. దీన్ని సమావేశమై వేరులేకు.

ఎస్. రంగనాథం శిల్పి బెంగళూరు, 18 బూదరువీధి, మదరాసు.

బెజవాడ స్పిన్నింగ్ ఆండ్ వీవింగ్ మిల్స్ లిమిటెడ్

మిల్లుకట్టడములు పూర్తికావచ్చినవి. ఇంజనుసామానులు 100 మగ్గములు అమర్చుచున్నారు. త్వరలో వస్త్రములు నేతపని ప్రారంభింపబడును. నూలువడుకు యంత్రములకు యింకను పేర్లు కావలసియున్నవి. 100 కి 25 చొప్పున లాభము రావచ్చును. యితర సంఘాన్ని దరఖాస్తు ఫారములు వగైరాలు

గూడూరి లక్ష్మణరావు. బి.యే.

మేనేజింగు ఏజంటు అండ్ డైరెక్టరుగారు బెజవాడ అని వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

మాన్ సియర్ పెన్ క్యూ:— యూరేన్ పెన్ క్యూచే మీలిన్ నాకు చాల సంతోషముకలిగినది. ఇప్పుడు విదాహములేదు. మాత్రము కస్తూరమ్మగా పోవుట లేదు. నాకు మనుపటి బలముకలిగినది.

లిహోరియో ఎ. డి. పాంటర్. రాస్సియో

(లాయర్. ఇన్ ఫర్మ్).

మాన్ సియర్ పెన్ క్యూ:—దయచేసి 2 బుడ్ల లిక్ యూరేన్ పెన్ క్యూ బొంబమును పంపజేయవలెను. మీరుపంపిన నమూనాబొంబముచే చాల గుణముగలిగినది.

చి తగించవలెను

ఏ. రాక్సు, ఎమ్. డి. కాయెన్-సర్-మర్.

వెన్ క్యూ యూ ర నే టె డ్ వే ను

బహుమూతమునకు ఆమోఘమైన బొంబము

స్వయిను—హెర్మానిగ్గె వజ్కోయందు డాక్టరు ఏ. వెన్ క్యూవారిచే తయారు చేయబడినది.

మిత్రము:—కలిసయ, కైకోనా—లితీయం, బ్రోమైడ్ పీపెయిన్ ఎక్స్ ప్లస్టు యూరనియమ్, నైట్రేట్—ఫ్యూర్ గ్లజిన్—ట్యుబైన్ బుడ్డి 1-కి ధర రూ 10—0—0

ఇండియాలో సోల్ ఏజంటు:—

మాడన్, సన్సు అండ్ కో.,

కెమిస్టులు, కాఫోర్డుమార్కెట్టు, బొంబాయి.

ఈ ప్రకటనను చదువువారు వారికి తెలిసిన బహుమూత వ్యాధిగ్రస్తులకు ఈ బొంబము తెలుపవలెను.

మద్రాసు డిపో ఏజంటు:—

ఏ. ఎస్. ఆర్. మూర్తి అండ్ సన్సు,

9, పావ్ హమ్ము బ్రాడ్వే.

మాన్ సియర్ పెన్ క్యూ:— మాతండ్రికి గడిచిన 8 దినములనుండి మాత్రమునందు గైకోసిన్ బొత్తిగాలేదని మిక్కిలి సంతోషముతో తెలుపుచున్నాను.

మామూలుగా పంపు బుడ్డిని మరియొకటిని ఇంపజేయవలెను. 50 సం॥ రముల వయస్సుగలిగిన ఒక ముసలి ఆయనకు మాత్రమునందు లిట్టరు 1-కి 50 డ్రాముల గైకోసిన్ గలదు. అతనికి ఈ బొంబము కావలెను.

నావద్దపవచ్చు బహుమూతవ్యాధిగ్రస్తుల తరపున వందనము చేయుచున్నాను.

చి తగించవలెను

డాక్టర్. మోనిన్ అలిగి. ఎ. డి. లెఫుల్ (ఆయిసు)

అయ్యో, దయచేసి ఇంక 10 బుడ్ల లిక్ యూరేన్ పెన్ క్యూ ఆంటి-డయటెటిక్

బొంబమును పంపజేయవలెను. దీనిని ఉపయోగించుటచే మంచి గుణముకలిగినది. నా వ్యాధిస్తులు ఆనుకొనినదానికంటె ఎక్కువ గుణముగలవనది. వారికి గల బహుమూతవ్యాధి చాలవరకు తుదిగినది. మీ బొంబముచే బహుమూత సంబంధమైన చిహ్నములన్నియు పటాపంచలై పోవుచున్నది. ఇంత మంచి బొంబముగలదని యితరుల కందఃకిని తెలియగలందులకై నేను యీ యోగ్యతాపత్రము పంపుచున్నాను.

డాక్టర్, ఎల్. మడెరి బొంబిలన్-సెయింటు. నెవర్ (లాంజిసు)